

Chambre des Représentants

SESSION 1969-1970

29 MAI 1970

PROJET DE LOI

**modifiant la législation
relative aux sociétés commerciales.**

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS.

Le présent projet de loi que le Gouvernement a l'honneur de soumettre aux Chambres, a pour objet l'adaptation de notre législation nationale aux dispositions de la première directive du Conseil des Communautés européennes « tendant à coordonner, pour les rendre équivalentes, les garanties qui sont exigées dans les Etats membres, des sociétés au sens de l'article 58 deuxième alinéa, du traité, pour protéger les intérêts tant des associés que des tiers ».

Cette directive, qui date du 9 mars 1968, a paru au Journal Officiel des Communautés européennes, le 11 mars 1968.

Elle constitue une première étape vers un rapprochement des législations sur les sociétés commerciales des six pays qui résultera de la mise en application progressive de l'article 54, § 3 lettre g) du Traité de Rome.

Cette disposition prescrit, sous le chapitre du «Droit d'Etablissement» du Traité de Rome, une coordination, dans la mesure nécessaire et en vue de les rendre équivalentes, des garanties qui sont exigées dans les Etats membres, en ce qui concerne les sociétés, pour protéger les intérêts tant des associés que des tiers.

La directive ne concerne que les sociétés anonymes, les sociétés en commandite par actions, et les sociétés de personnes à responsabilité limitée. D'autre part, son champ d'application se limite aux matières suivantes : publicité (Section I), validité des engagements de la société (Section II) et nullité de la société (Section III).

A propos du champ d'application de cette directive, le Conseil d'Etat fait remarquer (cf. point I des observations générales) que par plusieurs dispositions, le projet dépasse les limites d'une simple adaptation à la directive soit en étendant les mesures prescrites à toutes les sociétés, soit en réglementant des matières étrangères à la directive.

Kamer van Volksvertegenwoordigen

ZITTING 1969-1970

29 MEI 1970

WETSONTWERP

**tot wijziging van de wetgeving
betreffende de handelsvennootschappen.**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het doel van dit wetsontwerp, dat de Regering de eer heeft aan de Kamers te onderwerpen, is de aanpassing van onze nationale wetgeving aan de eerste richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen « strekkende tot het coördineren van de waarborgen, welke in de Lid-Staten worden verlangd van de vennootschappen in de zin van de tweede alinea van artikel 58 van het Verdrag, om de belangen te beschermen zowel van de deelnemers in deze vennootschappen als van derden, zulks ten einde die waarborgen gelijkwaardig te maken ».

Deze richtlijn, gedattekend 9 maart 1968, is verschenen in het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen van 14 maart 1968.

Zij is een eerste stap naar het nader tot elkaar brengen van de wetgevingen betreffende de handelsvennootschappen van de zes landen, die het gevolg zal zijn van de geleidelijke toepassing van artikel 54, derde lid, g, van het Verdrag van Rome.

Onder het hoofdstuk « Het recht van vestiging » van het Verdrag van Rome, legt deze bepaling op, voor zover nodig, de waarborgen te coördineren welke in de Lid-Staten worden verlangd van de vennootschappen om de belangen te beschermen zowel van de vennootschappen als van derden, ten einde die waarborgen gelijkwaardig te maken.

De richtlijn betreft alleen de naamloze vennootschap, de commanditaire vennootschap op aandelen en de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Haar toepassingsgebied is beperkt tot: de openbaarmaking (afdeling I), de rechtsgeëdigheid van de verbintenissen van de vennootschap (afdeling II) en de nietigheid van de vennootschap (afdeling III).

Met betrekking tot het toepassingsveld van de richtlijn merkt de Raad van State op dat door de uitbreiding van de in de richtlijnen voorgeschreven maatregelen tot alle vennootschappen of door zaken te regelen die met de richtlijn niets uitstaande hebben, in talrijke bepalingen van het ontwerp meer wordt gedaan dan een gewone aanpassing.

L'extension de certaines mesures prescrites par la directive à l'ensemble des sociétés commerciales s'imposait. à peine d'aboutir à une législation complexe et disparate dans des matières où l'uniformité du régime est indispensable. Ainsi en est-il du système de publicité des actes de sociétés, de la validité des engagements pris au nom de la société et des effets des nullités.

D'autre part, si le projet complète ou modifie occasionnellement l'une ou l'autre disposition des lois coordonnées sur un point étranger à la directive, il s'agit toujours d'une disposition qui, sous un autre aspect, est touchée par la directive, les rédacteurs du projet ayant eu le souci de ne pas s'égarer dans une voie qui aurait pu les mener à anticiper sur les travaux de la Commission de réforme du droit des sociétés.

C'est dans cet esprit que les rédacteurs du projet se sont efforcés de ne pas modifier l'ordre de présentation actuel des lois coordonnées sur les sociétés commerciales même si, en ce qui concerne la matière de la publication des actes de société, cet ordre n'est pas toujours rationnel ainsi que le fait observer le Conseil d'Etat.

En effet, toutes ces dispositions devront être nécessairement revues lorsque sera déposé le projet sur l'ensemble de la réforme du droit des sociétés.

D'autre part, la référence fréquente dans des dispositions ultérieures des lois coordonnées à certaines dispositions des 14 premiers articles de ces lois rend incommode une modification de l'ordre de présentation de ces textes.

C'est cependant ce que le Conseil d'Etat propose dans le souci très louable de mieux ordonner les textes.

Le Gouvernement estime ne pas devoir suivre l'avis du Conseil d'Etat sur ce point pour les motifs suivants:

1) Comme il est dit plus haut, les 14 premiers articles des lois coordonnées devront être entièrement revus dans le cadre de la réforme générale du droit des sociétés.

2) La présentation des textes suggérée par le Conseil d'Etat n'est d'ailleurs pas dans un ordre d'une rigueur parfaite. En suivant cette présentation des textes, nous aboutirons au schéma suivant :

L'article 9 des lois coordonnées aurait trait à la forme du dépôt des actes constitutifs et des mandats ainsi qu'à la constitution du dossier tenu pour chaque société. L'article 10 préciserait le mécanisme de la publication aux annexes du *Moniteur*. L'article 10bis réglerait l'opposabilité aux tiers des actes ou extraits d'acte. L'article 11 aurait trait à l'irrecevabilité de l'action judiciaire d'une société dont l'acte n'a pas été publié. L'article 11bis concernerait la forme de la modification conventionnelle aux actes de sociétés. Par l'article 12, on reviendrait au dépôt d'actes, autres que ceux prévus à l'article 9, et à la publication de divers actes. L'article 12bis traiterait du dépôt d'actes autres que ceux prévus aux articles 9 et 12. L'article 12ter reviendrait à la matière de la publication aux annexes du *Moniteur*, mais uniquement pour la radiation de l'immatriculation de la société au registre du commerce. Enfin, l'article 12quater concernerait la question de l'opposabilité aux tiers, déjà traitée par l'article 10bis, mais

Hierop moet worden geantwoord dat het nodig was bepaalde door de richtlijn voorgeschreven maatregelen tot alle handelsvennootschappen uit te breiden, zo niet stonden men voor een fel verstrengelde wetgeving met uiteenlopende bepalingen in aangelegenheden waarin een eenvormige regeling onmisbaar is zoals ter zake van de openbaarmaking van de vennootschapsakten, de rechtsgevaldigheid van de ten name van de vennootschap aangegane verbintenissen en de gevolgen van de nietigheid van de vennootschap.

Bij gelegenheid wordt in het ontwerp ene of andere bepaling van de gecoördineerde wetten gewijzigd of aangevuld op punten die niet door de richtlijn worden bestreken, maar het gaat dan steeds om voorzieningen die onder enig aspect onder de richtlijn vallen: bij het opmaken van het ontwerp werd ervoor gewaakt dat niet een richting zou worden uitgegaan, waarbij wordt vooruitgelopen op de werkzaamheden van de Commissie voor de herziening van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen.

Er werd dus getracht de huidige opmaak van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen niet te wijzigen, zelfs indien, zoals de Raad van State opmerkt, die opmaak op het gebied van de bekendmaking van de vennootschapsakten niet steeds zeer methodisch is.

Al die bepalingen zullen uiteraard worden herzien wanneer het ontwerp betreffende de gezamenlijke hervorming van het vennootschapsrecht zal zijn neergelegd.

Een wijziging van de volgorde van de teksten stuit eveneens op de moeilijkheid dat in de tekst van de gecoördineerde wetten veelvuldig wordt verwezen naar bepalingen uit de eerste 14 artikelen.

Een nieuwe opmaak wordt door de Raad van State voorgesteld met het zeer lofwaaardige doel tot een betere geleiding in de teksten te komen.

De Regering meent evenwel hier het advies van de Raad van State niet te kunnen volgen. De redenen daarvan zijn:

1) Zoals hiervoren gezegd, moeten de 11 eerste artikelen van de gecoördineerde wetten naar aanleiding van de algemene hervorming van het vennootschapsrecht worden herzien.

2) De opmaak van de teksten als voorgesteld door de Raad van State is in de strikte zin ook niet volmaakt. Die opmaak zou leiden tot het volgende schema :

Artikel 9 van de gecoördineerde wetten zou betrekking hebben op de wijze van neerlegging van de oprichtings- en benoemingsakten, alsmede op het dossier dat voor iedere vennootschap wordt aangelegd. Artikel 10 zou de regeling voorschrijven van de bekendmaking in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad*. Artikel 10bis zou betrekking hebben op de voorwaarden waaronder akten of uittreksels van akten aan derden kunnen worden tegengevoerd. Artikel 11 zou handelen over de onontvankelijkheid van de vordering van een vennootschap wier akte niet is bekendgemaakt. Artikel 11bis zou betrekking hebben op de vorm van bedongen wijzigingen van vennootschappen. In artikel 12 zou teruggekomen worden op de neerlegging van andere akten dan die waarvan sprake is in artikel 9 en op de bekendmaking van diverse akten. Artikel 12bis zou handelen over de neerlegging van andere akten dan die genoemd in de artikelen 9 en 12. Artikel 12ter zou terugkomen op de bekendmaking in de bijlagen van het

en y visant les actes et documents dont la publicité est prescrite par les articles 12 et 12ter.

3) Dans les dispositions des lois coordonnées sur les sociétés commerciales il est souvent fait référence aux 14 premiers articles de ces lois et spécialement aux articles 10 et 12. Tout changement apporté à la numérotation de ces dispositions préliminaires obligerait à revoir toutes les lois coordonnées sur les sociétés commerciales et même certaines lois fiscales (cf. par ex. art. 256 du Code des droits d'enregistrement) pour y rectifier la numérotation des références. S'engager dans cette voie est d'autant plus hasardeux qu'un examen superficiel des textes cependant revus minutieusement par le Conseil d'Etat, fait apparaître certaines lacunes : par exemple, les références aux articles 12 et 12a respectivement prévues par les articles 51 et 158 des lois coordonnées ne correspondent plus à la nouvelle numérotation des 14 premiers articles des lois coordonnées tel que le propose le Conseil d'Etat.

Pour toutes ces raisons, le projet remanié suite à l'avis du Conseil d'Etat conserve sa structure primitive. Sous cette réserve il tient compte de la plupart des améliorations formelles proposées par le Conseil d'Etat.

Certaines de ces observations soulèvent cependant de la part du Gouvernement diverses objections. Il en sera fait état à chaque occasion dans l'exposé ci-dessous.

SECTION 1.

Publicité,

Avant d'aborder l'article 2 de la directive qui énumère les actes et indications relatifs aux sociétés soumis à la publicité, il convient d'exposer brièvement le mécanisme de la publicité tel que le prescrit l'article 3 de la directive.

En apparence, ce mode de publicité est relativement complexe. Il est le résultat d'un compromis qui trouve sa justification dans le fait que les Etats membres de la C. E. E. organisent la publicité des actes de leurs sociétés sous des formes différentes : pour certains, telle la Belgique, l'opposabilité aux tiers des actes de société résulte de la publication de ces actes dans un bulletin national; pour d'autres, elle s'opère par la transcription dans un registre des sociétés ou par le dépôt de l'acte au registre du commerce.

La directive tend à harmoniser ces différents modes de publicité sans pour autant contraindre les Etats membres à modifier trop fondamentalement leur législation interne.

En un premier stade il est imposé qu'un dossier soit ouvert pour chaque société auprès soit d'un registre central, soit d'un registre du commerce ou d'un registre des sociétés. Dans ce dossier sont versés tous les actes et indications soumis à publicité.

Belgisch Staat sbloed, doch alleen ter zake van de doorhaling van de inschrijving van de vennootschap in het handelsregister. Ten slotte zou artikel 12quater de mogelijkheid tot inroeping tegen derden betreffen, waarover het reeds gaat in artikel 10bis, doch alleen voor akten en stukken waarvan de openbaarmaking door de artikelen 12 en 12ter wordt voorgeschreven.

3) In de gecoördineerde wetten betreffende de handelsvennootschappen komen dikwijls verwijzingen voor naar de 14 eerste artikelen van die wetten, inzonderheid naar de artikelen 10 en 12. Iedere wijziging in de volgorde van die voorafgaande bepalingen zou meebrengen dat het geheel van die gecoördineerde wetten en zelfs bepaalde belastingswetten zouden moeten worden herzien (zie bijv. art. 256 van het Wetboek van de registratierechten). ten einde daarin de nummering van de verwijzingen te verbeteren. Die weg opgaan is des te gevaarlijker, daar zelfs een oppervlakkig onderzoek van de teksten, die nochtans nauwgezet door de Raad van State werden nagezien, bepaalde leemten aan het licht brengt, zoals bijvoorbeeld, dat de verwijzingen naar de artikelen 12 en 10, respectievelijk in de artikelen 51 en 188 van de gecoördineerde wetten niet meer overeenstemmen met de nieuwe nummering van de 14 eerste artikelen van de gecoördineerde wetten, als voorgesteld door de Raad van State.

Om al deze redenen heeft het ontwerp, dat ingevolge het advies van de Raad van State werd omgewerkt, zijn oorspronkelijke structuur behouden. Dit te na gesproken, werd rekening gehouden met het merendeel van de door de Raad van State voorgestelde tekstverbeteringen.

Sommige van die opmerkingen geven echter vanwege de Regering aanleiding tot diverse bezwaren. Zij zullen te geleger tijd in de uiteenzetting hierna worden besproken.

AFDELING I.

Openbaarmaking.

Vóór de bespreking van artikel 2 van de richtlijn, waarin de opsomming voorkomt van de akten en gegevens betreffende vennootschappen die openbaar moeten gemaakt worden, dient eerst vluchtig kennis te worden genomen van het mechanisme van openbaarmaking dat bij artikel 3 van de richtlijn wordt voorgeschreven.

Schijnbaar is die wijze van openbaarmaking betrekkelijk ingewikkeld. Ze is het gevolg van een vergelijk ontstaan uit de omstandigheid dat de Lid-Staten van de E. E. G. de openbaarheid van de handelingen van hun vennoten onder verschillende vormen voorschrijven : in sommige landen, zoals België, is de omstandigheid dat akten van de vennootschap aan derden kunnen worden tegengeworpen het gevolg van de bekendmaking van die akten in het *Belgisch Staatsblad*; in andere is zulks het gevolg van de inschrijving in een register van vennootschappen of van de neerlegging van de akte op het handelsregister.

De richtlijn wil die verschillende wijzen van openbaarmaking harmoniseren zonder nochtans de Lid-Staten te dwingen in hun nationale wetgeving te grondige wijzigingen aan te brengen.

In een eerste stadium wordt voorgeschreven dat voor iedere vennootschap hetzij bij een centraal register hetzij bij een handelsregister of vennootschapsregister een dossier wordt aangelegd. Alle akten en alle gegevens die openbaar dienen te worden gemaakt worden in het dossier opgenomen.

Le premier stade de la publicité permet aux tiers d'obtenir au lieu de constitution du dossier toutes indications utiles sur la société (art. 3, ~ 3 de la directive).

Le deuxième stade de la publicité a pour effet de rendre l'acte opposable aux tiers : il fait l'objet du ~ 4 de l'article 3 de la directive qui impose qu'après dépôt de l'acte au dossier, cet acte soit publié dans un bulletin national intégralement, par extrait ou sous forme de mention. Ce sera cette publication qui rendra l'acte opposable aux tiers aux conditions prévues au § 5 de l'article 3 de la directive.

* * *

En droit belge actuel, la publicité est en ordre essentiel constituée par la publication des actes de sociétés commerciales aux annexes du *Moniteur belge* précédée d'un dépôt de ces actes aux fins de publication au greffe du tribunal de commerce, et dans les arrondissements où il n'existe pas de tribunal de commerce, au greffe du tribunal civil qui en tient lieu (article 10° des lois coordonnées sur les sociétés commerciales et article 1 de l'arrêté royal du 21 mai 1873 relatif au dépôt et à la publication des actes et documents concernant les sociétés commerciales).

Ajoutons que pour certains actes tels que ceux prévus par les articles 137, 161, 162 et 163 actuels des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, la publicité se limite à un simple dépôt au greffe du tribunal.

Si par ailleurs les lois coordonnées sur le registre du commerce prévoient pour les sociétés commerciales comme pour les personnes physiques, la constitution de « dossiers » :

a) ce « dossier » n'est ouvert ou complété qu'après la parution aux annexes du *Moniteur belge* des actes relatifs à la société;

b) il ne constitue pas un mode de publicité opposable aux tiers mais une simple source de renseignements pour les tiers, une matière à l'établissement de statistiques et, en troisième lieu, un moyen d'éviter que des activités commerciales soient exercées sans que les conditions de cet exercice soient remplies (puisque l'immatriculation est refusée à défaut de preuve de la réalisation de ces conditions).

Notons en outre une nouvelle différence entre la publicité organisée par le registre du commerce et celle de la directive.

C'est en effet sous forme de déclaration écrite qu'actuellement les indications sont fournies au registre du commerce, c'est-à-dire par le dépôt d'une formule qui se réfère aux actes. Sont seuls déposés ~ en annexe d'un formulaire ~ les documents établissant que les conditions d'exercice de la profession sont réalisées et ceux établissant que les personnes étrangères sont autorisées à séjourner en Belgique et à y exercer leur activité (art. 19, 20 et 21 des lois coordonnées sur le registre du commerce).

La directive pour sa part prévoit que le dossier de la société sera constitué par les actes ou extraits d'actes soumis à publicité essentiellement par les lois coordonnées sur les sociétés commerciales. En droit belge, il paraît dès lors logique de joindre en un même dossier ces actes ou extraits

stilliutit opcnbaarmkntq ~ICCr deden de mogelijkheid ter plaatse waar het dossier is aangelegd, alle dienstige gegevens omtrent de vennootschap te bekomen (art. 3, ~ J, van de richtlijn).

Het tweede stadium van de openbaarmaking strekt ertoe dat de akte aan derden kan worden getoond: dit wordt verwzerrlijkt in § 4 van artikel 3 van de richtlijn met het voorschrift dat de akte na de neerlegging in het dossier hetzij in haar geheel of in uittreksel, hetzij onder de vorm van een mededeling in een nationaal publicatieblad wordt bekendgemaakt. Door deze bekendmaking kan de akte aan derden worden tegengeworpen onder de voorwaarden bepaald in § 5 van artikel 3 van de richtlijn.

* * *

Volgens het huidige Belgische recht bestaat de openbaarmaking hoofdzakelijk uit de bekendmaking van de akten van de handelsvennootschappen in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad*, die voorafgegaan wordt door de neerlegging van die akten, met het oog op de bekendmaking, ter griffie van de rechtbank van koophandel en, in de arrondissementen waarin er geen rechtbank van koophandel is, ter griffie van de burgerlijke rechtbank die in handelszaken optreedt (artikel 10 van de gecoördineerde wetten betreffende de handelsvennootschappen en artikel 1 van het koninklijk besluit van 21 mei 1873 betreffende de neerlegging en de bekendmaking der akten en bescheiden betreffende de vennootschappen van koophandel).

Voor sommige akten, zoals die waarvan sprake is in de artikelen 137, 161, 162 en 163 van de huidige gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, is de openbaarmaking beperkt tot de gewone neerlegging ter griffie van de rechtbank.

De gecoördineerde wetten betreffende het handelsregister leggen aan de handelsvennootschappen, zoals aan de natuurlijke personen, het bijhouden van « dossiers » op, maar:

a) dat « dossier » wordt eerst aangelegd of aangevuld nadat de akten betreffende de vennootschap in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* zijn verschenen;

b) het is niet bedoeld als een wijze van openbaarmaking die aan derden kan worden tegengeworpen, enkel als een bron van inlichtingen voor derden, als een verzameling van gegevens voor het opmaken van statistieken en, als een middel ter voorkoming dat handelswerkzaamheden worden uitgeoefend zonder dat aan de voorwaarden daartoe is voldaan (aangezien de inschrijving wordt geweigerd indien het bewijs niet wordt geleverd dat aan die voorwaarden is voldaan).

Onze aandacht valt ook op een nieuw verschil tussen de openbaarmaking volgens het handelsregister en die volgens de richtlijn.

Nu worden de gegevens onder de vorm van een gescreven verklaring aan het handelsregister verstrekt, dit in door de neerlegging van een formulier waarin naar de akten wordt verwezen. Als bijlage van een formulier worden alleen de documenten neergelegd waaruit blijkt dat aan de voorwaarden voor de uitoefening van het beroep is voldaan en de documenten die aantonen dat buitenlanders gerechtigd zijn om in België te verblijven en er hun werkzaamheden uit te oefenen (art. 19, 20 et 21 van de gecoördineerde wetten betreffende het handelsregister).

Van haar kant schrijft de richtlijn voor dat het dossier van de vennootschap wordt samengesteld uit akten of uittreksels van akten die hoofdzakelijk op grond van de gecoördineerde wetten betreffende de handelsvennootschappen openbaar moeten worden gemaakt. Naar Belgisch recht

d'actes aux formulaires et documents établis conformément aux lois coordonnées sur le registre du commerce.

Remarquons enfin qu'à juste titre, le Conseil d'Etat observe, sous le point II A de ses observations générales que sous le régime actuel, «à l'exception des sociétés à forme commerciale dont l'objet est l'exercice d'une activité artisanale et que l'article 3 de la loi du 18 mars 1965 sur le registre de l'artisanat répute commerciales pour l'application des lois sur le registre de commerce, les sociétés civiles ayant emprunté les formes des sociétés commerciales ne sont pas soumises aux lois relatives au registre du commerce coordonnées le 20 juillet 1964 ».

Or, il ne fait pas de doute comme l'indique aussi le Conseil d'Etat dans son avis que le mécanisme de publicité instauré par la directive doit s'appliquer également à ces sociétés civiles à forme commerciale.

" " "

Dans ces conditions, il s'est avéré nécessaire, d'aménager - et ce pour toutes les sociétés, y compris les sociétés civiles à forme commerciale - le système en vigueur sur base de l'article 10 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales et des articles 9, 11, 14 et 17 des lois coordonnées sur le registre du commerce.

C'est ainsi que suivant le régime prévu par le présent projet, la publicité des actes de sociétés ne sera dorénavant valable que si elle s'opère par le dépôt de l'acte dans un « dossier » ouvert au nom de chaque société au greffe du tribunal de commerce ou du tribunal civil exerçant la juridiction consulaire (cfr. art. 37 du projet) suivi d'une publication de l'acte aux annexes du *Moniteur belge* in extenso, par extrait ou sous forme de mentions.

Et il a paru logique d'imposer que dans le même dossier soient versés tous les actes ou indications que les lois coordonnées sur les sociétés commerciales soumettent à publicité aux annexes du *Moniteur belge* (cfr. par ex. art. 32, 36, 43bis, 51, 72, 84, 94, 97, etc.) y compris donc les documents non expressément visés par la directive (cfr. art. 12, § 1er, 1er, nouveau des L. C.).

Le § 2, alinéa 1er de l'article 10 nouveau des lois coordonnées sur les sociétés commerciales (art. 2 du projet) précise qu'en ce qui concerne les documents émanés des sociétés commerciales proprement dites, ils sont déposés dans le dossier tenu au greffe pour chaque société en exécution des lois relatives au registre du commerce coordonnées le 20 juillet 1964.

Le Conseil d'Etat remarque à ce propos que ces lois ne prévoient pas d'ouverture d'un tel dossier qui n'est exigée que par l'article 2 de l'arrêté royal du 18 août 1964 relatif à la mise en vigueur et à l'exécution de la loi du 3 juillet 1956 sur le registre du commerce.

Néanmoins, il ne paraît pas que ce motif à lui seul justifie, sur ce point une modification expresse des lois sur le registre du commerce et des arrêtés royaux pris pour leur exécution. La rédaction proposée offre l'avantage d'adapter notre législation à la directive et de respecter la cohérence actuelle du système sans modification superflue de textes existants.

lijkt her dus logisch die akten of uittreksels in een en hetzelfde dossier sarnen te brengen met de formulieren die overeenkomstig de gecoördineerde wetten betreffende het handelsregister worden opgesteld.

Merken wij ten slotte op dat de Raad van State onder punt II, A, van zijn algemene opmerkingen er terecht op wijst dat onder de huidige regeling « met uitzondering van de vennootschappen met handelsvorm die de uitoefening van een ambachtsbedrijf tot doel hebben en welke artikel 3 van de wet van 18 maart 1965 op het handelsregister als handelsvennootschappen beschouwt voor de toepassing van de wetten op het handelsregister, de burgerlijke vennootschappen die de vorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen niet onderworpen zijn aan de wetten betreffende het handelsregister, gecoördineerd op 20 juli 1964 ».

Het lijkt echter geen twijfel dat - zoals dit trouwens ook in het advies van de Raad van State wordt betoogd - het mechanisme van de openbaarmaking waarin de richtlijn heeft voorzien, eveneens toepassing moet vinden op de burgerlijke vennootschappen met handelsvorm.

" " "

Onder die voorwaarden is voor alle vennootschappen, met inbegrip van de burgerlijke vennootschappen met handelsvorm, de aanpassing nodig gebleken van de regeling die thans steunt op artikel 10 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen en op de artikelen 9, 11, 14 en 17 van de gecoördineerde wetten betreffende het handelsregister.

Aldus, volgens de regeling waarin dit ontwerp voorziet, zal de openbaarmaking van de vennootschapsakten voortaan pas geldig zijn indien ze geschiedt onder de vorm van een neerlegging van de akte in een « dossier », dat ten name van iedere vennootschap wordt aangelegd, ter griffie van de rechtbank van koophandel of van de burgerlijke rechtbank met rechtsmacht in handelszaken (zie art. 37 van het ontwerp), gevolgd door de bekendmaking van de akte in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad*, volledig, bij uittreksel of onder de vorm van een meedeling.

Het viel in de rede voor te schrijven dat in hetzelfde dossier alle akten en gegevens dienen te worden opgenomen die naar voorschrift van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* moeten worden bekendgemaakt (zie bijv. art. 32, 36, 43bis, 51, 72, 84, 94, 97, enz.) dus met inbegrip van de stukken die niet uitdrukkelijk in de richtlijn worden genoemd (zie nieuwart. 12, § 1er, 1er, van de gecoördineerde wetten).

§ 2, eerste lid, van het nieuw artikel 10 van de gecoördineerde wetten betreffende de handelsvennootschappen (artikel 2 van het ontwerp) verduidelijkt dat de stukken van de eigenlijke handelsvennootschappen worden neergelegd in het dossier dat voor iedere vennootschap ter griffie wordt aangelegd, ter uitvoering van de op 20 juli 1961 gecoördineerde wetten betreffende het handelsregister.

De Raad van State merkt in dat verband op dat die wetten niet hebben voorzien in het aanleggen van een zodanig dossier, hetwelk enkel wordt voorgeschreven door artikel 2 van het koninklijk besluit van 18 augustus 1961 betreffende het inwerkingstellen en de uitvoering van de wet van 3 juni 1956 op het handelsregister.

Het lijkt echter niet dat om die reden alleen, op dat punt een uitdrukkelijke wijziging van de wetten op het handelsregister en van de uitvoeringsbesluiten van die wetten noodzakelijk is. De voorgestelde lezing heeft het voordeel dat onze wetgeving aan de richtlijn wordt aangepast en dat zonder overbodige wijzigingen aan bestaande teksten, de huidige samenhang van het stelsel gaaf wordt gehouden.

En ce qui concerne les documents émanés des sociétés civiles à forme commerciale, ce même alinéa du § 2 de l'article 10 nouveau des lois coordonnées sur les sociétés commerciales prévoit qu'ils seront déposés dans un dossier tenu au greffe pour chacune de ses sociétés dont le Roi détermine les modalités de constitution.

Cette solution paraît, dans les circonstances présentes, la plus adéquate. En créant un registre des sociétés civiles à forme commerciale distinct du registre du commerce mais géré par les mêmes fonctionnaires dans le cadre du greffe du tribunal de commerce ou du tribunal civil exerçant la fonction consulaire, elle allie l'efficacité au souci de ne pas induire les tiers en erreur sur la nature même des sociétés qui y sont immatriculées. Elle offre en outre l'avantage de ne pas bouleverser prématurément notre législation sur les sociétés commerciales, spécialement le mécanisme de l'article 212 des lois coordonnées. A l'estime du Gouvernement, c'est lors de la réforme générale du droit des sociétés commerciales qu'il appartiendra au législateur de trancher la question de savoir s'il faut ou non considérer à tous les points de vue comme commerciale toute société à forme commerciale quel que soit son objet social.

Notons en outre que dans la mesure où l'article 277 de l'arrêté royal n° 64 du 30 novembre 1939 contenant le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, modifié par la loi du 30 juin 1969, prévoit la perception d'un droit de greffe pour les inscriptions au registre du commerce, il a paru logique d'étendre la perception de ce droit aux immatriculations au « Register des sociétés civiles ayant emprunté la forme commerciale ». Cette extension fait l'objet de l'article 38 du projet.

En ce qui concerne le lieu de constitution du dossier de la société tel que celui-ci est imposé par la directive, il convient dans l'intérêt des tiers de préciser que ce dossier sera ouvert au greffe du tribunal dans le ressort territorial duquel la société a son siège social (cf. § 1er de l'article 10 nouveau des lois coordonnées qui fait l'objet de l'article 2 du projet).

A ce propos, le Conseil d'Etat observe qu'en imposant le dépôt des actes au greffe du tribunal dans le ressort duquel se trouve le siège social, le projet supprime la faculté que l'article 14, alinéa 2, des lois sur le registre du commerce accorde au commerçant titulaire d'immatriculation dans des greffes différents, de demander son inscription modificative à un seul de ces greffes.

La remarque a son importance. Toutefois, il convient de séparer les exigences de la directive et celles des lois sur le registre du commerce. La directive exige que dans chaque Etat membre un dossier soit ouvert auprès, soit d'un registre central, soit d'un registre de commerce ou registre des sociétés. Ce dossier sera ouvert dans le ressort du registre du commerce où se trouve le siège social et c'est dans ce même dossier que devront être déposées les modifications aux actes de la société. Quant aux personnes physiques, rien n'est changé à leur égard.

La modification proposée à l'article 14, alinéa 2 des lois coordonnées sur le registre du commerce, tend à combiner ces diverses exigences (cfr. article 33 du projet).

Relevons qu'à propos des actes à déposer, l'avis du Conseil d'Etat semble compliquer le système préconisé par le projet gouvernemental qui s'empare d'ailleurs directement

Met hetrekking tot de documenten die van burgerlijke vennootschappen met handelsvorm uitgaan, wordt in hetzelfde lid van § 2 van het nieuw artikel 10 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen bepaald, dat zij zullen worden neergelegd in een dossier dat voor iedere vennootschap ter griffie wordt aangelegd volgens nadere door de Koning te geven voorschriften.

Die oplossing hinkt in de huidige omstandigheden de meest voor de hand liggende te zijn. Door de instelling, naast het handelsregister, van een register van de burgerlijke vennootschappen met handelsvorm, onder het beheer van dezelfde ambtenaren ter griffie van de rechtbank van koophandel of van de burgerlijke rechtbank met rechtsmacht in handelszaken, wordt de deelmaticheid gekoppeld aan het streven om derden ter aanzien van de aard zelf van de aldaar ingeschreven vennootschappen niet te misleiden. Het is ook een voordeel, dat onze wetgeving betreffende de handelsvennootschappen niet voorbarig wordt omgewerkt, vooral niet het mechanisme neergelegd in artikel 212 van de gecoördineerde wetten. Naar het oordeel van de Regering is het eerder tel' gelegenheid van de algemene hervorming van het vennootschapsrecht dat de wetgever moet beslissen over de vraag of iedere vennootschap met een handelsvorm, ongeacht haar doel, in ieder opzicht als commercieel moet worden beschouwd.

Voorts is het logisch gebleken dat in de mate waarin bij artikel 277 van het koninklijk besluit n° 64 van 30 november 1939 houdende het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, gewijzigd bij de wet van 30 juni 1969, voor de inschrijvingen in het handelsregister een griffie-recht wordt geheven, de heffing van een zodanig recht dient te worden uitgebreid tot de inschrijvingen in het « Register van de burgerlijke vennootschappen die de vorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen ». In die uitbreiding wordt voorzien bij artikel 38 van het ontwerp.

Wat betreft de plaats waar het dossier van de vennootschap als voorgeschreven door de richtlijn moet worden aangelegd, dient in het belang van derden te worden verduidelijkt, dat genoemd dossier wordt bijgehouden ter griffie van de rechtbank binnen welker rechtsgebied de maatschappelijke zetel van de vennootschap is gevestigd (zie § 1 van het nieuw artikel 10 van de gecoördineerde wetten, dat overeenstemt met artikel 2 van het ontwerp).

In dat verband merkt de Raad van State op, dat door het voorschrift dat de akten moeten worden neergelegd ter griffie van het rechtsgebied waarin de zetel van de vennootschap zich bevindt, het ontwerp een eind maakt aan het recht dat het artikel 14, tweede lid, van de wetten betreffende het handelsregister verleent aan de handelaar die zich heeft laten inschrijven in verschillende griffies, om zijn aanvraag tot wijziging van het ingeschrevene tot slechts een van die griffies te richten.

Die opmerking is niet van belang ontbloeit. Er moet nochtans een onderscheid worden gemaakt tussen de eisen van de richtlijn en die van de wetten op het handelsregister. De richtlijn stelt dat in iedere Lid-Staat een dossier wordt aangelegd, hetzij bij een centraal register, hetzij bij een handelsregister of een register van vennootschappen. Dit dossier wordt aangelegd in het gebied van het handelsregister waarin de zetel van de vennootschap zich bevindt, en het is in hetzelfde dossier dat de wijzigingen van de vennootschapsakten moeten worden opgenomen. Ten aanzien van natuurlijke personen wordt niets gewijzigd.

De voorgestelde wijziging van artikel 14, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op het handelsregister wil aan deze gezamenlijke eisen voldoen (zie artikel 33 van het ontwerp).

Het moet worden gezegd dat het advies van de Raad van State naar aanleiding van de neer te leggen akten een ingewikkelder stelsel zou opzetten dan dat aange-

de la pratique actuelle élaborée à partir de l'article 10 des lois coordonnées, de l'arrêté royal du 21 mai 1873 pris pour son exécution et des diverses circulaires ministérielles qui s'y rapportent. Pourquoi, en effet, le Conseil d'Etat réclame-t-il pour tous les actes à déposer, deux expéditions ou une expédition et un extrait ou deux doubles? Il suffit d'exiger comme à l'heure actuelle, outre le dépôt des actes à verser au dossier, la copie sur papier libre prescrite par l'arrêté royal de 1873 et destinée à la publication.

Pour que le texte relatif au dépôt des rapports des reviseurs d'entreprises soit clair par lui-même, il a été ajouté à l'alinéa 3 du § 1er de l'article 10 nouveau des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, outre une référence aux articles 107 (sociétés en commandite par actions) et 120bis (sociétés de personnes à responsabilité limitée) proposée par le Conseil d'Etat, une référence également à l'article 122.

Par ailleurs, pour ce qui a trait à l'adaptation du régime actuel du registre du commerce, le Conseil d'Etat, en son avis (observations générales II, B. 2) fait remarquer que le système combiné des règles sur le registre du commerce et de la publication retarde inutilement le commencement de l'activité d'une société. Le Conseil d'Etat ajoute que les mêmes observations valent pour les inscriptions modificatives rendues nécessaires par une modification dont les lois sur les sociétés commerciales prescrivent elle-même la publication aux annexes du *Moniteur* (articles 14, alinéa 3, et 17 des lois relatives au registre du commerce).

Ces remarques sont absolument justifiées. En fait, actuellement, après avoir déposé ses statuts, une société doit attendre qu'ils paraissent aux annexes du *Moniteur belge* et alors seulement elle peut procéder à son immatriculation au registre du commerce puisqu'elle doit répondre à l'exigence prévue à l'article 9, 3e des lois sur le registre du commerce qui est conçue comme suit :

« La déclaration d'une société commerciale belge indique :
..... »

3e la date et le numéro des annexes du *Moniteur belge* où sont publiés ses statuts ainsi que les modifications éventuelles aux statuts; »

Or, s'il n'y avait cette obligation, la société pourrait, ayant déposé ses statuts au registre du commerce, y effectuer immédiatement son immatriculation et commencer son activité ce que dans la plus grande majorité des cas les sociétés souhaitent.

Le fait de ne pas devoir donner le renseignement exigé par l'article 9, 3e, précité n'apporterait aucune insécurité pour les tiers puisque la société existe et qu'elle peut fonctionner. Quant à la parution des actes aux annexes du *Moniteur belge*, la société aura toujours intérêt à ce qu'il y soit pourvu dans les meilleurs délais, car ses actes ne seront opposables aux tiers qu'après la publication au *Moniteur belge* sauf si la société prouve que les tiers en avaient connaissance.

Dans ces conditions, il est proposé de supprimer cette exigence de l'article 9, 3e, des lois relatives au registre du commerce et d'adopter les articles 11, alinéa 3 et 17 des

prezen in het voorstel van de Regering, hetwelk trouwens reeds steunt op de huidige praktijk gegroeid uit artikel 10 van de gecoördineerde wetten, het koninklijk besluit van 21 mei 1873 tot uitvoering ervan en de diverse ministeriële circulaires op dat gebied. Waarom verlangt de Raad van State voor al de neer te leggen akten, twee uitdelen of een uitgifte en een uitschrijven of twee dubbels? Het volstaat, zoals thans, naast de neerlegging van de akten die in het dossier moeten worden opgenomen, het bij koninklijk besluit van 1873 voorgeschreven afschrift op zegelvrij papier te eisen dat voor de bekendmaking is bestemd.

Voor meer helderheid in de tekst betreffende de neerlegging van de verslagen van de bedrijfsrevisoren, werd aan het derde lid van ~ 1 van het nieuwartikel ~ 10 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, naast een verwijzing naar de artikelen 107 (commanditaire vennootschappen op aandelen) en artikel 120bis (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid) voorgesteld door de Raad van State, ook een verwijzing naar artikel 122 toegevoegd.

Ter zake van de aanpassing van het huidige stelsel van het handelsregister merkt de Raad van State trouwens in zijn advies op (algemene opmerkingen II, B. 2), dat het gecombineerd stelsel van de regels betreffende het handelsregister en betreffende de bekendmaking, de aanvank van de werkzaamheden van een vennootschap nodeloos vertraakt. Dezelfde opmerking aldus verder de Raad van State, geldt voor de wijziging van het ingeschrevene, die noodzakelijk wordt gemaakt door een wijziging waarvan de bekendmaking in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* door de wetten op de handelsvennootschappen is voorgeschreven (artikel 14, derde lid, en 17 van de wetten betreffende het handelsregister),

Die opmerkingen zijn volkomen verantwoord. In teite moet een vennootschap thans, na haar statuten te hebben neergelegd, wachten totdat deze in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* zijn verschenen en pas daarna kan zij tot inschrijving in het handelsregister overgaan, aangezien moet voldaan zijn aan het vereiste onder artikel 9, 3^e, van de wetten betreffende het handelsregister, luidend als volgt:

« Geldt het een Belgische vennootschap, dan wordt opgegeven :

...

3^e de datum en het nummer der bijlagen van het *Belgisch Staatsblad*, waarin haar statuten, alsmede de eventuele wijzigingen daarvan, zijn bekendgemaakt. ».

Als die verplichting niet bestond zou de vennootschap die haar statuten bij het handelsregister heeft neergelegd, onmiddellijk haar inschrijving kunnen aanvragen en met haar werkzaamheden beginnen, wat in het merendeel van de gevallen door de vennootschappen wordt gewenst.

Het niet verstrekken van de inlichting zoals door voren genoemd artikel 9, 3^e, verlangd, zou voor derden geen vermindering van zekerheid betekenen, aangezien de vennootschap bestaat en werkzaam kan zijn. Van haar kant heeft de vennootschap er steeds belang bij dat de plaatsing in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* zo vlug mogelijk geschiedt, daar die akten eerst na bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* aan derden kunnen worden tegenovergesteld, tenzij de vennootschap aantoont dat de derden er kennis van droegen.

In die omstandigheden wordt voorgesteld het vereiste onder artikel 9, 3e, van de wetten betreffende het handelsregister te laten vervallen en de artikelen 14, derde lid,

mêmes lois sur le registre du commerce (cfr. les articles 32, 33 et 34 du projet).

En conclusion d'un aperçu général du nouveau système de publicité des actes de sociétés commerciales instauré en application de la directive relevons la remarque de fond formulée par le Conseil d'Etat sous le point II B/2/ de ses observations générales. Le Conseil d'Etat fait observer qu'en raison du caractère très complet de la teneur du dossier institué par la directive, il aurait été possible d'alléger les règles de la publicité aux annexes du *Moniteur belge* en remplaçant les publications intégrales ou par extraits par des avis sommaires avec référence au dépôt effectué.

Au cours des très longues discussions qui marquèrent la mise au point du système de publicité institué par la directive, la délégation belge a constamment insisté sur la nécessité de la publication intégrale ou par extraits des actes de sociétés aux annexes du *Moniteur belge*. Cette option est d'ailleurs confirmée par les travaux de la Commission de Réforme des lois sur les sociétés commerciales.

Insistons en outre sur le fait que dans le système même de la directive c'est la publication dans un bulletin national qui déclenche l'opposabilité aux tiers. Peut-on, dans ces conditions et sauf exceptions, se contenter d'une simple mention aux annexes du *Moniteur belge*, ce qui obligerait les tiers, pour chaque acte, à compléter leur information auprès du greffe du tribunal. Pareil système semble peu commode et bouleverserait exagérément notre pratique en matière de publicité.

Dans cet ordre de préoccupation, il a été estimé et ailleurs qu'il serait souhaitable de faire cirait à la demande des services du *Moniteur belge* tendant à allonger le délai de 10 jours prévu actuellement par l'article 10 des lois coordonnées pour la publication des actes. Les services du *Moniteur belge* sont déjà actuellement encombrés, et ils appréhendent encore une aggravation de cette situation lors de la mise en vigueur de la directive.

Pour remédier à cette situation, il est proposé de prévoir à l'alinéa 1 du § 3 de l'article 10 nouveau des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, un délai de 15 jours.

Cette prolongation de 5 jours du délai de publication des actes sera sans incidence directe ni pour la société ni pour les tiers puisque dorénavant les actes seront opposables dès le jour de leur publication et non plus 5 jours après celle-ci, comme actuellement (cfr. ci-dessous).

* * *

Article 2 de la directive.

Les actes et indications soumis à publicité sont énumérés à l'article 2 de la directive. En reprenant cette énumération il convient d'examiner si notre législation prévoit cette publicité minimale :

Litt. a), b) et c) de l'article 2, § 1 de la directive:

Publicité de l'acte constitutif, des modifications de cet acte, y compris la prorogation de la société, et après chaque modification de l'acte constitutif ou des statuts, le texte intégral de l'acte modifié dans sa rédaction mise à jour.

POL>. Les sociétés anonymes et les sociétés en commandite par actions, les actes constitutifs sont publiés in extenso

en 17 van dezelfde wet ten betrefende het kildel; l'CSlister op te heffen (zie de artikelen 32, 33 en 34 van het ontwerp),

Laten wij dit algemeen overzicht over de nieuwe regeling van de openbaarmaking van de vennootschapsakten volgens de richtlijn besluiten met een opmerking die de Raad van State onder punt II BIZ van zijn advies opmerking en betreffende de inhoud maakt. Aan gezien de 9191- vcn in het door de richtlijn ingestelde dossier zeer volledig zijn, aldus de Raad van State, zou het mogelijk geweest zijn de regels inzake de bekendmaking in de bijlagen van het Staatsblad te verlichten, door in de plaats van de bekendmakingen in hun geheel of bij uittreksel, beknopte mededelingen voor te schrijven met verwijzing naar de neerlegging.

In de loop van de lariqdurige besprekingen die werden gevoerd met hetrekking tot de door de richtlijn ingestelde regeling voor de openbaarmaking, heeft de Belgische afvaardiging steeds de noodzakelijkheid beklemtoond van de bekendmaking in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* van de vennootschapsakten in hun geheel of bij uittreksel. Van dit standpunt werd ook uitgegaan in de werkzaamheden van de Commissie voor de herziening van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen.

Verder moge erop worden gewezen dat in het stelsel van de richtlijn de mogelijkheid tot tegenwerping aan derden wordt gekoppeld aan de bekendmaking in het nationaal publikatieblad. Kan onder deze omstandigheden, op enkele uitzonderingen na, met een eenvoudige mededeling in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* worden volstaan, wat derden zou verplichten voor ieder akte nadere gegevens ter griffie in te winnen? Een zodanig stelsel lijkt weinig handzaam te zijn en zou in onze praktijk ter zake van de openbaarmaking overdreven verandering brengen.

Op dit gebied werd het trouwens wenselijk geacht in te gaan op het verlangen van de diensten van het *Belgisch Staatsblad* om de termijn van 10 dagen die thans bij artikel 10 van de gecoördineerde wetten voor de bekendmaking van de akten is gesteld, te verlengen. De diensten van het *Belgisch Staatsblad* zijn thans reeds over belast en vrezen dat die toestand bij de inwerkingtreding van de richtlijn nog zal verergeren.

Om dit te verhelpen wordt voorgesteld in het eerste lid van § 3 van het nieuwartikel 10 van de gecoördineerde wetten betreffende de handelsvennootschappen een termijn van 15 dagen te stellen.

Die verlenging met 5 dagen van de termijn van bekendmaking van de akten zal geen rechtstreeks gevolg hebben voor de vennootschap of voor derden, aangezien die akten voortaan vanaf de dag van de bekendmaking aan derden zullen kunnen worden tegenovergesteld en niet 5 dagen daarna, zoals thans (zie hierboven),

* * *

Artikel 2 van de richtlijn,

De akten en gegevens waarvan de openbaarmaking is voorgeschreven, worden in artikel 2 van de richtlijn opgesomd. Laten wij die opsomming volgen en onderzoeken of onze wetgeving die minimale openbaarmaking oplegt :

a), b) en c) van artikel 2, § 1, van de richtlijn :

Openbaarmaking van de oprichtingsakte, van de wijzigingen van die akte waaronder begrepen de verlenging van de duur van de vennootschap en na elke wijziging van de oprichtingsakte of van de statuten, de volledige bijgewerkte tekst van de gewijzigde akte.

Voor de naamloze vennootschappen en de commanditaire vennootschappen op aandelen, worden de oprichtings-

aux annexes du *Moniteur* *bclqc*: Il n'y a donc pas de modification à apporter à notre législation à cet égard.

Pour les sociétés de personnes à responsabilité limitée, la publication par extrait prévue à l'article 7 des lois coordonnées répond à la publicité par extrait autorisée par le § 4 de l'article 3 de la directive.

Mais il y a lieu de prévoir, pour se conformer à l'article 3, § 2 de la directive, le dépôt au dossier de la société :

1° des modifications de l'acte constitutif d'une société de personnes à responsabilité limitée portant sur des points qui ne sont pas soumis à la publication par extrait aux annexes du *Moniteur* en vertu de l'article 7 des lois coordonnées;

2° du texte intégral et mis à jour des statuts après chaque modification de l'acte constitutif, d'une des trois catégories de sociétés visées par la directive,

De même, convient-il d'imposer que soient versés dans ce même dossier afin que celui-ci soit complet, tous les actes soumis par la loi à dépôt au tribunal de commerce, en ce compris ceux qui ne sont pas visés par la directive.

Ces compléments à notre législation font l'objet du § 3. 1°, 2° et 3° de l'article 12 nouveau des lois coordonnées.

Une mention aux annexes du *Moniteur*, du dépôt de ces divers actes est indispensable pour les rendre opposables aux tiers en raison des exigences de la directive (cf. art. 3, § 4). C'est ce que prévoit le dernier alinéa du § 3 de l'article 12 nouveau des lois coordonnées.

Ajoutons cependant que le dépôt du texte intégral et mis à jour des statuts ne sera exigé pour la première fois que lors de la prochaine modification des statuts, ou, à défaut, au plus tard, le 31 décembre 1970 (cf., article 40, alinéa 2 du projet faisant application de la faculté prévue par l'alinéa 3 de l'article 13 de la directive).

Rien de particulier ne doit être prévu en ce qui concerne la prorogation de la société qui est incluse dans les modifications statutaires, elles-mêmes soumises à publicité.

Litt. d) de l'article 2, § 1 de la directive.

Les mesures de publicité relatives aux organes d'administration et de surveillance de la société tels qu'ils sont définis au litt. d) de la directive nécessitent une adaptation. Je l'article 12, alinéa 2 des lois coordonnées en remplaçant les mots « ... démissions et révocations... » par « ... cessations de fonctions ... » afin de couvrir le cas du décès. Le nouveau texte comble d'autre part une lacune en ce qui concerne les liquidateurs en étendant son application aux liquidateurs de toute société dotée de la personnalité juridique alors que l'article 12 actuel pourrait s'interpréter comme ne visant que les liquidateurs des sociétés anonymes (cf. art. 5 du projet: art. 12 nouveau, § 1°, 3°).

Par ailleurs, à l'article 12 du projet gouvernemental il ne paraît pas souhaitable, comme le prévoit le Conseil d'Etat en son avis, de stipuler que la nomination et la cessation des fonctions reprises au § 1°, 3°, fassent l'objet d'une déclaration signée des organes compétents de la société. Ce libellé ne pourrait, susciter dans la pratique que des difficultés.

akten in hun geheel in de bijlagen van het *Stontsblad* bekendbernaakt. Op dit punt moet onze wetgeving niet worden gewijzigd.

Voor de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid is de bekendmaking bij uittreksel voorgeschreven door artikel 7 van de gecoördineerde wetten, wat beantwoordt aan de bekendmaking bij uittreksel die toegelaten wordt door § 4 van artikel 3 van de richtlijn.

Om te voldoen aan artikel 3, § 2 van de richtlijn, moet echter de neerlegging in het dossier van de vennootschap worden voorgeschreven van :

1° de wijzigingen van de oprichtingsakte van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid met betrekking tot punten die volgens artikel 7 van de gecoördineerde wetten, niet onderworpen zijn aan bekendmaking bij uittreksel in de bijlagen van het *Stontsblad* ;

2° de volledige bijgewerkte tekst van de statuten na iedere wijziging van de oprichtingsakte van de vennootschappen behorende tot de drie categorieën bedoeld in de richtlijn.

Om het dossier volledig te maken zou revens de opnemingsdaar in moeten worden voorgeschreven van al de akten die volgens de wet ter griffie van de rechtbank van koophandel moeten worden neergelegd, ook die welke niet in de richtlijn zijn genoemd.

In die aanvulling van onze wetgeving wordt voorzien bij § 3. 1°, 2° en 3°, van het nieuwartikel 12 van de gecoördineerde wetten.

Een mededeling in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* van de neerlegging van die diverse akten is noodzakelijk opdat ze naar eis van de richtlijn [zie art. 3, § 4) aan de den kunnen worden tegengeworpen. Daarin voorziet het laatste lid van § 3 van het nieuwartikel 12 van de gecoördineerde wetten.

Daarbij komt nog dat de neerlegging van de volledige bijgewerkte tekst van de statuten voor de eerste maal pas bij de eerstvolgende wijziging van de statuten en bij gebreke daarvan, uiterlijk op 31 december 1970 wordt verlangd (zie art. 40, tweede lid, van het ontwerp, waarbij toepassing wordt gemaakt van de vrijheid gelaten bij het derde lid van artikel 13 van de richtlijn).

Geen bijzondere voorziening is nodig voor de verlenging van de duur van de vennootschap; dit valt onder de wijziging van de statuten, de op haar beurt aan de regel van openbaarmaking onderworpen is.

d) van artikel 2, § 1. (Van de richtlijn:

De voorschriften ter zake van de openbaarmaking betreffende de beheers- en toezichtsorganen van de vennootschap, nader bepaald onder d) van de richtlijn geven aanleiding tot een aanpassing van artikel 12, tweede lid, van de gecoördineerde wetten door de vervanging van de woorden «... de ontslagnemingen en de afzettingen ... » door « ambtsbeëindiging », om ook het geval van het overlijden te dekken. Van de gelegenheid werd gebruik gemaakt om een leemte aan te vullen betreffende de vereffenaars, door de toepassing ervan uit te breiden tot de vereffenaars van alle vennootschappen met rechtspersoonlijkheid. Het huidige artikel 12 kan immers zo worden uitgelegd dat alleen de vereffenaars van naamloze vennootschappen worden bedoeld (zie art. 5 van het ontwerp : nieuw art. 12, § 1, 3°).

Het lijkt overigens in artikel 12 van het regeringsontwerp niet wenselijk te zijn, zoals de Raad van State in zijn advies aanprijst, te stellen dat de benoeming en de ambtsbeëindiging waarvan sprake is in § 1, 3°, moeten worden opgenomen in een door de bevoegde organen van de vennootschap te ondertekenen verklaring. Een zodanig voorschrift

Citons il litre d'exemple. le cas de nominations ou de cessations de fonctions par décision judiciaire ou le cas de démission volontaire des fonctions visées par cet alinéa. La publication des documents constatant ces faits nous paraît compliquée par l'exigence d'une déclaration signée des organes compétents de la société. Ajoutons, d'ailleurs, qu'il s'agirait d'une exigence nouvelle par rapport au libellé de l'actuel article 12. alinéa 2 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales. que ne réclame pas la directive. A notre connaissance. la formulation actuelle ne soulève pas dans la pratique de difficultés.

N'exigent. pour des raisons évidentes. une déclaration signée des organes compétents de la société. que les faits repris sous le § 2 de l'article 12 nouveau (cf. mt. 2 du projet).

En ce qui concerne le dernier alinéa du littera d) de l'article 2 de la directive. qui énonce que « les mesures de publicité doivent préciser si les personnes qui ont le pouvoir d'engager la société peuvent le faire seules ou doivent le faire conjointement », il est satisfait à cette exigence par le dernier alinéa de l'article 54 nouveau des lois coordonnées ainsi que par l'article 63 nouveau en ce qui concerne respectivement les administrateurs et les délégués à la gestion journalière des sociétés anonymes et des sociétés en commandite par actions. et par le quatrième alinéa de l'article 130 nouveau des lois coordonnées. en ce qui concerne les gérants des sociétés de personnes à responsabilité limitée (cfr. art. 12. 13 et 20 du projet).

Litt. e) du § 1 de l'article 2 de la directive.

Ce littera ne trouve pas d'application dans notre droit qui ignore la notion de capital autorisé.

Litt. f) du § 1er de l'article 2 de la directive.

En ce qui concerne les comptes sociaux des sociétés anonymes et des sociétés en commandite par actions. l'article 50 des lois coordonnées satisfait au litt. f) du § 1er de l'article 2 de la directive. Par ailleurs la directive postpose l'obligation de publier les comptes sociaux des S. P. R. L. et. par assimilation. des sociétés anonymes fermées de droit néerlandais telles qu'elles sont définies au § 2 de l'article 2.

Il ne s'impose donc pas. pour l'instant. d'exiger davantage pour les sociétés de personnes à responsabilité limitée: que le dépôt du bilan tel que le prévoit l'article 137 des lois coordonnées.

Notons cependant qu'en application de l'article 12. § 3 al. 2 nouveau et conformément au système général de publicité et d'opposabilité aux tiers des actes de sociétés. ce dépôt devra faire l'objet d'une mention aux annexes du *Moniteur belge*. Il en sera de même d'autres dépôts d'actes de sociétés prescrits actuellement par les lois sur les sociétés commerciales notamment aux articles 161. 162 et 163 relatifs aux sociétés coopératives.

Litt. g) du § 1er de l'article 2 de la directive.

La publication du transfert du siège social est imposée par les articles 81 et 138. al. 2 des lois coordonnées pour les sociétés anonymes et les sociétés de personnes à responsabilité limitée.

zou in de praktijk enkel tot moeilijkheden aanleiding geven. Als voorbeeld halen wij aan het geval van de benoeming of van de ambtsbeëindiging bij gerechtelijke beschikking of het geval van het vrijwillig aftreden als in dat lid bedoeld. De bekendmaking van de documenten tot vaststelling van deze feiten lijkt ons door het vereiste van een getekende verklaring van de bevoegde organen van de vennootschap ingewikkelder te worden. Ten opzichte van het huidige artikel 12. tweede lid. van de gecoördineerde wetten betreffende de handelsvennootschappen. gaat het hier om een nieuw vereiste dat niet door de richtlijn wordt verlangd. Naar ons weten geeft de huidige lezing geen aanleiding tot moeilijkheden in de praktijk.

Een door de bevoegde organen van de vennootschappen ondertekende verklaring wordt om voor de hand liggende redenen enkel verlangd voor de feiten voorkomende onder § 2 van het nieuwartikel 12 (zie art. 2 van het ontwerp).

Het laatste lid van d) luidt « Uit de openbaarmaking moet blijken of de personen die de bevoegdheid hebben de vennootschap te verbinden. dit alleen of slechts gezamenlijk kunnen doen ». Aan dit vereiste wordt voldaan in het laatste lid van het nieuw artikel 54 van de gecoördineerde wetten. alsmede in het nieuwartikel 63. respectievelijk ten aanzien van de beheerders en van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen van naamloze vennootschappen en van commanditaire vennootschappen op aandelen. en in het vierde lid van het nieuwartikel 130 van de gecoördineerde wetten. ten aanzien van de zaakvoerders van de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid (zie artikelen 12. 13 en 20 van het ontwerp).

e) van artikel 2. § 1. van de richtlijn ;

De bepaling onder e) van § 1 van artikel 2 van de richtlijn vindt geen toepassing in ons recht. dat onbekend is met het begrip toegelaten kapitaal.

f) van artikel 2. § 1. van de richtlijn ;

Ter zake van de rekeningen van de naamloze vennootschappen en van de commanditaire vennootschappen op aandelen wordt aan het voorschrift van letter f) van § 1 van artikel 2 van de richtlijn voldaan bij artikel 80 van de gecoördineerde wetten. De richtlijn stelt overigens de verplichte bekendmaking van de rekeningen uit voor de P. V. B. A. en. bij vergelijking. van de besloten vennootschappen naar Nederlands recht. omschreven in § 2 van artikel 2.

Het is dus voor het ogenblik niet nodig van de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid meer te verlangen dan de neerlegging van de balans zoals voorgeschreven bij artikel 137 van de gecoördineerde wetten.

Merken wij evenwel op dat bij toepassing van het nieuw artikel 12. § 3. tweede lid. een overeenkomstige algemene regeling voor de openbaarmaking en de tegenwerping aan derden van de vennootschapsakten. van de neerlegging een mededeling in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* moet worden geplaatst. Hetzelfde geldt voor de neerlegging van andere vennootschapsakten die thans door de wetten op de handelsvennootschappen wordt voorgeschreven. inzonderheid door de artikelen 161. 162 en 163 voor de coöperatieve vennootschappen.

g) van artikel 2. § 1. van de richtlijn ;

De openbaarmaking van de verplaatsing van de zetel van de vennootschap wordt bij de artikelen 81 en 138. tweede lid. van de gecoördineerde wetten opgelegd aan de naamloze vennootschappen en de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid.

En ce qui concerne les sociétés en commandite par actions il est satisfait à cette exigence par l'avant-dernier alinéa de l'article 114 nouveau des lois coordonnées (cf. art. 18 du projet).

Litt. h) et i) du § 1er de l'article 2 de la directive.

La publication de la décision judiciaire prononçant la nullité de la société est prévue au 5°, § 1er de l'article 12 nouveau. Le § 2 de cette disposition a le même objet mais détepuine en outre sous quelle forme doit être constaté le fait de la dissolution de la société par échéance du terme ou pour toute autre cause de même que le fait de la cessation de fonction par décès des personnes visées au § 1er 1°, 3°.

Litt. j) du § 1er de l'article 2 de la directive.

La combinaison des articles 12 nouveau, § 1, 3° et 4°, 179, 181 et suivants des lois coordonnées suffit à satisfaire à l'exigence de cette disposition de la directive.

Litt. k) du § 1 de l'article 2 de la directive.

La clôture de la liquidation est publiée actuellement (cf. article 188 des lois coordonnées).

Quant à la radiation au registre du commerce, l'article 2, § 1 k) de la directive ne prévoit sa publication que dans l'hypothèse où cette radiation entraîne des effets juridiques ce qui est exclu dans le cadre des lois coordonnées sur les sociétés commerciales.

En effet, cette radiation n'interviendra qu'après la clôture de la liquidation et dès lors à un moment où elle n'implique plus aucun effet juridique, la personnalité civile de la société ayant disparu.

Par contre, la question se pose de savoir ce qu'il adviendra lorsque les référendaires ou les greffiers compétents auront à radier d'office une société commerciale, sur base des articles 18, 32 ou 33 des lois coordonnées sur le registre du commerce. Dans ces cas, en effet, la radiation peut avoir un effet juridique dans la mesure où elle supprime la présomption de commercialité qui s'attache à l'immatriculation des sociétés commerciales toujours dotées, nonobstant cette radiation, de leur capacité juridique. Or, actuellement, il n'y a aucune obligation pour quiconque de faire connaître cette radiation par la voie des annexes du *Moniteur belge*. Devant cette lacune de notre droit eu égard à la directive, il a semblé utile de prévoir dans les lois sur le registre du commerce un article 35bis nouveau (cf. article 35 du projet) stipulant que le référendaire ou le greffier compétent fasse paraître au journal officiel un avis relatif à ces radiations. Ces radiations ayant lieu d'office, la parution de l'avis se fera gratuitement. Il comportera quelques indications indispensables à l'information des tiers.

Article 2, § 2 de la directive.

Cette disposition qui fixe les critères de la société anonyme fermée de droit néerlandais, ne trouvera son utilité que lorsqu'une directive ultérieure imposera aux S.P. R. L. et à la société anonyme fermée précitée l'obligation de publier leurs comptes sociaux.

Voor de commanditaire vennootschappen op aandelen wordt aan dit vereiste voldaan in het voorlaatste lid van het nieuw artikel 114 van de gecoördineerde wetten (zie artikel 18 van het ontwerp).

li) en ij) III. artikel 2, § 1, van de richtlijn :

De openbaarmaking van de gerechtelijke beslissing tot nietigverklaring van de vennootschap, is voorgeschreven bij 5° van § 1 van het nieuw artikel 12. De tweede paragraaf van deze bepaling behandelt hetzelfde onderwerp maar schrijft ook voor onder welke vorm de ontbinding van de vennootschap wegens afloop van haar termijn of wegens enige andere reden, alsmede de ambtsbeëindiging door het overlijden van de onder § 1, 3°, genoemde persoon moet worden vastgesteld.

j) (in artikel 2, § 1, van de richtlijn ;

Het nieuw artikel 12, § 1, 3° en 4°, de artikelen 179, 181, en volgende van de gecoördineerde wetten samengevoegd, volstaan om te voldoen aan het vereiste van deze bepaling van de richtlijn.

k) par artikel 2, § 1, van de richtlijn :

De beëindiging van de vereffening wordt thans reeds bekendgemaakt (zie artikel 188 van de gecoördineerde wetten).

In artikel 2, § 1, k), van de richtlijn wordt als regel gesteld dat de doorhaling in het handelsregister moet worden openbaar gemaakt in het geval waarin zulks rechtsgevolgen heeft. In het stelsel van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen zijn zodanige rechtsgevolgen uitgesloten.

Die doorhaling geschiedt immers pas na de beëindiging van de vereffening, dus op een ogenblik waarop zij geen enkel rechtsgevolg kan hebben aangezien de vennootschap niet meer als rechtspersoon bestaat.

Daarentegen rijst de vraag wat dient te worden gedaan wanneer de referendaris en of de bevoegde griffiers een handelsvennootschap ambtshalve doorhalen op grond van de artikelen 18, 32 of 33 van de gecoördineerde wetten betreffende de handelsregister. In dat geval kan de doorhaling een rechtsgevolg hebben in de mate waarin zij het vermoeden van de koopmanshoedanigheid ophæft die aan de inschrijving van handelsvennootschappen is verbonden. Deze zijn ondanks die doorhaling steeds met rechtsbevoegdheid begiftigd. Thans echter bestaat voor niemand de verplichting om die doorhaling in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken. In verband met deze leemte in ons recht ten opzichte van de richtlijn is het wenselijk gebleken in de wetten betreffende het handelsregister een nieuwartikel 35bis op te nemen (zie art. 35 van het ontwerp) waarbij wordt gesteld dat de referendaris of de bevoegde griffier een bericht betreffende die doorhalingen in het *Belgisch Staatsblad* moet laten verschijnen. Daar die doorhalingen ambtshalve geschieden is de plaatsing van dat bericht gratis. Daarin worden enkel vermeldingen opgenomen die met het oog op de voorlichting van lerd en onmisbaar zijn.

Afdeeling 2, § 2, van de richtlijn

Deze bepaling, waarbij de criteria van de besloten naamloze vennootschap naar Nederlands recht worden vastgesteld, zal eerst dienstig zijn wanneer een latere richtlijn aan de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid en aan de besloten naamloze vennootschappen naar Nederlands recht, de openbaarmaking van hun rekeningen zal opleggen.

Article 3 de la directive,

Les §§ 1 et 2 de cet article concernant la publicité ont fait l'objet de commentaires ci-dessus et les § 1, § 2 alinéa 1er, et § 3 de l'article 10 nouveau adaptent notre législation commerciale à ce mécanisme nouveau de publicité des actes et indications relatives aux sociétés commerciales. Nonobstant les § 1, 1er et 2° et § 3 alinéa 1. 3° et alinéa 2 de l'article 12 nouveau des lois coordonnées qui soumettent à ce régime tous les actes ou changements aux actes dont la loi commerciale prescrit le dépôt et/ou la publication, il s'est avéré nécessaire de modifier les alinéas 3 à 5 de l'article 170 des lois coordonnées relatif à la transformation des sociétés (cf. article 23 du projet) en vue de l'adapter également à la directive.

Signalons en outre que l'alinéa 2 du § 3 de l'article 1a nouveau se réfère à l'arrêté royal du 21 mai 1873 et aux diverses circulaires ministérielles qui s'y rapportent.

Quant au § 3 de l'article 3 de la directive, il est satisfait à ses exigences par l'introduction au § 2 de l'article 1a nouveau des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, des alinéas 2 et 3 et par les modifications apportées à l'article 36 des lois coordonnées sur le registre du commerce.

Sous le régime actuel, l'article 271 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe prévoit un droit de 60 F par page pour la délivrance de copies certifiées conformes tandis que l'article 272 du même Code prévoit un droit de 15 F par page, avec un minimum de 30 F, pour les copies non signées.

Le Conseil d'Etat, dans son avis, fait observer que la Directive, en précisant que le coût de la copie ne peut excéder le « coût administratif » exclut l'exigibilité d'un impôt proprement dit sur la délivrance de la copie. Il propose en conséquence d'insérer dans le Code des droits d'enregistrement un article 280bis exemptant de l'impôt les copies intégrales ou partielles des actes déposés par l'applications des lois coordonnées sur les sociétés commerciales et de confier au Roi le soin d'arrêter le tarif des frais de délivrance des copies.

Cette remarque du Conseil d'Etat doit être prise en considération. Toutefois, la qualification de la somme perçue: importe peu du moment qu'elle ne dépasse pas le coût administratif. Bien que le montant de ce coût soit très difficile à établir, en toute hypothèse, la somme de 60 francs paraît excessive. La personne qui, de l'un des Etats membres de la C., E. E. demandera en Belgique la délivrance de copies d'actes relatifs à une société (et ils peuvent être longs et nombreux) ne songera probablement pas à préciser qu'ils ne doivent pas être certifiés conformes et elle sera dès lors amenée à déboursier une somme importante qui pourrait être considérée comme dépassant le « coût administratif ».

Au surplus, le seul élément qui différencie la copie non signée de la copie conforme est que celle-ci porte une signature (du référendaire, ou d'un membre du greffe du tribunal de commerce) et l'apposition d'un cachet. Cette différence: purement formelle ne peut justifier un écart aussi considérable dans les frais de délivrance de ces documents.

Dans ces conditions, il a paru indispensable de compléter l'article 272 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe en y insérant un 4° relatif aux expéditions, copies ou extraits tirés des actes et documents concernant le registre du commerce et le registre des sociétés

Artikel 3 [„in al' richtlijn],

De §§ 1 en 2 van dit artikel, die de openbaarmaking betreffen, werden hierboven reeds ucommentariseerd en de § 1. 2, eerste lid, en § 3 van het nieuw artikel 10 passen onze handelswetgeving aan dat nieuw mechanisme van openbaarmaking van de akten en gegevens betreffende de handelsvennootschappen aan. Niettegenstaande dat § 1, 1° en 2°, en § 3, eerste lid, 3° en tweede lid van het nieuw artikel 12 van de gecoördineerde wetten alle akten en wijzigingen van akten waarvan de handelswet de neerlegging of de openbaarmaking voorschrijft, onder die regeling brengen, is het ook nodig gebleken de leden 3. 4 en 5 van artikel 170 van de gecoördineerde wetten betreffende de omvorming van vennootschappen te wijzigen (zie artikel 23 van het ontwerp) ten einde ook die omvorming aan de richtlijn aan te passen.

Laten wij tevens opmerken dat het tweede lid van § 3 van het nieuwartikel 1a verwijst naar het koninklijk besluit van 21 mei 1873 en de desbetreffende ministeriële circulaires.

Aan her vereiste van § 3 van de richtlijn wordt voldaan door de opneming in § 2 van het nieuwartikel 10 van de gecoördineerde wetten betreffende de handelsvennootschappen van de leden 2 en 3 en door de wijzigingen die in artikel 36 van de gecoördineerde wetten betreffende het handelsregister werden aangebracht.

Onder de huidige regeling wordt overeenkomstig artikel 271 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten een recht geheven van 60 frank per bladzijde voor de afgifte van censluidend verklaarde afschriften, terwijl overeenkomstig artikel 272 van hetzelfde wetboek een recht wordt geheven van 14 frank per bladzijde, met een minimum van 30 frank, voor niet getekende afschriften.

In zijn advies merkt de Raad van State op dat de richtlijn, door te bepalen dat de kosten voor het lichten van afschriften de « administratiekosten » niet mogen overschrijden, de heffing van een eigenlijke belasting op de afgifte van het afschrift uitsluit. Hij stelt derhalve voor in het Wetboek der registratierechten een artikel 280bis in te voeren waarbij de volledige of gedeeltelijke afschriften van de met toepassing van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen neergelegde akten van belasting worden vrijgesteld en de Koning machtiging wordt verleend om de kosten voor afgifte van afschriften vast te stellen.

Diens opmerking van de Raad van State verdient de aandacht. Nochtans het heeft niet zozeer belang onder welke naam het bedrag wordt ingevorderd, mits het de administratiekosten niet overschrijdt. Hoewel het bedrag van die kosten moeilijk kan worden berekend, lijkt het bedrag van 60 frank overdreven te zijn. Iemant die uit een van de Lid-Staten van de E. E. G. in België de afgifte vraagt van afschriften van akten betreffende een vennootschap (en die akten kunnen lang en talrijk zijn), zal er waarschijnlijk niet aan denken te verduidelijken of ze al dan niet een sluitend moeten worden verklaard en zou dus verplicht zijn een aanzienlijk bedrag uit te geven, dat zou kunnen worden beschouwd als boven de « administratiekosten » uit te gaan.

Het enige onderscheid tussen een niet getekend afschrift en een eensluidend verklaard afschrift is dat dit laatste stuk van een handtekening (van de referendaris, of van een lid van de griffie van de rechtbank van koophandel) en van een zegel is voorzien. Dit verschil in de vorm alleen kan niet aangevoerd worden ter verantwoording van het aanzienlijk verschil in de kosten van afgifte van die documenten.

In die omstandigheden is het nodig gebleken artikel 272 van het Wetboek der Registratie-, hypotheek- en griffierechten aan te vullen met een 4° betreffende de uitgiften, afschriften of uittreksels van akten en stukken betreffende het handelsregister en het register van de burgerlijke ven-

civiles ayant emprunté la forme commerciale, qui a pour effet de les soumettre tous, con formes ou non signés, au droit de 15 francs la page avec minimum de 30 francs [cfr. article 37 du projet]. Ainsi réduit, ce droit n'excède pas le coût administratif.

Remarquons enfin que cette modification de l'article 272 du Code des droits d'enregistrement s'applique non seulement aux copies délivrées par les greffes et relatives aux actes de sociétés mais également à tous les autres extraits, copies ou expéditions délivrés par les mêmes greffes et relatifs aux personnes physiques immatriculées au registre du commerce.

Le § 4 de l'article 3 de la directive ne nécessite pas de commentaire spécial. Les articles 10 et 12 nouveaux des lois coordonnées y sont conformes. La remarque de fond formulée par le Conseil d'Etat (Point II B). 2) des observations générales, relative à l'allègement possible des règles de publicité aux annexes du *Moniteur belge* en application du régime instauré par la directive a été commentée dans l'exposé général du système de publicité fait en tête de la présente section.

Le § 5 de l'article 3 de la directive dispose que:

« Les actes et indications ne sont opposables aux tiers par la société qu'après la publication visée au paragraphe 4, sauf si la société anonyme prouve que ces tiers en avaient connaissance.

Toutefois, pour les opérations intervenues avant le seizième jour suivant celui de cette publication, ces actes et indications ne sont pas opposables aux tiers qui prouvent qu'ils ont été dans l'impossibilité d'en avoir connaissance. »

Il convient de lier cette disposition à celle du § 7 de ce même article 3 de la directive rédigée comme suit :

« Les tiers peuvent, en outre, toujours se prévaloir des actes et indications pour lesquels les formalités de publicité n'ont pas encore été accomplies à moins que le défaut de publicité ne les prive d'effet. »

Sous le régime actuel des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, les actes de sociétés sont opposables aux tiers le cinquième jour après la date de leur insertion au *Moniteur* (art., 10, alinéa 4 des lois coordonnées), le défaut de publication ne pouvant être opposé aux tiers (articles 11 et 12 des lois coordonnées).

La sanction civile de non publication est conforme au § 7 de l'article 3 de la directive et doit donc être maintenue. Par contre, le délai d'opposabilité aux tiers des actes de sociétés publiés au *Moniteur* doit être adapté au § 5 de l'article 3 de la directive. C'est l'objet du § 4 de l'article 10 nouveau qui prévoit, en outre, conformément au 2^m alinéa du § 6 de l'article 3 de la directive, le cas de discordance entre le texte déposé et celui qui est publié. Notons qu'en fait les cas de discordance seront très rares sauf erreur matérielle (coquille), le texte envoyé au *Moniteur* étant la copie, sur papier libre, du texte déposé au dossier.

nootschappen die de vorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen, waarbij voor alle eensluidend verklaarde of niet getekende documenten een recht van 15 frank per blad zijde, met een minimum van 30 frank, wordt geheven (zie artikel 37 van het ontwerp). Het aldus verminderde recht ligt niet boven de administratiekosten.

Merken wij ten slotte op dat die wijziging van artikel 272 van het Wetboek der registratierechten niet alleen toepassing vindt op de door de griffies afgegeven afschriften met betrekking tot de vennootschapsakten, maar ook op alle andere uittreksels, afschriften of uitgiften die door dezelfde griffies met betrekking tot de in het handelsregister ingeschreven natuurlijke personen worden afgegeven,

§ 4 van artikel 3 van de richtlijn behoeft geen bijzondere commentaar. De nieuwe artikelen 10 en 12 van de gecoördineerde wetten zijn daarmee in overeenstemming. De opmerking van de Raad van State betreffende de inhoud (punt II B) 2) van de algemene opmerkingen ter zake van de mogelijke verlichting van de regels betreffende de bekendmaking in de bijlage van het *Belgisch Steetsblad* volgens het stelsel van de richtlijn werd besproken in de algemene uiteenzetting van de regels van de openbaarmaking aan het begin van deze afdeling.

§ 5 van artikel 3 van de richtlijn bepaalt :

« De akten en gegevens kunnen door de vennootschap niet dan na de in lid 4 bedoelde bekendmaking aan derden worden tegengeworpen, tenzij de vennootschap aantoon dat deze derden er kennis van droegen;

Evenwel kunnen deze akten en gegevens met betrekking tot handelingen die zijn verricht vóór de zestiende dag volgende op die van deze bekendmaking niet worden tegengeworpen aan derden, die aantonen dat zij er onmogelijk kennis van hebben kunnen dragen. »

Deze bepaling moet worden bekeken naast § 7 van hetzelfde artikel 3 van de richtlijn, luidend als volgt :

« Derden kunnen zich bovendien steeds beroepen op akten of gegevens ten aanzien waarvan de formaliteiten van openbaarmaking nog niet zijn vervuld, tenzij het nalaten van de openbaarmaking deze van rechtsgevolgen berooft. ».

Onder de huidige regeling van de gecoördineerde wetten betreffende de handelsvennootschappen, kunnen de handelingen van de vennootschap aan derden worden tegengeworpen vanaf de vijfde dag na hun plaatsing in het *Staatsblad* (art., 10, vierde lid, van de gecoördineerde wetten), terwijl het ontbreken van de bekendmaking niet aan derden kan worden tegengeworpen (artikelen 11 en 12 van de gecoördineerde wetten).

De burgerrechtelijke sanctie op het nalaten van de bekendmaking is in overeenstemming met § 7 van artikel 3 van de richtlijn en moet dus worden gehandhaafd. Daarentegen moet de termijn waarbinnen de in het *Staatsblad* bekendgemaakte akten van de vennootschappen aan derden kunnen worden tegengeworpen, aangepast worden aan § 5 van artikel 3 van de richtlijn. Dit wordt gedaan in § 4 van het nieuwartikel 10, waarin tevens, in overeenstemming met het tweede lid van § 6 van artikel 3 van de richtlijn, het geval van tegenstrijdigheid tussen de neergelegde en de bekendgemaakte tekst wordt behandeld. In feite zullen de gevallen van tegenstrijdigheid zeer zeldzaam zijn, behoudens materiële vergissingen (zetfout), daar de tekst die aan het *Staatsblad* wordt toegezonden een afschrift is op ongezegeld papier van de in het dossier neergelegde tekst.

Ajoutons enfin qu'en présence du § 4 de l'article 10 nouveau, la dernière phrase de l'article 11 des lois coordonnées, modifiée par l'arrêté royal n° 64 du 30 novembre 1939, n'a plus de raison d'être et est par conséquent abrogée (cf. article 3 du projet).

En résumé, l'opposabilité aux tiers des actes de sociétés sera dorénavant réglée comme suit :

Les actes sont opposables aux tiers le jour même de leur publication aux annexes du *Moniteur* (in extenso, par extrait ou sous forme de mention) et même avant cette publication si la société administre la preuve de la connaissance de l'acte dans le chef du tiers. Toutefois, le tiers bénéficie de deux avantages :

1° il peut toujours se prévaloir de l'acte avant sa publication (ceci n'est pas une innovation);

2° jusqu'au 16me jour qui suit celui de la publication, le tiers peut opposer à la publication la preuve qu'il a été dans l'impossibilité d'avoir connaissance de l'acte.

L'article 4 de la directive impose certaines indications à porter sur les lettres et notes de commande des sociétés visées.

Le premier tiret de l'alinéa premier de cet article 4 prescrit l'indication du registre auprès duquel le dossier mentionné à l'article 3 de la directive est ouvert ainsi que le numéro d'immatriculation de la société dans ce registre,

Sans doute, l'article 39 de l'arrêté royal portant coordination des lois relatives au registre du commerce énonce-t-il déjà que « tous les actes, factures, lettres, notes de commandé et autres pièces analogues de nature commerciale émanés de commerçants porteront les mots écrits en toutes lettres ou en abréviation « Registre du Commerce » ou « Handelsregister » (R.C. ou H.R.), suivis de l'indication du siège du tribunal de l'établissement et du numéro d'immatriculation ». Mais cette indication a trait au registre du commerce du lieu de chaque établissement de la société et non pas exclusivement au registre du commerce dans le ressort duquel la société a son siège social. De plus, cette indication ne vise que « les commerçants » et exclut donc les sociétés civiles à forme commerciale. Or, il a été exposé plus haut les raisons pour lesquelles, en matière de publicité, l'efficacité du système communautaire suppose la concentration en un même endroit de tous les actes et indications relatifs à chaque société visée. Il a de même été expliqué par quel mécanisme il est satisfait au prescrit de la directive en matière de publicité en ce qui concerne les sociétés civiles à forme commerciale,

Ce sont dès lors le registre du commerce ou suivant le cas le registre des sociétés civiles ayant emprunté la forme commerciale dans le ressort duquel la société a son siège social et le numéro d'immatriculation de la société dans ces registres dont l'indication sur les lettres et notes de commande émanées de sociétés anonymes, de sociétés en commandite, par actions et de sociétés de personnes à responsabilité limitée ou de sociétés civiles ayant adopté ces formes de sociétés commerciales, doit être prescrite par les articles 81, 111 et 138 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales.

Le présent projet de loi satisfait à cette exigence par les textes proposés aux articles 15, 18 et 21.

A propos de l'indication du numéro d'immatriculation au registre du commerce, on remarquera que les prescriptions cumulées des articles 39 et 49 de l'arrêté royal portant coordination des lois relatives au registre du com-

Er zij ten slotte op gewezen dat met § 4 van het nieuw artikel 10, de laatste volzin van artikel 11 van de gecoördineerde wetten gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 64 van 30 november 1939 geen reden van bestaan meer heeft, en dus kan vervallen (ziet artikel 3 van het ontwerp).

In het kort samenvattend, kan men zeggen dat voortaan de akten van de vennootschappen aan derden kunnen worden tegengeworpen als volgt :

De akten kunnen aan derden worden tegengeworpen vanaf de dag zelf van hun bekendmaking in de bijlagen van het *Staatsblad* (in hun geheel, bij uittreksel of onder de vorm van een mededeling) en zelfs vroeger, indien de vennootschap aantoonde dat deze derden er kennis van droegen. De derde geniet evenwel twee voordelen :

1° hij kan zich altijd op de akte beroepen vóór haar bekendmaking (dit is niet nieuw) ;

2° tot de 16^e dag die op de bekendmaking volgt kan de derde tegen de bekendmaking in aantonen dat hij onmogelijk van de akte kennis heeft kunnen dragen.

Artikel 4 van de richtlijn legt op dat bepaalde gegevens worden vermeld op de brieven en orders van de bedoelde vennootschappen,

De tekst van het eerste lid van dat artikel 4, eerste streepje, schrijft de vermelding voor van het register waarbij het in artikel 3 genoemde dossier wordt aangelegd, alsmede het nummer waaronder de vennootschap in dit register is ingeschreven.

Artikel 39 van het koninklijk besluit houdende coordinatie van de wetten betreffende het handelsregister schrijft reeds voor dat « alle akten, facturen, brieven, bestellingen en andere soortgelijke stukken van commerciële aard, welke uitgaan van handelaars, voluit geschreven of bij afkorting de woorden « Handelsregister » of « Registre du Commerce » (H. R. of R. C.) dienen te vermelden met opgave van de zetel van de rechtbank der inrichting en van het inschrijvingsnummer ». Deze vermelding heeft echter betrekking op het handelsregister van de plaats van iedere inrichting van de vennootschap en niet uitsluitend op het handelsregister van het gebied waarin de zetel van de vennootschap is gevestigd. Die vermelding heeft, trouwens, alleen betrekking op de « handelaars » en dus niet op de burgerlijke vennootschappen met handelsvorm. Hierboven is echter reeds uiteengezet waarom het voor de doelmatigheid van het stelsel van de gemeenschap inzake openbaarmaking nodig is dat de akten en gegevens betreffende iedere betrokken vennootschap in één plaats worden verenigd. Ook werd reeds uiteengezet door welk mechanisme aan het voorschrift van de richtlijn inzake openbaarmaking ten aanzien van de handelsvennootschappen met handelsvorm is voldaan.

In de artikelen 81, 111 en 138 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen moet dus worden voorgeschreven dat het handelsregister of, volgens het geval, het register van de burgerlijke vennootschappen met handelsvorm van de plaats waar de zetel van de vennootschap is gevestigd, en het inschrijvingsnummer van de vennootschap in die registers, moeten worden vermeld op de brieven en orders van de naamloze vennootschappen, de commanditaire vennootschappen op aandelen en de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid.

Het ontwerp van wet voldoet aan dit vereiste in de teksten van de artikelen 15, 18 en 21.

Naar aanleiding van de vermelding van het inschrijvingsnummer in het handelsregister valt op te merken dat de samengevoegde voorschriften van de artikelen 39 en 49 van het koninklijk besluit, houdende coordinatie van de wet-

merce et des articles susdits des lois coordonnées sur les sociétés commerciales entraîneront dans certains cas d'Indication dans les actes de deux numéros d'immatriculation différents: celui du siège social et celui de l'établissement qui serait situé dans un ressort différent de celui du siège social.

Le second tiret de l'alinéa premier de l'article 4 de la directive rencontre des exigences déjà formulées par les textes actuels des lois coordonnées: l'article 178, al. 2, précise que toutes les pièces émanées d'une société dissoute doivent faire mention de son état de liquidation et les articles 81 pour les sociétés anonymes et 138 pour les sociétés de personnes à responsabilité limitée exigent sur toutes les pièces émanant de ces sociétés l'indication de leur forme juridique et du lieu de leur siège social. En ce qui concerne la société en commandite par actions, l'article 114 des lois coordonnées tel qu'il est actuellement rédigé n'impose la mention sur les documents de la forme de la société que si celle-ci prend une dénomination particulière alors que la directive exige, en toute hypothèse, l'indication de la forme de la société. Pour tenir compte de cette obligation nouvelle, il a paru indispensable de modifier le texte de l'article 114 en se référant à la raison sociale obligatoire pour ce type de société, plutôt qu'à une dénomination particulière facultative. La nouvelle rédaction (cf. article 18 du projet) inclut également, conformément à la directive, l'indication du siège social, mention qui ne se retrouve pas dans le texte actuel de l'article 114. Ces mêmes articles 81, 114 et 138 nouveaux visent également les sociétés civiles à forme commerciale.

L'alinéa 2 de l'article 4 de la directive implique que l'alinéa 2 de l'article 81 et la dernière phrase de l'alinéa premier de l'article 138 soient modifiés et complétés.

En effet, il résulte de la discussion et des travaux préparatoires relatifs à ces articles que l'expression « capital social » signifie non pas le capital statutaire mais bien l'excédent co-istatée de l'actif sur le passif (ou inversement) par le dernier bilan.

La directive par contre, fait appel à la notion de capital souscrit et versé, c'est-à-dire libéré. Elle est donc moins exigeante que notre texte actuel, le capital libéré pouvant être supérieur à l'actif net de la société. C'est afin de sauvegarder dans la mesure du possible le texte actuel, mieux protecteur des intérêts des tiers, que les nouveaux textes proposés (art. 81 et 138) ajoutent « si celui-ci fait apparaître que le capital libéré n'est plus intact, mention doit être faite de l'actif net tel qu'il résulte du dernier bilan » (cf. art. 15 et 21 du projet).

Par souci de clarté et nonobstant l'article 107 des lois coordonnées qui stipule que les dispositions relatives aux sociétés anonymes sont applicables aux commandites par actions, ces mêmes précisions sont introduites à l'alinéa 2 de l'article 114 nouveau des lois coordonnées.

Conformément au prescrit de l'article 5 de la directive, les personnes tenues d'accomplir les formalités de publicité sont déterminées dès à présent par notre législation: suivant les cas, il s'agit du notaire ou des organes compétents de la société qui sont chargés, dans la forme et aux conditions énoncées par l'article 10 des lois coordonnées et mises à exécution par l'arrêté royal du 21 mai 1873 de mettre en œuvre les formalités de publicité requises. Notre législation ne doit dès lors subir aucune modification de ce chef,

ten bevestiging van het handelsregister en van de artikelen van de voornoemde Wet (oóldinccrde wetten bl'treffende de handelsvennootschappen in bepaalde oevallen zouden aanleiding geven tot de vermelding op de stukken van twee verschuillend c inschrijvln qsnummers: dat van de maatschappelijke zetel van de vennootschap en dat van de vestiging die elders is gelee. Jen dan in het gebied van de maatschappelijke zetel van de vennootschap.

De tekst van het eerste lid van artikel 4 van de richtlijn, tweede streepje, beantwoordt aan vcreisten die reeds in de huidige gecoördineerde wetten zijn neergelegd: artikel 178, tweede lid, schrijft voor dat op al de stukken die van een ontbonden vennootschap uitgaan, moet worden vermeld dat ze in vereffening is, terwijl artikel 81, voor de naamloze vennootschappen, en artikel 138, voor de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, de vermelding op al de stukken van de vennootschappen verlangen van hun rechtsvorm en van de plaats van hun maatschappelijke zetel. Wat de commanditaire vennootschap op aandelen betreft, stelt artikel 114 van de gecoördineerde wetten onder zijn huidige vorm, het voorschrijft, dat alleen dan op al de stukken de rechtsvorm van de vennootschap moet worden vermeld indien deze een bijzondere benaming aanneemt, terwijl de richtlijn verlangt dat in alle gevallen de rechtsvorm van de vennootschap wordt vermeld. Om aan deze nieuwe verplichting te voldoen was het nodig in de tekst van artikel 114 eerder te spreken van de naam van de vennootschap, die verplicht is, dan van een bijzondere benaming, die vrij is. In overeenstemming met de richtlijn wordt in de nieuwe lezing van dat artikel (zie artikel 18 van het ontwerp) eveneens de vermelding van de maatschappelijke zetel van de vennootschap opgenomen, wat niet voorkomt in de tekst van het huidige artikel 114. Die zelfde nieuwe artikelen 81, 114 en 138 betreffen eveneens de burgerlijke vennootschappen met een handelsvorm.

Het tweede lid van artikel 4 van de richtlijn verlangt dat het tweede lid van artikel 81 en de laatste volzin van het eerste lid van artikel 138 worden gewijzigd en aangevuld.

Uit de bespreking en de parlementaire voorbereiding van deze artikelen blijkt immers dat de uitdrukking « kapitaal van de vennootschap » niet betekent » het in de statuten vermeldde maatschappelijke kapitaal », maar het overschot van de activa op de passiva (of omgekeerd), zoals blijkt uit de laatste balans.

In de richtlijn worden daarentegen de begrippen van het geplaatste en gestorte kapitaal gehanteerd. Ze verlangen dus minder dan onze huidige tekst daar het gestorte kapitaal hoger kan liggen dan het zuiver actief van de vennootschap. Om dus zoveel mogelijk de huidige tekst te bewaren, waarbij derden beter worden beschermd, wordt in de nieuwe lezing (art. 81 en 138) bijgevoegd « indien hieruit blijkt, dat het gestorte kapitaal niet meer gaaf is, moet melding worden gemaakt van het nette actief zoals dit uit de jongste balans blijkt » (zie art. 15 en 21 van het ontwerp).

Voor meer klaarheid en ondanks artikel 107 van de gecoördineerde wetten waarbij wordt bepaald dat de regels betreffende de naamloze vennootschappen toepasselijk zijn op de commanditaire vennootschappen op aandelen, wordt dezelfde verduidelijking gegeven in het tweede lid, van het nieuwe artikel 114 van de gecoördineerde wetten.

Overeenkomstig het voorschrift van artikel 5 van de richtlijn wordt nu reeds in onze wetgeving vastgesteld wie gehouden is aan de formaliteiten van openbaarmaking te voldoen: naar het geval is het de notaris of de bevoegde organen van de vennootschap die, in de vorm en onder de voorwaarden bepaald bij artikel 10 van de gecoördineerde wetten en het uitvoeringsbesluit van 21 mei 1873 met de vereiste formaliteiten van de openbaarmaking zijn belast. Onze wetgeving hoeft dus op dat punt niet te worden gewijzigd.

L'article 6 de la directive stipule que les Etats membres prévoient des sanctions appropriées en cas :

- de défaut de publicité du bilan et du compte de profits et pertes telle qu'elle est prescrite à l'article 2, paragraphe 1 sous f);
- d'absence sur les papiers commerciaux des indications obligatoires prévues à l'article 4.

Au point de vue civil, le texte du premier tiret est sanctionné par le droit de tout actionnaire et de tout créancier de poursuivre les administrateurs en publication de bilans ainsi que par la responsabilité de droit commun des administrateurs dans les sociétés anonymes et des gérants dans les sociétés en commandites par actions et dans les sociétés de personnes à responsabilité limitée. Cette sanction s'ajoute à l'inopposabilité aux tiers telle que prévue au 5 de l'article 3 de la directive. Toujours au point de vue civil, le texte du second tiret est sanctionné par les dispositions appropriées des articles 82, 138bis et 114 nouveaux des lois coordonnées, au sens exigé par l'article 6 de la directive.

Au point de vue pénal, l'absence de publicité du bilan et du compte de profits et pertes est sanctionnée tant pour la société de personnes à responsabilité limitée, que pour la société anonyme et la société en commandite par actions. Mais l'article 201, 1er des lois coordonnées présente dans l'un et l'autre cas une lacune: il n'est pas applicable si le bilan ou le compte de profits et pertes non publié ou non déposé n'a pas été au préalable soumis à l'approbation de l'assemblée générale et cette dernière obligation n'est elle-même pas sanctionnée. C'est pour ce motif qu'une disposition nouvelle est introduite à l'article 201 des lois coordonnées sous un 3er *quater* qui frappe les gérants ou administrateurs qui n'auront pas soumis à l'assemblée générale annuelle, le bilan et le compte de profits et pertes dans les douze mois de la clôture de l'exercice social. Il s'agit, soulignons-le, de combler une lacune qui intéresse aussi bien les sociétés visées par la directive que les sociétés coopératives (cfr. art. 28 du projet).

En ce qui concerne plus particulièrement les sociétés de personnes à responsabilité limitée, la sanction pénale de l'article 201, 4er des lois coordonnées complétée comme indiqué ci-dessus, paraît suffisante en tout cas en l'état actuel de la directive. Relevons cependant qu'en cas d'absence de dépôt même dans un but frauduleux, la peine n'est pas renforcée ainsi que devrait le prévoir l'article 204, 2°, des lois coordonnées. C'est pourquoi il est proposé à l'article 204, 2° nouveau des lois coordonnées, de se référer également à l'article 137 (cfr. article 29 du projet).

SECTION II.

Validité des engagements de la société.

Article 7 de la directive. La matière des engagements pris au nom d'une société en formation n'est pas explicitement prévue par la loi belge.

Des engagements peuvent être souscrits au nom d'une

Artikel 6 van de richtlijn schrijft voor dat de Lid-Staten passerende sancties vaststellen in geval :

- ~ de in artikel 2, lid 1, sub f), voorgeschreven openbaarmaking van de balans en van de winst- en verliesrekening wordt nagelaten;
- de in artikel 4 bedoelde verplichte gegevens op de zakelijke geschriften ontbreken.

Op burgerrechtelijk gebied houdt de tekst naast het eerste streepje het recht in voor iedere vennoot en iedere schuldeiser om tegen de beheerders een vordering in te stellen tot bekendmaking van de balansen, alsmede de gemeenschappelijke aansprakelijkheid van de beheerders, voor naamloze vennootschappen, en van de zaakvoerders, voor de commanditaire vennootschappen op aandelen en personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid. Bij deze sanctie komt nog dat die handelingen niet aan derden kunnen worden tegengeworpen overeenkomstig § 5 van artikel 3 van de richtlijn. Steeds op burgerrechtelijk gebied houdt de tekst naast het tweede streepje in dat de in aanmerking komende bepalingen van de nieuwe artikelen 82, 138 en 111 van de gecoördineerde wetten onder de sanctie komen te staan in de zin gewild door artikel 6 van de richtlijn.

Op strafrechtelijk gebied wordt op het nalaten van de bekendmaking van de balans en van de verlies- en winstrekening straf gesteld zowel voor de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, als voor de naamloze vennootschap en voor de commanditaire vennootschap op aandelen. Artikel 201, 4, van de gecoördineerde wetten heeft echter een leemte in het ene en in het andere geval : het vindt geen toepassing indien de niet bekendgemaakte, of niet neergelegde balans of de verlies- en winstrekening niet vooraf aan de goedkeuring van de algemene vergadering werd onderworpen, en deze laatste verplichting zelf is niet gesanctioneerd. Dit is de reden waarom in artikel 201 van de gecoördineerde wetten, onder een 3° *quater* een nieuwe bepaling wordt ingevoegd, die gericht is tegen de zaakvoerders of beheerders die binnen twaalf maanden na de afsluiting van het boekjaar de balans en de winst- en verliesrekening niet aan de algemene vergadering hebben voorgelegd. Wij herhalen het dat het hier gaat om een aanvulling van een leemte, die zowel de vennootschappen betreft die in de richtlijn worden genoemd, als de coöperatieve vennootschappen (zie art. 28 van het ontwerp).

Wat inzonderheid de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid betreft, lijkt de strafbepaling van artikel 201, 4°, van de gecoördineerde wetten, aangevuld als hierboven voldoende, althans volgens de huidige richtlijn. Er zij echter op gewezen dat bij het nalaten van de nederlegging, zelfs met bedrieglijk inzicht, de straf niet strenger is zoals dit volgens artikel 204, 2° van de gecoördineerde wetten zou moeten zijn. Daarom wordt in het nieuwartikel 204, 2° van de gecoördineerde wetten eveneens een verwijzing naar artikel 137 voorgesteld (zie artikel 29 van het ontwerp).

AFDELING II

Rechtsqeldigheid van de verbintenissen van de vennootschap.

Artikel 7 [Jarl. de richtlijn]. De verbintenissen die ten name van een vennootschap in oprichting worden aangegaan, zijn als dusdanig in het Belgisch recht niet aan een uitdrukkelijke regeling onderworpen.

Verbintenissen ten name van een vennootschap in oprichting kunnen volgens de leer en de rechtspraak worden

soit encore à la faveur d'une gestion d'affaires, suivant la doctrine et la jurisprudence. Ces deux institutions n'aboutissent pas - sauf l'hypothèse théorique où le gérant d'affaires aurait agi en son propre nom - à rendre les personnes qui agissent, personnellement et solidairement responsables envers les tiers des engagements contractés, si la société n'est pas constituée ou si elle ne ratifie pas les engagements pris,

En conséquence, une disposition générale directement inspirée de l'article 7 de la directive et s'appliquant à tous les types de sociétés commerciales est introduite sous l'article 13bis nouveau des lois coordonnées sur les sociétés commerciales (cfr. art. 7 du projet).

Cet article 13bis nouveau précise :

a) le délai pendant lequel la personne sera en tout cas tenue. Cette technique est jugée préférable à l'octroi aux tribunaux du pouvoir d'apprécier le moment à partir duquel il sera certain que la société ne reprendra pas l'engagement ou qu'elle ne sera pas constituée;

b) la qualité en laquelle les engagements ont été pris. En effet, la jurisprudence considère que lorsque celui qui contracte agit comme gérant d'affaires en faisant connaître cette qualité, il n'est pas tenu si la société ne ratifie pas ou n'est pas constituée. Pour se conformer au texte de la directive, il est dès lors indispensable d'écarter expressément cette interprétation.

Quant au second alinéa de l'article 13bis, il est inspiré de l'article 5 *in fine* de la loi française du 24 juillet 1966 et répond à un souci évident d'équité.

Article 8 de la directive. En l'état actuel de la doctrine et de la jurisprudence, il est admis sauf exceptions tirées de la théorie du mandat apparent, que la société peut opposer aux tiers l'irrégularité de la nomination de la personne qui, en qualité d'organe, a engagé la société.

En conséquence, il est nécessaire d'ajouter à l'article 13 actuel des lois coordonnées, le texte même de l'article 9 de la directive, sans limiter sa portée aux sociétés visées par elle (cf. article 6 du projet).

Article 9 de la directive,

L'article 9 de la directive s'applique :

- pour les sociétés anonymes et les sociétés en commandite par actions, au conseil d'administration et à la gérance ainsi qu'aux délégués à la gestion journalière;

- pour les sociétés de personne à responsabilité limitée, aux gérants.

Dans ces cas, il s'agit en effet d'« organes », c'est-à-dire de personnes dont le pouvoir de représenter la société dérive d'une fonction prévue par la loi.

Remarquons cependant que la directive n'impose nullement d'attribuer à ces organes des pouvoirs déterminés ni même des pouvoirs minima. Ces pouvoirs continuent dès lors à être définis par le droit national. Aussi, en vue d'éviter un texte général se référant à la notion nécessairement imprécise « des pouvoirs que la loi attribue ou permet d'attribuer aux organes » et en vue de consacrer du même coup au

aangegaan hetzij door een overeenkomst van sterkmaking, hetzij door de waarneming van eens anders zaak, Behoudens in het theoretische geval waarin de waarnemer in zijn eigen naam zou hebben gehandeld. leiden die heide instellingen er niet toe de optredende personen jegens derden voor de aangevane verbintenissen persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk te stellen ingeval de vennootschap niet wordt opgericht of zij de aangegane verbintenissen niet overneemt.

Derhalve wordt in een nieuw artikel 13bis van de gecoördineerde wetten betreffende de handelsvennootschappen een algemene bepaling opgenomen die rechtstreeks van artikel 7 van de richtlijn is afgeleid en op al de vormen van handelsvennootschappen toepasselijk is [zie art. 7 van het ontwerp].

In dit nieuw artikel 13bis worden nader bepaald:

a) de termijn waarin de persoon in ieder geval tot nakoming van zijn verbintenissen gehouden is. Deze techniek werd verkozen boven het toekennen van de bevoegdheid aan de rechtbanken om vast te stellen van welk ogenblik het vaststaat dat de vennootschap de verbintenis niet zal overnemen of niet zal tot stand komen;

b) in welke hoedanigheid de verbintenissen worden aangegaan. De rechtspraak beschouwt immers dat degene die bij het aangaan van de verbintenis optreedt als waarnemer van eens anders zaak en zijn hoedanigheid opgeeft, niet tot nakoming van die verbintenis is gehouden ingeval de vennootschap deze niet bekrachtigt, of niet wordt opgericht. Om in overeenstemming te zijn met de tekst van de richtlijn, moet die uitlegging uitdrukkelijk worden uitgesloten.

Het tweede lid van artikel 13bis is geïnspireerd op het laatste gedeelte van artikel 5 van de Franse wet van 24 juli 1966; het beantwoordt kennelijk aan een billijkheids-overweging.

Artikel 8 van de richtlijn. Volgens de huidige leer en rechtspraak wordt aanvaard dat de vennootschap behoudens enkele uitzonderingen gesteund op de theorie van de deugdelijk schijnende lastgeving, aan derden de onregelmatigheid van de benoeming van hem die, in de hoedanigheid van orgaan, de vennootschap heeft verbonden.

Het is derhalve noodzakelijk aan het huidige artikel 13 van de gecoördineerde wetten de tekst zelf van artikel 8 van de richtlijn toe te voegen, zonder haar strekking te beperken tot de daarin genoemde vennootschappen (zie artikel 6 van het ontwerp),

Artikel 9 van de richtlijn,

Artikel 9 van de richtlijn is van toepassing:

- voor de naamloze vennootschappen en de commanditaire vennootschappen op aandelen, op de raad van beheer en de zaakvoerders alsmede op de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen;

~ voor de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, op de zaakvoerders;

In die gevallen gaat het hier om «organen», d.w.z. personen wier bevoegdheid om de vennootschap te vertegenwoordigen is ontleend aan een opdracht die door de wet is ingesteld.

Laten wij echter opmerken dat de richtlijn geenszins oplegt aan die organen bepaalde bevoegdheden toe te kernen, zelfs niet minimale bevoegdheden. Deze bevoegdheden blijven dus ongeschreven door het eigen recht. Ten einde een algemene tekst te vermijden gesteund op het noodzakelijk onnauwkeurig begrip van «bevoegdheden die de wet aan organen verleent of toelaat te verlenen» en tevens om de

plan légal les pouvoirs que les statuts confèrent habituellement à ces organes, il a paru préférable de modifier en ce sens les articles concernés des lois coordonnées en s'inspirant dès à présent des textes de l'avant-projet de loi sur la réforme des sociétés commerciales adaptés aux exigences de la directive.

Il en résulte dans le texte une modification de notre droit: mais en pratique, compte tenu de l'extension donnée aux pouvoirs des organes d'administration par les statuts des sociétés, il s'agit simplement de mettre les textes en concordance avec la réalité.

Les textes irisés sont pour les sociétés anonymes, l'article 54 qui s'énonce dorénavant comme suit (cf., article 12 du projet);

« Le conseil d'administration a le pouvoir d'accomplir tous les actes nécessaires ou utiles à la réalisation de l'objet social, à l'exception de ceux que la loi réserve à l'assemblée générale,

Il représente la société à l'égard des tiers et en justice. soit en demandant soit en défendant. »

Les statuts peuvent apporter des restrictions aux pouvoirs attribués au conseil d'administration par les alinéas précédents. Ces restrictions, de même que la répartition éventuelle des tâches dont les administrateurs seraient convenus, ne sont pas opposables aux tiers, même si elles sont publiées.

Toutefois, les statuts peuvent donner qualité à un ou plusieurs administrateurs pour représenter la société dans les actes ou en justice, soit seuls, soit conjointement. Cette clause est opposable aux tiers dans les conditions prévues par l'article 10. »

Alors que les deux premiers alinéas de l'article 54 confèrent au conseil d'administration les pouvoirs les plus larges à l'exception de ceux que la loi réserve à l'assemblée générale, les alinéas 3 et 4 adaptent ce principe aux exigences des §§ 2 et 3 de l'article 9 de la directive. L'article 63 (cf. article 13 du projet) fait l'objet des mêmes adaptations qui n'ont évidemment de sens que dans la mesure où le délégué à la gestion journalière n'est pas lui-même administrateur. Dans ce cas, il tombe sous l'application de l'article 54 nouveau.

Enfin, il est introduit un article 63bis nouveau qui consacre le principe énoncé au § 1 de l'article 9 de la directive contrairement à la doctrine et jurisprudence belges actuelles qui considèrent que l'acte étranger à l'objet social ne lie pas la société (cf. article 14 du projet).

Cette disposition est essentiellement inspirée par le souci légitime de protéger les intérêts des tiers. Elle est conforme à la plupart des législations des pays membres de la Communauté et l'avant-projet belge de réforme en matière de sociétés anonymes opte également en faveur de cette solution.

Suite à l'observation formulée par le Conseil d'Etat et bien que la doctrine soit divisée sur la question des pouvoirs des gérants d'une société en commandite par actions, il a semblé finalement douteux, compte tenu de l'article 110 actuel des lois coordonnées, que l'application générale de l'article 107 permette d'étendre aux gérants de ces sociétés les modifications apportées par le projet dans les articles 54 et 63bis nouveaux au régime des sociétés anonymes.

Pour réaliser cette extension, il paraît suffisant d'inclure dans le projet remanié un article supplémentaire qui a pour

bevoegdheden die de statuten gewoonlijk aan die organen toekennen wettelijk te bekrachtigen, is het dan ook verkieslijk gebleken de betrokken artikelen van de gecoördineerde wetten in die zin te wijzigen; daarbij werd reeds rekening gehouden met de teksten van het voorontwerp van wet betreffende de hervorming van de handelsvennootschappen, aangepast aan de vereisten van de richtlijn.

Het gaat hier dus om een wijziging van onze wetgeving maar, met de ruimere bevoegdheid die door de statuten van de vennootschappen aan de bestuursorganen wordt gegeven, zijn de teksten in de praktijk, gewoon in overeenstemming gebracht met de werkelijkheid.

De hier bedoelde teksten zijn voor de naamloze vennootschappen, artikel 54, dat nu als volgt wordt gesteld (zie artikel 12 van het ontwerp).

« De raad van beheer heeft de bevoegdheid om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn voor het bereiken van het doel van de vennootschap, met uitzondering van die welke de wet aan de algemene vergadering voorbehoudt.

Hij vertegenwoordigt de vennootschap jegens derden en in rechte als eiser of als verweerder.

De bevoegdheden die ingevolge de vorige leden aan de raad van beheer zijn toegekend, kunnen in de statuten worden beperkt. Die beperkingen zoals de eventuele verdeling van de taken door beheerders onder elkaar, kunnen tegen derden niet worden ingeroepen zelfs indien zij openbaar zijn gemaakt.

De statuten kunnen echter aan een of meer beheerders de bevoegdheid verlenen om alleen of gezamenlijk de vennootschap in de handelingen of in rechte te vertegenwoordigen. Deze bepaling kan tegen derden worden ingeroepen onder de voorwaarden bepaald in artikel 10. »

Terwijl de eerste twee leden van artikel 54 aan de raad van beheer de ruimste bevoegdheid verlenen, met uitzondering van die welke de wet aan de algemene vergadering voorbehoudt, wordt dit beginseel door de leden 3 en 4 aangepast aan de vereisten van de §§ 2 en 3 van artikel 9 van de richtlijn. Artikel 63 (zie artikel 13 van het ontwerp) heeft ook die aanpassingen ondergaan, die uiteraard alleen zin hebben voor zover de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen niet zelf beheerder is. In dit geval komt hij te staan onder de toepassing van het nieuwartikel 54.

Ten slotte wordt een nieuwartikel 63bis ingevoegd, waarin het beginsel van § 1 van artikel 9 van de richtlijn wordt gehuldigd tegen de huidige Belgische leer en rechtspraak in, waarbij de handeling die buiten het doel van de vennootschap ligt, wordt beschouwd als de vennootschap niet te binden (zie artikel 14 van het ontwerp).

Deze bepaling wil in hoofdzaak de belangen van derden een betere bescherming bieden. Zij is in overeenstemming met het merendeel van de wetgevingen van de Lid-Staten van de gemeenschap; ook het Belgische voorontwerp tot hervorming met betrekking tot de naamloze vennootschappen en de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid gaat die richting uit.

Ingevolge de opmerking van de Raad van State en daar de leer het niet eens is op het punt van de bevoegdheden van de zaakvoerders van een commanditaire vennootschap op aandelen, kan, gelet op het huidige artikel 110 van de gecoördineerde wetten, worden betwijfeld of de algemene toepassing van artikel 107 de mogelijkheid biedt om de wijzigingen die met de nieuwe artikelen 54 en 63bis in de regeling voor de naamloze vennootschap worden aangebracht, ook voor vorengenoemde zaakvoerders kunnen gelden.

Hiertoe lijkt het voldoende te zijn in het omgewerkte ontwerp een bijkomend artikel op te nemen dat ertoe strekt

objet de supprimer à l'article 110 le membre de phrase relatif aux droits des gérants d'une société en commandite par action (cfr. art., 17 du projet),

Quant *aux sociétés de personnes à responsabilité limitée*, le siège de la matière figure au nouvel article 130 (cf. article 20 du projet) qui permet dorénavant à chaque gérant d'accomplir tous actes d'administration et de disposition intéressant la société, sauf ceux que la loi réserve à l'assemblée générale.

Ce principe nouveau fait en Belgique œuvre particulièrement salutaire dans la mesure où la pratique révèle que les dispositions statutaires définissant les pouvoirs des gérants des sociétés de personnes à responsabilité limitée sont souvent obscures et imprécises.

Pour le surplus, les trois derniers alinéas de l'article 130 nouveau n'ont d'autre but que de répondre aux exigences de l'article 9 de la directive.

SECTION III.

Nullité de la société

A l'exception de la réglementation des causes de nullité, applicable uniquement aux sociétés visées par la directive, le présent projet étend les dispositions de la directive à toutes les sociétés commerciales dotées de la personnalité juridique. Cette extension est justifiée tant par la nécessité de conférer au régime des nullités de sociétés une indispensable cohérence que par le souci de mettre un terme aux controverses que suscite l'absence de précisions de la loi commerciale belge en la matière.

Il en résulte sur le plan de la présentation des textes un aménagement nouveau de la section première des lois coordonnées consistant à regrouper sous les articles 13ter à 13^{quinquies} l'ensemble des dispositions essentielles relatives à ce régime des nullités.

Article 1er de la directive. Si notre législation nationale ne prévoit pas de contrôle préventif, administratif ou judiciaire de la constitution des sociétés, elle impose par contre aux actes constitutifs des sociétés visées par la directive ainsi qu'aux modifications conventionnelles apportées à ces actes la forme authentique.

Cette disposition de la directive ne réclame dès lors aucune modification de notre législation.

Article II, alinéa 1er de la directive. Le principe suivant lequel la nullité doit être prononcée par une décision judiciaire, est unanimement admis en doctrine et en jurisprudence tant à l'égard des sociétés visées par la directive qu'en ce qui concerne les sociétés de personnes.

Il est consacré expressis verbis, et pour toutes les sociétés dotées de la personnalité juridique au § 1er al. 1 de l'article 13^{quater} nouveau (cf. article 9 du projet).

Il en est de même pour la nullité des modifications conventionnelles des actes de sociétés (cfr. art. 13^{quater} nouveau § 3).

Article II, al. 1. § 2. litt. a) à f) de la directive.

L'article II, alinéa 1, § 2 de la directive énumère limitativement pour les sociétés visées par elle, les causes de nullité que les six pays de la Communauté peuvent maintenir

in artikel 110 de zin betreffende de zaakvoerders van een commanditaire vennootschap op aandelen te laten vervallen (zie art. 17 van het ontwerp).

Voor de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid wordt deze stof geregeld in het nieuwe artikel 130 (zie artikel 20 van het ontwerp) waarbij voortaan aan ieder zaakvoerder de bevoegdheid wordt verleend alle bestuurs- en beschikkingshandelingen te stellen die de vennootschap betreffen, met uitzondering van die welke ingevolge de wet tot de bevoegdheid van de algemene vergadering behoren.

Dit nieuw beginsel, zal in België een bijzonder gunstige uitwerking hebben, inzonderheid daar is gebleken dat de statutaire bepalingen die de bevoegdheden van de zaakvoerders van de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid bepalen, vaak duister en onnauwkeurig zijn.

Voor het overige hebben de drie laatste leden van het nieuwe artikel 130 geen ander doel dan aan de vereisten van artikel 9 van de richtlijn te voldoen.

AFDELING III.

Nietigheid van de vennootschap.

Met uitzondering van de regeling betreffende de oorzaken van nietigheid, alleen van toepassing op de in de richtlijn genoemde vennootschappen, wil het onderhavige ontwerp de bepalingen van de richtlijn uitbreiden tot alle handelsvennootschappen met rechtspersoonlijkheid. Deze uitbreiding is wenselijk om aan de regeling van de nietigheid van vennootschappen de nodige samenhang te geven, en om een einde te maken aan de twistvragen die op dat punt bij het ontbreken van klaarheid in de Belgische handelswet rijzen.

Dit heeft geleid tot een nieuwe opmaak van afdeling 1 van de gecoördineerde wetten, waarbij al de voornaamste bepalingen betreffende het stelsel van de nietigheid onder de artikelen 13 tot 13^{quinquies} worden samengebracht.

Artikel 1er van de richtlijn. Onze wetgeving heeft niet voorzien in een voorafgaande administratieve of rechterlijke controle bij de oprichting van vennootschappen, maar verlangt dat de oprichtingsakte van de in de richtlijn genoemde vennootschappen, alsmede de wijzigingen van deze akte bij authentieke akte worden verleden.

Deze bepaling van de richtlijn verlangt dus geen enkele aanpassing in onze wetgeving.

Artikel 11, eerste lid, § 1 van de richtlijn. Het beginsel dat de nietigheid door de rechter moet worden uitgesproken wordt eensgezind door de leer en de rechtspraak aanvaard, zowel voor de vennootschappen die in de richtlijn worden genoemd als voor de personenvennootschappen.

Aan dat beginsel wordt voor alle vennootschappen met rechtspersoonlijkheid uitdrukkelijk voldaan in § I, eerste lid. van het nieuwartikel 13^{quater} (zie artikel 9 van het ontwerp).

Dit geldt ook voor de nietigheid van de bedongen wijzigingen van de vennootschappen (zie nieuw art. 13^{quater}, § 3).

Artikel 11, eerste lid, § 2. letters a) tot f) van de richtlijn.

Artikel II, eerste lid, § 2. van de richtlijn geeft voor de door haar bedoelde vennootschappen de beperkende opsomming van de oorzaken van nietigheid die de zes landen

dans leur législation et en dehors desquelles il leur est interdit : dorénavant de prévoir quelque cause d'inexistence, de nullité absolue, de nullité relative ou d'annulabilité de des sociétés visées.

Sous le régime actuel., en droit belge, les causes de nullité des sociétés commerciales comprennent des nullités pour vice de forme et pour vice de fond ,

1. Les nullités pour vice de forme sont régies par les articles 4 et 12 des lois coordonnées. On peut les énumérer comme suit : absence d'acte écrit, spécial, vice de forme substantielle de l'acte, omission dans cet acte d'un élément essentiel du contrat de société. En Belgique, ces cas de nullité se présentent, en fait, rarement pour les sociétés constituées par acte authentique que vise la présente directive. Prévu néanmoins à l'article II, alinéa 1er, n° 2, litt. a) et c) de la directive, il a paru utile d'user de cette faculté en introduisant nommément et limitativement ces causes de nullité dans notre législation.

Tel. est l'objet des 1er et 2° du premier alinéa de l'article 13ter nouveau (cf, article 8 du projet).

Il doit être entendu cependant que pour les sociétés de personnes les causes de nullité de forme et de fond ne subissent aucune modification du chef de la directive.

2, En ce qui concerne les nullités pour vice de fond, celles-ci sont principalement constituées de tout élément qui pourrait affecter la validité de la société par application du droit commun des obligations conventionnelles,

Dans ce domaine également, les causes de nullité de la société elle-même sont pratiquement écartées par les dispositions spéciales des articles 35 pour les sociétés anonymes et les sociétés en commandité par actions, et 123 pour les sociétés de personnes à responsabilité limitée, qui endossent aux fondateurs - ou aux administrateurs et gérants, en cas d'augmentation du capital - la responsabilité des engagements sociaux non valablement souscrits,

Encore faut-il pour que la société ne soit pas nulle que deux fondateurs au moins soient valablement engagés. Ceci justifie l'introduction de la disposition du 4° de l'alinéa 1er de l'article 13ter qui elle-même répond aux dispositions du n° 2, litt. e) et f) de l'article 11 de la directive,

En revanche, la disposition du n° 2, litt. d) de l'article II de la directive ne constitue pas une cause de nullité dans notre droit. Elle est sanctionnée différemment par les articles 35, 3° et 123, 3° actuels des lois coordonnées.

Remarquons cependant à propos des sociétés de personnes à responsabilité limitée, qu'il résulte de la combinaison des articles 119 et 123 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales qu'est nulle la société de personnes à responsabilité limitée qui compte une ou plusieurs personnes morales parmi ses membres, celle dont le nombre des associés est inférieur à deux, celle enfin où la représentation des incapables n'a pas été conforme à la loi. En raison de la directive, il est nécessaire de supprimer ces causes de nullité et de remplacer cette sanction par une autre pénalité mieux appropriée. Signalons par ailleurs que les modifications apportées aux articles 120, 121 et 122 par la loi du 26 juin 1967, n'ont pas fait l'objet d'une adaptation des dispositions relatives à la responsabilité des fondateurs ou des gérants en cas d'augmentation du capital. C'est en

van de Gemeenschap in hun wetgeving mogen handhaven en waarbuiten zij geen enkele grond van onbestaanbaarheid, van absolute nietigheid, van relatieve nietigheid of van vernietigbaarheid van die vennootschappen mogen stellen.

Onder het huidig stelsel naar Belgisch recht, zijn er onder de oorzaken van nietigheid van handelsvennootschappen, nietigheden wegens gebreken naar vorm en naar inhoud.

1. De nietigheden wegens gebreken naar vorm vallen onder de artikelen 4 en 12 van de gecoördineerde wetten. Men kan ze als volgt samenvatten : het ontbreken van een bijzondere geschreven akte, gebrek in een noodzakelijke vorm van de akte, het ontbreken in die akte van een wezenlijk element van het vennootschapscontract. In België zijn die gevallen van nietigheid eerder zeldzaam voor de bij authentieke akte opgerichte vennootschappen die in de huidige richtlijn zijn bedoeld. Daar die oorzaken van nietigheid voor kornen in artikel II, eerste lid, n° 2, letters a) en c) van de richtlijn, werd van deze gelegenheid gebruikt gemaakt om ze met name en onder een beperkende opsomming in onze wetgeving op te nemen.

Dit is de stof van 1° en 2° van het eerste lid van het nieuwe artikel 13ter (zie artikel S van het ontwerp).

Het is echter wel verstaan dat de oorzaken van nietigheid naar vorm en inhoud voor de personenvennootschappen uit hoofde van de richtlijn geen enkele wijziging ondergaan,

2. De nietigheden wegens gebrek in de inhoud, betreffen vooral alle elementen die de geldigheid van de vennootschap bij toepassing van de gemeenrechtelijke regelen betreffende de verhoudingen uit overeenkomst kunnen aantasten.

Ook op dat gebied zijn de oorzaken van nietigheid van de vennootschap zelf nagenoeg uitgesloten door de bijzondere bepalingen van artikel 35, voor de naamloze vennootschappen en commanditaire vennootschappen op aandelen, en 123, voor de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, die de oprichters, of in geval van verhoging van het kapitaal, de beheerders en zaakvoerders, aansprakelijk stellen voor de verbintenssen van de vennootschap waarvoor niet geldig ingeschreven zou zijn.

Daarbij komt nog dat ten minste twee oprichters geldig moeten zijn verbonden wil de vennootschap niet nietig zijn. Dit verklaart de opneming van de bepaling onder 4° van het eerste lid van artikel 13ter, die op haar beurt beantwoordt aan de bepalingen van n° 2, letter e) en f) van artikel II van de richtlijn.

Daarentegen is de bepaling onder n° 2, letter d), van artikel II van de richtlijn in ons recht geen oorzaak van nietigheid. Ze wordt verschillend gesanctioneerd in de huidige artikelen 35, 3° en 123, 3° van de gecoördineerde wetten.

Merken wij echter ten aanzien van de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid op, dat de lezing van de artikelen 119 en 123 van de gecoördineerde wetten naast elkaar te kennen geeft dat de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, nietig is wanneer zij een of meer rechtspersonen onder haar leden telt, wanneer het aantal vennoten kleiner is dan twee, en ten slotte wanneer niet is voorzien in de vertegenwoordiging van de onbekwamen, overeenkomstig de wet. Ten gevolge van de richtlijn is het nodig die oorzaken van nietigheid op te heffen en die sanctie door een beter geschikt dwangmiddel te vervangen. Bovendien brengen wij onder aandacht dat de wijzigingen die werden aangebracht in de artikelen 120, 121 en 122 van de wet van 26 juni 1967 niet tot doel hadden de bepalingen betreffende de aansprake-

tenant compte de ces deux ordres d'idées que sont proposées les modifications à l'article 123 des lois coordonnées (cf. article 19 du projet),

Précisons à propos de l'alinéa 2, 2° de cet article 123 qu'en cas d'augmentation du capital, il faut appliquer à l'égard des gérants les mêmes sanctions qu'en cas de constitution de la société. En revanche, la sanction ne leur sera pas applicable si une personne morale devenait associée par suite de l'acquisition d'une part sociale qui lui serait cédée par un autre associé, cette cession ayant pu s'effectuer à son insu,

Toujours à propos des cas de nullité de S.P.R.L., le Conseil d'Etat fait remarquer qu'en application de la directive, le projet gouvernemental écarte la nullité lorsque deux époux interviennent en violation de leurs conventions matrimoniales, mais qu'il ne substitue aucune autre sanction,

A cet égard, il convient d'observer que si les clauses de l'acte constitutif de la S.P.R.L. qui dérogeraient aux diverses dispositions du Code touchant les conventions entre époux ont pour conséquence de rendre nul l'engagement de ceux-ci, la société elle-même ne sera frappée de nullité que si, en dehors des deux époux, elle ne comporte pas au moins deux fondateurs valablement engagés. S'ils existent, ces deux fondateurs seront tenus de la partie du capital non valablement souscrite en vertu du 4° de l'article 123 nouveau.

Les modifications apportées à l'article 123 pour satisfaire au nouveau régime de nullité imposé par la directive, ont pour conséquence de rendu indispensable une adaptation de l'article 172 des lois coordonnées dans ces dispositions qui visent la transformation d'une société en société de personnes à responsabilité limitée (cf. article 24 du projet).

En ce qui concerne le caractère illicite ou contraire à l'ordre public de la société, cette cause de nullité, autorisée par l'article 11, § 2, litt. b) de la directive est requise au 3° de l'alinéa 1er de l'article 13ter nouveau. Le caractère illicite de l'objet social couvre notamment la disposition de l'article 118 des lois coordonnées qui interdit aux sociétés de personnes à responsabilité limitée, d'exercer certaines activités à savoir l'assurance, la capitalisation et l'épargne.

Le dernier alinéa de l'article Btec (cf. article 8 du projet) a pour objet d'écarter comme cause de nullité de la société, ce qui actuellement est le cas en vertu de l'article 1855 du Code civil, les clauses léonines de l'acte constitutif. Désormais, celles-ci seront réputées non écrites et la répartition des bénéfices ou des pertes s'effectuera suivant les dispositions du Code civil en la matière, notamment l'article 1853.

Signalons enfin que l'énumération précise et limitative des causes de nullité pour les sociétés anonymes, sociétés de personnes à responsabilité limitée et sociétés en commandite par actions nécessite également un aménagement du dernier alinéa de l'article 194 des lois coordonnées.

Cette disposition (cf. article 27 du projet) est modifiée en ce qui concerne les sociétés visées par la directive pour lesquelles elle est inadéquate compte tenu de la restriction des causes de nullité et de l'interprétation traditionnelle

likeness van de oprichters of van de zaakvoerders bij kapitaalverhoging aan te passen. Beide beschouwingen hebben geleid tot de wijzigingen in artikel 123 van de gecoördineerde wetten (zie artikel 19 van het ontwerp).

In verband met het tweede lid, 2°, van dat artikel 123 moet worden verduidelijkt dat bij kapitaalverhoging ten aanzien van de zaakvoerders dezelfde sancties moeten worden toegepast als bij de oprichting van de vennootschap. Daarentegen zal de sanctie op hen niet worden toegepast in het geval waarin een rechtspersoon vennoot wordt ingevolge de verkrijging van een aandeel in de vennootschap dat hem door een andere vennoot wordt afgestaan, aangezien die overdracht buiten zijn weten kan zijn geschied.

Steeds naar aanleiding van de gevallen van nietigheid van de P.V.B.A. wordt door de Raad van State erop gewezen dat het regeringsontwerp, ter zake van de toepassing van de richtlijn, de nietigheid uitsluit wanneer twee echtgenoten optreden met schending van hun huwelijksvoorwaarden, doch dat geen enkele andere sanctie wordt gesteld.

In dat verband moge worden opgemerkt dat wanneer bedingen van de oprichtingsakte van de P.V.B.A. afwijken van de bepalingen van het Wetboek betreffende het huwelijkscontract, de nietigheid van verbintenissen van echtgenoten tot gevolg hebben, de vennootschap zelf alleen dan nietig zal zijn indien zij niet buiten de twee echtgenoten, ten minste twee op geldige wijze verbonden oprichters telt. Indien deze er zijn, zouden die twee oprichters op grond van het 4° van het nieuwartikel 123 gehouden zijn tot de opnemings van het gedeelte van het kapitaal dat overeenkomstig 4° van het nieuwartikel 123 niet geldig zou zijn geplaast.

De wijzigingen die in artikel 123 werden aangebracht om te voldoen aan de nieuwe nietigheidsregelen die de richtlijn voorschrijft, maken een aanpassing nodig van de bepalingen van artikel 172 van de gecoördineerde wetten die de omvorming betreffen van een vennootschap in een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid (zie artikel 24 van het ontwerp).

De ongeoorloofde of strijdigheid met de openbare orde van de vennootschap, een oorzaak van nietigheid die in overeenstemming is met artikel II, tweede lid, letter b) van de richtlijn, is opgenomen in het 3° van het eerste lid van het nieuwe artikel 13. De ongeoorloofde van het doel van de vennootschap dekt inzonderheid de bepaling van artikel 118 van de gecoördineerde wetten, dat aan de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid bepaalde werkzaamheden verbiedt, te weten de verzekering, de kapitalisatie en het sparen.

Het laatste lid van artikel 13ter (zie artikel 8 van het ontwerp, heeft tot doel het beding van eenzijdige bevoordeling als oorzaak van de nietigheid van de vennootschap uit te sluiten, wat thans het geval is op grond van artikel 1855 van het Burgerlijk Wetboek. Voorheen werden die bedingen voor niet geschreven gehouden en de verdeling van de winst of van het verlies zal gedaan worden overeenkomstig de bepalingen ter zake van het Burgerlijk Wetboek, inzonderheid artikel 1853,

Ten slotte zij er op gewezen dat de nauwkeurige en beperkende opsomming van de oorzaken van nietigheid voor de naamloze vennootschappen, de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid en de commanditaire vennootschappen op aandelen eveneens een aanpassing vergt van het laatste lid van artikel 194 van de gecoördineerde wetten.

Die bepaling (zie artikel 27 van het ontwerp) wordt gewijzigd ten aanzien van de in de richtlijn genoemde vennootschappen, Rekening gehouden met de beperking van de oorzaken van nietigheid en de traditionele uitlegging van

de la notion de société dont l'existence est contraire à la loi qui vise les vices de fond dans leur généralité. C'est pourquoi le nouvel alinéa 6 de l'article 194 des lois coordonnées se réfère explicitement aux vices de forme pour les sociétés visées par la directive. Par contre, en ce qui concerne les coopératives, le nouveau texte de l'alinéa 7 ne spécifie plus in fine que la nullité n'opère que pour l'avenir, cette question étant dorénavant régie par le nouvel article 13quater.

Article 12, § 1 de la directive.

L'opposabilité aux tiers de la décision judiciaire prononçant la nullité des sociétés visées par la directive est réglée par l'article 3 de la directive. Cette disposition fait l'objet de l'article 13quater nouveau, ~ 1, alinéa 3 des lois coordonnées (cf. article 9 du projet), dont la portée est étendue à toutes les sociétés commerciales dotées de la personnalité juridique. Il a, en effet, été jugé utile de mettre fin à la controverse actuelle en droit belge sur la portée absolue ou relative de l'autorité de la décision judiciaire prononçant la nullité d'une société.

Confirmant une doctrine de plus en plus unanimement admise, la décision judiciaire prononçant la nullité d'une société commerciale dotée de la personnalité juridique constituera désormais un état de droit nouveau. Contrairement au principe de l'article 1351 du Code civil sur la relativité de l'autorité de la chose jugée, cette décision judiciaire de nullité prononcée à la requête d'un associé ou d'un tiers pour quelque cause admissible que ce soit sera dès lors opposable erga omnes à partir de la publication, conformément à l'article 12, § 1, 5° et aux conditions prévues par l'article 10, § 4.

Les tiers qui se prétendent lésés par la décision judiciaire intervenue sans qu'ils aient été entendus, disposeront cependant de la tierce opposition dont l'exercice n'est plus autorisé; aux termes de l'alinéa 1er in fine de l'article 12 de la direction que pendant un délai de six mois à compter de la publication du jugement.

Cette restriction nouvelle nécessite un amendement à l'article 1128 du Code judiciaire rendu applicable, par souci de cohérence du système, à toute société dotée de la personnalité juridique de même qu'en matière de modification conventionnelle aux actes de sociétés. Cet amendement stipule (cf. art. 31 du projet) :

Article 1128, alinéa 3, du Code judiciaire.

« La tierce opposition formée contre une décision judiciaire prononçant soit la nullité d'une société dotée de la personnalité juridique, soit la nullité d'une modification conventionnelle aux actes de cette société, n'est plus recevable après l'expiration d'un délai de six mois à compter de la publication de la décision judiciaire faite conformément à l'article 12, § 1, 5°, des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935 ».

Quant à l'article 13quater, § 2 nouveau, il rappelle, conformément au régime en vigueur sous l'empire des lois coordonnées (cf. article 4 actuel, dernier alinéa) que la nullité pour vice de forme ne peut être opposée aux tiers, par la société ou par un associé, même par voie d'exception. Toutefois, conformément à la directive, les tiers pourront se voir opposer la nullité dès l'instant où celle-ci a fait

het begrip vennootschap waarvan het bestaan strijdig is met de wet, waarbij de gebreken naar inhoud in het algemeen worden beoordeeld, was de vorengenoemde bepaling voor die vennootschappen, niet meer geschikt. Daarom wordt in het nieuwe wettelijke lid van artikel 194 van de gecoördineerde wetten uitdrukkelijk verwezen naar de vormgebreken voor de vennootschappen. Watover het in de richtlijn gaat. Voor de coöperatieve vennootschappen daarentegen wordt aan het einde van de nieuwe lezing van het zevende lid niet meer gesteld, dat de nietigheid slechts voor de toekomst geldt; die aanwezigheid wordt nu geregeld door het nieuwe artikel 13quater.

Artikel 12, § 1 van de richtlijn.

De vraag of een rechterlijke beslissing waarbij de nietigheid van de in de richtlijn bedoelde vennootschappen tegen derden kan worden ingeroepen, wordt geregeld door artikel 3 van de richtlijn. Deze bepaling vindt haar beslag in het nieuwartikel 13quater, eerste lid, van de gecoördineerde wetten (zie artikel 9 van het ontwerp), waarvan de strekking tot alle handelsvennootschappen met rechtspersoonlijkheid werd uitgebreid. Het werd immers nuttig geacht een einde te maken aan de in het Belgisch recht bestaande twistvraag betreffende de volstrekte en betrekkelijke strekking van het gezag van een rechterlijke beslissing tot nietigverklaring van een vennootschap.

De rechterlijke beslissing tot nietigverklaring van een handelsvennootschap met rechtspersoonlijkheid zal voortaan een nieuwe rechtstoestand zijn, waarbij een leerpunt wordt bevestigd dat steeds meer eenparig wordt aanvaard. In tegenstelling tot het beginsel van artikel 1351 van het Burgerlijk wetboek betreffende de betrekkelijkheid van het gezag van het gewijsde, zal die rechterlijke beslissing tot nietigheidverklaring gewezen op verzoek van een vennoot of een derde op grond van welke toegelaten oorzaak ook, vanaf de bekendmaking ervan overeenkomstig artikel 12, § 1, 5°, en onder de voorwaarden gesteld bij artikel 10, § 4, tegen derden erga omnes kunnen worden ingeroepen.

De derden die beweren benadeeld te zijn door de rechterlijke beslissing zonder dat zij werden gehoord, beschikken over het middel van het derdenverzet dat echter, naar luid van het slot van artikel 12 van de richtlijn, slechts ontvankelijk is gedurende een termijn van zes maanden, te rekenen van de bekendmaking van het vonnis.

Deze nieuwe beperking maakt de wijziging nodig van artikel 1128 van het Gerechtelijk Wetboek dat voor de betere samenhang van het stelsel toepasselijk wordt gemaakt op alle vennootschappen met rechtspersoonlijkheid en eveneens op de bedongen wijzigingen van vennootschapsakten. Deze wijziging is als volgt opgesteld (zie artikel 31 van het ontwerp) :

Artikel 1128, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek.

« Derdenverzet tegen een rechterlijke beslissing tot nietigverklaring van een vennootschap met rechtspersoonlijkheid of tot nietigverklaring van een bedongen wijziging van de akten van die vennootschap, is niet meer ontvankelijk na het verstrijken van een termijn van zes maanden te rekenen van de bekendmaking van de rechterlijke beslissing gedaan overeenkomstig artikel 12, § 1, 5°, van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935.

Het nieuwartikel 13quater, § 2, herinnert eraan dat, zoals onder de gelding van de gecoördineerde wetten (zie het huidige artikel 4, laatste lid), de nietigheid wegens een gebrek in de vorm door de vennootschap, of door een vennoot niet, zelfs bij wijze van exceptie, tegen derden kan worden ingeroepen. Nochtans zal, overeenkomstig de richtlijn, de nietigheid tegen derden kunnen worden inge-

l'objet d'une décision judiciaire publiée conformément au § 1 de ce même article 13quiltcc nouveau.

Enfin, en ce qui concerne la manière dont la nullité opère ses effets, l'article 13quiltcr, § 1, alinéa 2, ne distingue plus entre la nullité rétroactive au jour du contrat et la nullité à dater du jour de la demande tendant à la faire prononcer. Dorénavant, la nullité produira ses effets à dater de la décision qui la prononce. On se référera pour le surplus aux règles de droit commun relative à la chose jugée.

Article 12, §§ 2 à 5 de la directive, Effets de la nullité.

Les dispositions des §§ 2 à 5 de l'article 12 modifient profondément le régime des effets des nullités. Il a paru préférable d'y soumettre d'emblée toutes les sociétés commerciales dotées de la personnalité morale, afin d'éviter l'organisation parallèle de plusieurs régimes de nullités différents.

Les principes nouveaux sont essentiellement les suivants:

1° La nullité entraîne la liquidation de la société comme peut l'opérer une dissolution (cfr. l'article 10 du projet, art. 13quinquies, alinéa 1er nouveau, des lois coordonnées). Il en résulte l'application à la société annulée de l'article 178, al. 1, des lois coordonnées qui répute les sociétés commerciales existantes pour les besoins de leur liquidation.

2° Les bases de la liquidation et le mode de liquidation sont ceux que définissent la loi et les statuts pour les sociétés dissoutes; les statuts de la société annulée produiront ainsi certains effets nonobstant l'annulation. Toutefois, en cas d'annulation pour vice de fond - par exemple pour violation de l'ordre : public - le mode de liquidation, mais non les bases des droits des associés, peut être déterminé par le tribunal. Comme c'est le cas actuellement.

3° Sans préjudice de l'état de liquidation:

a) la nullité ne portera pas atteinte par elle-même à la validité des engagements de la société ou de ceux pris envers elle (cfr. art. 13quinquies, alinéa 2 nouveau, des lois coordonnées);

b) la nullité ne portera pas atteinte à l'application de l'article 183 des lois coordonnées qui permet aux liquidateurs d'exiger des associés le paiement des sommes qu'ils se sont engagés à verser dans la société et qui paraissent nécessaires au paiement des dettes et des frais de la liquidation.

Le Ministre de la Justice,

A. VRANCKX.

Le Ministre des Finances,

J.-Ch. SNOY et d'OPPUERS,

Le Ministre des Classes moyennes,

Ch. HANIN.

roepen zodra de rechterlijke beslissing overeenkomstig het nieuw artikel 3quiltcr, ~ 1, is bekendgemaakt.

Wat betreft de wijze waarop de nietigheid gevolgen heeft, wordt in artikel 13quiltcr, § 1, tweede lid, geen onderscheid meer gemaakt tussen de nietigheid met terugwerkende kracht tot op de dag van de overeenkomst en de nietigheid met ingang van de dag waarop de vordering daartoe werd ingesteld. Voortaan heeft de nietigheid slechts gevolgen vanaf de dag van de rechterlijke uitspraak. Voor het overige richt men zich naar de gemeenrechtelijke regels betreffende het rechterlijk gewijsde.

Artikel 12, §§ 2 tot 5, van de richtlijn. Gevolgen van de nietigheid,

De bepalingen van de §§ 2 tot 5 van artikel 12 hebben grondige inwerking op de gevolgen van de nietigheid. Het leek verkieslijk daaraan ineens alle handelsvennootschappen liet rechtspersoonlijkheid te onderwerpen zodat er geen parallelle regelingen zouden zijn voor verschillende nietigheden.

De nieuwe beginselen zijn in hoofdzaak de volgende :

1° De nietigheid brengt de vereffening van de vennootschap mede zoals zulks bij de ontbinding plaatsvindt (zie artikel 10 van het ontwerp, nieuw artikel 13quinquies, eerste lid, van de gecoördineerde wetten). Daaruit volgt de toepassing op de nietigverklarde vennootschap van artikel 178, eerste lid, van de gecoördineerde wetten, waarbij de handelsvennootschappen worden geacht voort te bestaan voor de vereffening;

2° de grondslagen van de vereffening en de wijze van vereffening zijn die welke door de wet en de statuten zijn vastgesteld voor ontbonden vennootschappen; aldus zullen de statuten bepaalde gevolgen hebben ondanks de nietigverklaring. In geval van nietigverklaring wegens gebrek in de inhoud - bijvoorbeeld wegens strijd met de openbare orde - kan evenwel de wijze van vereffening, maar niet de grondslagen van de rechten van de vennoten, door de rechtbank worden vastgesteld, zoals thans.

3° onverminderd de staat van vereffening :

a) doet de nietigheid uit zichzelf geen afbreuk aan de geldigheid van de verbintenissen van de vennootschap of van die welke jegens haar werden aangegaan (zie 13quinquies, tweede lid, van de gecoördineerde wetten);

b) doet de nietigheid geen afbreuk aan de toepassing van artikel 183 van de gecoördineerde wetten, dat aan de vereffenaars de bevoegdheid verleent om van de vennoten de betaling te eisen van de bedragen die zij zich verbonden hebben in de vennootschap te storten en die nodig blijken om de schulden en de vereffeningskosten te kwijten.

De Minister van Justitie,

A. VRANCKX.

De Minister van Financiën,

J.-Ch. SNOY et d'OPPUERS.

De Minister van Middenstand,

Ch. HANIN.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 3 mars 1969, d'une demande d'avis sur un projet de loi « adaptant la loi sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935, à la première directive du Conseil des Communautés européennes du 9 mars 1968 tendant à coordonner, pour les rendre équivalentes, les garanties qui sont exigées, dans les Etats membres, des sociétés au sens de l'article 58 deuxième alinéa du traité, pour protéger les intérêts tant des associés que des tiers », a donné le 14 juillet 1969 l'avis suivant:

OBSERVATIONS GENERALES.

I.

La directive 68/151 du Conseil des Communautés européennes du 9 mars 1968 (J. O. C. E. du 14 mars 1968) prescrit sur base de l'article 54, § 3, g, du Traité de Rome, des mesures « tendant à coordonner, pour les rendre équivalentes, les garanties qui sont exigées, dans les Etats membres, des sociétés au sens de l'article 58, alinéa 2, du traité, pour protéger les intérêts tant des associés que des tiers ».

Ces mesures sont toutefois limitées:

a) pour la Belgique, aux formes de sociétés suivantes: la société anonyme, la société en commandite par actions et la société de personnes à responsabilité limitée (article 1er);

b) pour ces trois formes de sociétés, à trois matières: la publicité obligatoire, selon des modes et avec des effets déterminés, des actes de la société et d'indications la concernant (articles 2 à 6), la validité des engagements de la société (articles 7 et 9), et la réglementation limitative des causes et des effets de la nullité de la société (articles 10 à 12).

Le projet a sans doute pour objet, comme son intitulé l'indique, d'adapter à cette directive les lois sur les sociétés commerciales coordonnées le 30 novembre 1935,

Mais il dépasse, dans de nombreuses dispositions, les limites d'une simple adaptation, soit en étendant les mesures prescrites par la directive à toutes les formes de sociétés, soit en réglementant des matières étrangères à la directive,

Ainsi, le projet étend à toutes les formes de sociétés le système du dépôt, dans un dossier ouvert au nom de chaque société par les services du registre de commerce (article 10 nouveau, § 2), de tous les actes, même autres que ceux prévus par la directive, soumis par les lois coordonnées à dépôt au greffe ou à publication (article 12 nouveau). Il applique également à tous les types de sociétés les articles 7 et 8 de la directive concernant la validité d'engagements pris au nom de la société, et, sauf quant aux causes de nullité, les dispositions de la directive relatives à la nullité de la société.

De même, le projet, en dehors des matières régies par la directive, modifie les dispositions des lois coordonnées concernant:

1° la publication de la nomination et de la cessation des fonctions des liquidateurs (article 12 nouveau, § 1er, 3°);

2° l'infraction de défaut de publication des comptes sociaux dans les sociétés coopératives (article 201 nouveau, 3° quater);

3° l'extension des pouvoirs conférés au conseil d'administration des sociétés anonymes (article 54 nouveau) et aux gérants des sociétés de personnes à responsabilité limitée (article 130 nouveau).

A propos de cette dernière extension, l'exposé des motifs signale (sous le titre: « Article 9 de la directive ») que le projet s'inspire « dès à présent des textes de l'avant-projet de loi sur la réforme des sociétés commerciales ». Le Conseil d'Etat n'a pas connaissance de ces textes et présume que le projet s'en sera également inspiré dans ses autres dispositions étrangères au domaine propre de la directive. Il appartient au Parlement d'apprécier s'il ne serait pas préférable de légiférer sur ces matières sans les séparer de l'examen d'ensemble du projet général de réforme des sociétés, dans lequel elles seraient normalement

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 3° maart 1969 door de Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « houdende aanpassing van de op 30 november 1935 gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen aan de eerste richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 9 maart 1968 strekkende tot het coördineren van de waarborgen, welke in de Lid-Staten worden verlangd van de vennootschappen in de zin van de tweede alinea van artikel 58 van het Verdrag, om de belangen te beschermen zowel van de deelnemers in die vennootschappen als van derden, zulks ten einde die waarborgen gelijkwaardig te maken », heeft de 14° juli 1969 het volgende advies gegeven:

ALGEMENE OPMERKINGEN.

I.

De richtlijn 68/151 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 9 maart 1968 (Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen van 14 maart 1968) voert, op grond van artikel 54, § 3, g, van het Verdrag Van Rome, maatregelen in « strekkende tot het coördineren van de waarborgen, welke in de Lid-Staten worden verlangd van de vennootschappen in de zin van de tweede alinea van artikel 58 van het verdrag, om de belangen te beschermen zowel van de deelnemers in deze vennootschappen als van derden, zulks ten einde die waarborgen gelijkwaardig te maken ».

Die maatregelen zijn evenwel beperkt:

a) ten aanzien van België, tot de volgende vennootschapsvormen: de naamloze vennootschap, de commanditaire vennootschap op aandelen en de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid (artikel 1);

b) VOOR deze drie vennootschapsvormen, tot drie materies: de verplichte openbaarmaking, op een welbepaalde wijze en met welbepaalde gevolgen, van de akten van de vennootschap en van haar betreffende gegevens (artikelen 2 tot 6), de rechtsgeldigheid van de verbintenissen van de vennootschap (artikelen 7 tot 9), en de beperkende regeling van de oorzaken en gevolgen van de nietigheid van de vennootschap (artikelen 10 tot 12).

Het ontwerp heeft ongetwijfeld tot doel, zoals uit het opschrift blijkt, de op 30 november 1935 gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen aan die richtlijn aan te passen.

In talrijke bepalingen doet het ontwerp echter meer dan die wetten gewoon aanpassen, ofwel door de in de richtlijn voorgeschreven maatregelen tot alle vennootschapsvormen uit te breiden, ofwel door zaken te regelen die met de richtlijn niets uitstaande hebben.

Zo bepaalt het ontwerp dat alle vormen van vennootschappen vallen onder de regeling voor het neerleggen, in een ten name van elke vennootschap door de diensten van het handelsregister aangelegd dossier (nieuwartikel 10, § 2), van alle akten, ook andere dan in de richtlijn bepaald, die krachtens de gecoördineerde wetten ter griffie neergelegd of openbaar gemaakt moeten worden (nieuwartikel 12). Het past ook op alle soorten van vennootschappen toe, de artikelen 7 en 8 van de richtlijn betreffende de rechtsgeldigheid van de len name van de vennootschap aangegane verbintenissen alsook de bepalingen van de richtlijn betreffende de nietigheid van de vennootschap, behalve wat de oorzaken van nietigheid betreft.

Behalve hetgeen in de richtlijn is voorgeschreven, wijzigt het ontwerp ook de bepalingen van de gecoördineerde wetten betreffende:

1° de bekendmaking van de benoeming en het aftreden van de vere Henaars (nieuw artikel 12, § 1, 3°);

2° het misdrijf dat bestaat in het niet openbaar maken van de vennootschapsrekeningen in de coöperatieve vennootschappen (nieuw artikel 201, 3°, quater);

3° de uitbreiding van de bevoegdheden van de raad van beheer van de naamloze vennootschappen (nieuw artikel 54) en van de zaakvoerders van de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid (nieuwartikel 130),

In verband met deze laatste uitbreiding, zegt de memorie van toelichting (onder het opschrift: « Artikel 9 van de richtlijn ») dat het ontwerp reeds aanleunt « bij de teksten van het voorontwerp van wet betreffende de hervorming van de handelsvennootschappen ». De Raad van State heeft geen kennis van die teksten en vermoedt dat het ontwerp zich daardoor ook zal hebben laten leiden voor de overige bepalingen die riets uitstaande hebben met het eigenlijke onderwerp van de richtlijn. Het Parlement zal moeten oordelen of het niet verkieslijk is die zaken te behandelen zonder ze los te maken van het

inscrées: les mesures qu'il prendrait, d'ailleurs, pourraient, en effet, devoir être revues pour les mettre en harmonie avec celles qu'il prendrait ; l'occasion de ce projet d'ensemble.

II.

Le projet ne se borne d'ailleurs pas à modifier les lois coordonnées sur les sociétés commerciales. A maints égards, il traite de points qui touchent aux lois et arrêtés relatifs au registre du commerce et il conviendrait, dès lors, ne fut-ce que par souci d'une bonne coordination de l'action administrative, que le projet soit également proposé et contre-signé par le Ministre des Classes moyennes sur proposition duquel furent également pris les lois des 3 juillet 1956 et 16 août 1963, ainsi que l'arrêté du 20 juillet 1964 qui les coordonne et l'arrêté royal d'exécution du 18 août 1964.

La directive prescrit l'ouverture d'un dossier auprès soit d'un registre central, soit d'un registre du commerce ou registre des sociétés, pour chacune des sociétés qui y est inscrite. Tous les actes et indications obligatoirement soumis à publicité en vertu de son article 2 y sont versés et copie doit pouvoir, en être obtenue (article 3, § 1er à 3). Ils font en outre l'objet dans un bulletin national, d'une publication qui peut être, au choix de l'Etat, soit intégrale, soit par extrait, soit sous forme d'une mention signalant le dépôt du document au dossier, et ils ne sont en principe opposables aux tiers qu'après cette publication, le texte ainsi publié ne pouvant au surplus leur être opposé en cas de discordance avec le texte déposé au dossier (article 3, § 4 à 6). Les lettres et notes de commande doivent porter, notamment, l'indication du registre auprès duquel le dossier est ouvert, ainsi que le numéro d'immatriculation de la société dans ce registre (article 4).

Le projet utilise l'organisation existante du registre du commerce pour la tenue du dossier prescrit (article 10 nouveau, § 2, et article 12 du projet) et lui confie ainsi une mission nouvelle; il maintient, en général les modalités actuelles de publication en entier ou par extraits aux annexes du *Moniteur*.

A. - La directive soumet aux mesures de coordination qu'elle prescrit les dispositions législatives et réglementaires des Etats membres «relatives aux formes de sociétés suivantes» (article 1er), sans distinction selon leur objet social, qu'il soit commercial ou non.

L'article 58, alinéa 2, du traité de Rome, auquel se réfère l'article 54, § 3, 1er, (sur base duquel la directive a été prise), précise d'ailleurs que «par sociétés on entend les sociétés de droit civil ou commercial...».

La directive s'applique donc non seulement aux sociétés commerciales mais aussi aux sociétés civiles à forme commerciale. Le projet consacre au reste cette application en n'apportant aucune modification à l'article 212 des lois coordonnées aux termes duquel les sociétés dont l'objet est de nature civile peuvent, sans perdre ce caractère, emprunter les formes des sociétés commerciales, en se conformant aux dispositions des dites lois,

Or, à l'exception des sociétés à forme commerciale dont l'objet est l'exercice d'une activité artisanale et que l'article 3 de la loi du 18 mars 1965 sur le registre de l'artisanat répute commerciales pour l'application des lois sur le registre du commerce, les sociétés civiles ayant emprunté les formes des sociétés commerciales ne sont pas soumises aux lois relatives au registre du commerce coordonnées: le 20 juillet 1964. Celles-ci ne visent, en effet, que l'immatriculation «d'un commerçant» (articles 1er et 2) et toute personne, physique ou morale qui se propose d'exercer, par l'exploitation soit d'un établissement principal, soit d'une agence, «une activité commerciale» (article 4), toute «société commerciale» belge devant, en outre, être immatriculée au registre du commerce du tribunal dans le ressort duquel se trouve son siège social (article 6). L'article 9 ne vise aussi que la déclaration d'une «société commerciale», exerçant une «activité commerciale» (article 9, 1er, 7° et 8°). L'immatriculation au registre du commerce: fait, au reste, présumer, sauf preuve contraire, la qualité de commerçant (article 3).

Ainsi, le projet modifie en tout cas implicitement les lois et arrêtés relatifs au registre du commerce en étendant, dans une certaine mesure, leur application à des sociétés civiles. S'il n'entend pas les soumettre à ces lois, le projet engendrera des confusions: ainsi, les sociétés civiles à forme de société anonyme, de société en commandite par actions ou de société de personnes à responsabilité limitée seront tenues, respectivement en vertu des articles 81, 114 et 138 nouveaux, d'indiquer «dans tous les actes, factures, annonces, publications et autres pièces»

globalement, l'objet de l'entreprise, et de mentionner, en outre, le nom de la personne physique ou morale qui, en vertu de la loi, est responsable de l'entreprise. Ces indications, qui sont déjà exigées, en vertu de la loi, pour les sociétés commerciales, seraient donc étendues aux sociétés civiles. Cette mesure, qui est d'ordre technique, ne soulève aucune difficulté de principe. Elle est d'ailleurs d'ordre technique, car elle ne concerne que la forme des documents à produire, et non le fond des obligations des sociétés.

II.

Het ontwerp beperkt zich overigens, niet tot het wijzigen van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen. In menig opzicht handelt het over aangelegenheden die verband houden met de wetten en besluiten betreffende het handelsregister: alleen al ter wille van een behoorlijke coördinatie van de bestuurswerking, zou het ontwerp mede voorgedragen en ondertekend moeten worden door de Minister van Middenstand, op wiens voordracht ook de wetten van 3 juli 1956 en 16 augustus 1963 alsook het coördinatiebesluit van 20 juli 1964 en het koninklijk uitvoeringsbesluit van 18 augustus 1964 werden vastgesteld.

De richtlijn bepaalt dat hetzij bij een centraal register, hetzij bij een handelsregister of vennootschapsregister voor elk der aldaar ingeschreven vennootschappen een dossier wordt aangelegd. Alle akten en gegevens die krachtens artikel 2 van de richtlijn openbaar dienen te worden gemaakt, worden in het dossier opgenomen en een afschrift ervan moet kunnen worden verkregen (artikel 3, § 1 tot 3). Bovendien moeten zij, hetzij in hun geheel of in uittreksel, hetzij door een mededeling omtrent het opnemen van het document in het dossier, volgens de keuze van de Lid-Staat, in een nationaal publicatieblad bekendgemaakt worden en in beginsel kunnen zij alleen na die bekendmaking aan derden worden tegengeworpen, terwijl de aldus bekendgemaakte tekst hun bovendien niet kan worden tegengeworpen indien hij niet overeenstemt met de in het dossier opgenomen tekst (artikel 3, § 4 tot 6). Op de brieven en orders moeten onder meer de volgende gegevens worden vermeld: het register waarbij het dossier is aangelegd, alsook het nummer waaronder de vennootschap in dit register is ingeschreven (artikel 4).

Het ontwerp maakt gebruik van de bestaande inrichting van het handelsregister voor het bijhouden van het voorgeschreven dossier (nieuwartikel 10, § 2, en artikel 12 van het ontwerp) en geeft dat register dus een nieuwe opdracht: in het algemeen handhaaft het de huidige wijze van bekendmaking in het geheel of bij uittreksel in de bijlagen van het *Steetsblad*.

A. - De richtlijn verklaart de coördinatiemaatregelen welke zij voorschrijft, van toepassing op de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften van de Lid-Staten «die betrekking hebben op vennootschappen van de volgende rechtsvorm» (artikel 1). Zonder een onderscheid te maken volgens het doel van de vennootschap, dat al dan niet commercieel kan zijn.

Artikel 58, tweede lid, van het Verdrag van Rome, waarnaar artikel 54, § 3, 1er (op grond waarvan de richtlijn is vastgesteld) verwijst, bepaalt trouwens dat «onder vennootschappen worden verstaan maatschappen naar burgerlijk recht of handelsrecht...».

De richtlijn is dus niet alleen van toepassing op de handelsvennootschappen maar ook op de burgerlijke vennootschappen met handelsvorm. Het ontwerp bevestigt trouwens die toepassing doordat het geen wijziging aanbrengt in artikel 212 van de gecoördineerde wetten, volgens hetwelk «de vennootschappen wier voorwerp van hun burgerrechtelijke aard is, zonder dit karakter te verliezen, de vormen der vennootschappen van koophandel kunnen aannemen, mits zij zich gedragen naar de bepalingen» van genoemde wetten.

Met uitzondering van de vennootschappen met handelsvorm die de uitoefening van een ambachtsbedrijvigheid tot doel hebben en welke artikel 3 van de wet van 18 maart 1965 op het ambachtsregister als handelsvennootschappen beschouwt voor de toepassing van de wetten op het handelsregister, zijn de burgerlijke vennootschappen die de vorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen, niet onderworpen aan de wetten betreffende het handelsregister, gecoördineerd op 20 juli 1964. Die wetten beogen immers alleen de inschrijving «van een handelaar» (artikelen 1 en 2) en elke natuurlijke of rechtspersoon die voornemens is door het exploiteren, hetzij van een hoofdinstelling hetzij van een bijkantoor, een «handelswerkzaamheid» uit te oefenen (artikel 4); terwijl iedere Belgische «handelsvennootschap» bovendien moet worden ingeschreven in het handelsregister van de rechtbank binnen welke rechtsgebied haar maatschappelijke zetel is gevestigd (artikel 6). Ook artikel 9 doet alleen op de opgaaf van een «handelsvennootschap», die een «handelswerkzaamheid» uitoefent (artikel 9, 1°, 7° en 8°). De inschrijving in het handelsregister is overigens, behoudens tegenbewijs, een vermoeden van de hoedanigheid van handelaar (artikel 3).

Zo wijzigt het ontwerp, althans stilzwijgend, de wetten en besluiten betreffende het handelsregister, door in zekere mate de toepassing ervan uit te breiden tot burgerlijke vennootschappen. Als het ontwerp niet bedoelt ze aan die wetten te onderwerpen, zal her verwarfing stichten: de burgerlijke vennootschappen opgericht in de vorm van een naamloze vennootschap, een commanditaire vennootschap op aandelen of een persoonsvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, zullen onderschetsdeulijk krachtens de nieuwe artikelen 81, 114 en 138 ge-

émanant d'elles, les mots "Registre du commerce" ou « Handelsregister » suivis de l'indication du siège du tribunal dans le ressort duquel la société a son siège social et du numéro d'immatriculation », Les tiers croiront ainsi qu'il s'agit d'une société commerciale et estimeront pouvoir alléguer la présomption de commercialité de l'article 3 des lois relatives au registre du commerce, avec toutes les conséquences qui s'y attacheraient.

Il est pour le moins douteux que l'on puisse, pour éviter ces confusions, créer un registre des sociétés civiles à forme commerciale distinct du registre du commerce et ayant ses immatriculations propres; l'article 3, § 1er, de la directive paraît bien n'admettre qu'un seul registre auprès duquel les dossiers doivent être tenus; la solution ne serait, au reste, guère pratique.

Une autre solution serait de considérer comme commerciale, pour la seule application de certaines des dispositions des lois relatives au registre du commerce, toute société, même si son objet social est de nature civile, des lors quelle emprunte les formes des sociétés commerciales. Mais cela implique à nouveau des modifications à ces lois et l'adaptation de certaines de leurs dispositions, comme de celles des arrêtés d'exécution, notamment au sujet des activités à déclarer et de leur nomenclature, à déterminer par le Roi (articles 9 et 10 des dites lois).

Il en serait de même, dans une solution radicale, recommandée par maints auteurs et peut être envisagée dans l'avant-projet de loi de réforme des sociétés commerciales qui consisterait à considérer à tous points de vue comme commerciale, toute société à forme commerciale, quel que soit son objet social. Mais cette solution qui ne semble possible qu'en fonction d'une refonte générale du régime des sociétés, conduira aussi à une modification des lois et arrêtés relatifs au registre du commerce.

Quelle que soit la solution qui serait adoptée, la modification de ces lois et, par conséquent, de leurs arrêtés d'exécution, impliquerait une intervention du Ministre des Classes moyennes.

B. - A d'autres points de vue, le projet aboutit à une dualité ou à la possibilité d'une confusion du régime qu'il organise et des dispositions des lois et arrêtés sur le registre du commerce.

1) Comme il a été dit, les nouveaux articles 81, 114 et 138 imposent aux sociétés qui y sont visées l'obligation de mentionner dans les pièces émises d'elles les mots « Registre du commerce » suivis de l'indication du siège du tribunal dans le ressort duquel la société a son siège social et du numéro d'immatriculation.

Par contre, l'article 39 des lois relatives au registre du commerce impose, sous la sanction pénale de l'article 49, la mention des mêmes mots « suivis de l'indication du siège du tribunal de l'établissement et du numéro d'immatriculation ». Une immatriculation doit au reste être demandée au registre du ressort de chaque établissement, succursale ou agence (article 4), et de celui du siège social (article 6).

Bien que l'exposé des motifs (sous le titre « Article 4 de la directive ») laisse croire qu'il n'en serait plus ainsi, le texte même du projet ne comporte aucune abrogation desdits articles 39 et 49, qui se meuvent d'ailleurs dans un champ d'application différent avec une utilité propre à l'activité des établissements multiples, de manière telle qu'en principe la coexistence des deux catégories de dispositions n'est pas incompatible. Cela conduira, dans certains cas, à l'indication dans les actes de deux numéros d'immatriculation différents : celle du siège social et celle de l'établissement situé dans un ressort distinct.

2) La directive laisse le choix, quant à la publication au bulletin national, des actes déposés au dossier, entre une publication in extenso, par extrait, ou par mention du dépôt. Le projet a opté pour les publications in extenso ou, parfois, par extrait.

Dans son avis du 28 octobre 1964 sur le projet de directive (J. O. C. E., du 27 novembre 1964, 3245/64), le Comité économique et social relevait que « l'existence d'un dépôt obligatoire supprime la nécessité d'une publication intégrale dans le journal, laquelle est inutilement onéreuse : celle-ci serait avantageusement remplacée par la publication d'un avis sommaire avec référence au dépôt effectué » (J. O. C. E., 3253/64). Les intéressés peuvent, en effet, obtenir, contre paiement des frais administratifs, copie des actes et pièces déposés, dont le texte l'emportera en cas de discordance avec le texte public. Il aurait donc été possible d'alléger les règles de la publicité aux annexes du *Moniteur belge*, onéreuse à la fois pour les petites entreprises et pour les services administratifs, au point que l'on envisage de porter de dix à quinze jours le délai de publication aux annexes du *Moniteur belge*, alors qu'il pourrait être réduit par le système d'une publication par mention.

houden : zijn » illa! drukt uit, f. turen, aankondigen, bekendmaken en andere stukken, die van hen uitgaan de woorden « Handelsregister » of « Register » du commerciële te vermelden « gevolgd door de vermelding van de zetel van de rechtbank... van het gebied waarin de vennootschap haar zetel heeft en door het inschrijvingsnummer ». Zo zullen de leden derden menen dat het gaat om een handelsvennootschap... en dat zij zich mogen beroepen op het in artikel 3 van de gecoördineerde wetten betreffende het handelsregister bedoelde vermoeden van de hoedanigheid van handelaar, met alle gevolgen van dien.

Het is op zijn minst twijfelachtig dat men om die verwarring uit de weg te gaan, een register van burgerlijke vennootschappen met handelsvorm en met eigen inschrijvingsnummer zal kunnen invoeren, dat onderscheiden is van het handelsregister, artikel 13, § 1, van de richtlijn. Het is niet anderszins mogelijk om te aanvaarden dat de dossiers worden bijgehouden: zeer praktisch zou die oplossing overigens niet zijn.

Een andere oplossing zou erin bestaan, als handelsvennootschap, alleen voor de toepassing van sommige bepalingen van de wetten betreffende het handelsregister, te beschouwen iedere vennootschap, zelfs indien zij een burgerrechtelijk doel heeft, zodra zij een van de vormen van een handelsvennootschap aanneemt. Dat sluit echter opnieuw in dat die wetten worden gewijzigd en dat sommige van hun bepalingen, evenals van de uitvoeringsbesluiten worden gewijzigd, onder meer met betrekking tot de op te geven werkzaamheden en de lijst der benamingen die door de Koning zal worden vastgesteld (artikelen 9 en 10 van genoemde wetten).

Dat zou ook het geval zijn in een drastische oplossing die door menig auteur wordt voorgesteld en misschien overwogen is in het voorontwerp van wet tot hervorming van de handelsvennootschappen, en die erin zou bestaan ledere in de vorm van een handelsvennootschap opgerichte vennootschap in alle opzichten als een handelsvennootschap te beschouwen, ongeacht haar doel. Die oplossing lijkt echter alleen maar mogelijk als het vennootschapsstelsel in zijn geheel wordt herzien en zal ook aanleiding geven tot een wijziging van de wetten en besluiten betreffende het handelsregister.

Welke oplossing ook wordt gekozen, voor een wijziging van die wetten en dus ook van de uitvoeringsbesluiten zal de Minister van Middelenstand moeten optreden.

B. - In andere opzichten leidt het ontwerp tot een dualiteit of tot een mogelijke verwarring tussen het stelsel dat het organiseert en de bepalingen van de wetten en besluiten betreffende het handelsregister.

1) Zoals reeds gezegd is, leggen de nieuwe artikelen 81, 114 en 138 aan de daarin bedoelde vennootschappen de verplichting op in alle van hen uitgaande stukken het woord « Handelsregister » te vermelden, gevolgd door de vermelding van de zetel van de rechtbank van het gebied waarin de vennootschap haar zetel heeft en door het inschrijvingsnummer.

Artikel 39 van de wetten betreffende het handelsregister legt daarentegen, op straf van het bepaalde in artikel 49, de verplichting op hetzelfde woord te vermelden « met opgave van de zetel van de rechtbank der inrichting en van het inschrijvingsnummer ». Een inschrijving moet overigens worden gevraagd in het register van het rechtsgebied van elke inrichting, filiaal of hijkantoor (artikel 4) en van het rechtsgebied waar de maatschappelijke zetel gevestigd is (artikel 6).

Ofschoon de memorie van toelichting (onder het opschrift « Artikel 4 van de richtlijn ») laat vermoeden dat dit niet meer het geval zal zijn, voorziet de tekst zelf van het ontwerp niet in de opheffing van die artikelen 39 en 49, die trouwens een andere werkingssfeer hebben met een bepaald nut voor de werkzaamheid van de inrichtingen met verschillende vestigingen, zodat in beginsel beide categorieën van bepalingen wel naast elkaar kunnen bestaan. In bepaalde gevallen zullen dan in de akten twee verschillende inschrijvingsnummers moeten worden opgegeven: het nummer van de zetel van de vennootschap en dat van de in een ander rechtsgebied gelegen inrichting.

2) De richtlijn laat de keuze, wat de bekendmaking van de in het dossier opgenomen akten in het nationaal publikatieblad betreft, tussen bekendmaking van de akten en gegevens « in hun geheel », « in uittreksel », of « door een mededeling omtrent het opmaken ». Het ontwerp heeft gekozen voor de bekendmaking in extenso of, soms, bij uittreksel.

In zijn advies van 28 oktober 1964 over de ontwerp-richtlijn (Publikatieblad E, G, van 27 november 1964, 3245/64), heeft het Economisch en Sociaal Comité erop gewezen dat « wanneer de deponering verplicht is, zij een volledige openbaarmaking in de courant, welke extra kosten met zich brengt, overbodig maakt; deze zou beter kunnen worden vervangen door de publicatie van een kort bericht met een verwijzing naar de verlichte deponering » (Publikatieblad E, G, 3253/64). Belanghebbenden kunnen immers tegen betaling van de administratiekosten afschrift verkrijgen van de neergelegde akten en stukken waarvan de tekst het, in geval van tegenstrijdigheid, zal halen op de openbaar gemaakte tekst. Het zou dus mogelijk geweest zijn de regels inzake bekendmaking in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* te verlichten, welke bekendmaking hezwarend zal zijn voor de kleine ondernemingen en voor de administratieve diensten, bij zover dat overwogen wordt de termijn voor bekendmaking in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* van tien op vijftien dagen te brengen, terwijl hij zou kunnen worden ingekort door het stelsel van openbaarmaking bij wege van mededeling.

Quoi qu'il en soit de cette option, que l'on suppose confor-
mément à la position qui sera adoptée par l'avant-projet de réforme des sociétés
comme réelles, mais qui pourrait être discutée lors de l'examen général
de ce projet, l'on constate que le système combine des règles sur le
registre du commerce et de la publication retarde inutilement le com-
mencement de l'activité d'une société.

En effet, la déclaration d'immatriculation d'une société au registre
de commerce doit comporter la date et le numéro des annexes du
Moniteur belge où sont publiés ses statuts ainsi que les modifications
éventuelles aux statuts (article 9, 3°, des lois coordonnées); le greffier
doit habituellement refuser tout formulaire ne comportant pas ces indica-
tions (article 23). Et aucune pièce ne peut émaner de la société avant
cette immatriculation, en vertu de l'article 39, sous les sanctions pénales
de l'article 45. Les statuts seront cependant déposés au dossier ouvert,
en vertu de la directive, au greffe chargé d'assurer cette publication
et copie pourra en être délivrée à tout intéressé, même avant la publi-
cation. Il serait plus pratique de modifier, sur ces points, les lois sur
le registre du commerce en autorisant l'immatriculation, et donc l'attribution
d'un numéro, dès la remise au greffe du formulaire et de, statuts
à déposer au dossier. Ceci permettrait à la société de commencer immé-
diatement son activité, étant entendu que les services du registre du
commerce, qui reçoivent les annexes du *Moniteur belge*, complèteraient
eux-mêmes le formulaire par l'indication de la date et du numéro de
publication de l'acte, ou extraits d'actes.

Les mêmes observations valent pour les inscriptions modificatives
rendues nécessaires par une modification dont les lois sur les sociétés
prescrivent la publication aux annexes du *Moniteur belge* (articles 14,
alinéa 3, et 17 des lois relatives au registre du commerce).

Enfin, en imposant que le dépôt des actes se fasse au greffe dans le
ressort duquel se trouve le siège social, le projet supprime la faculté
que l'article 14, alinéa 2, des lois sur le registre du commerce accorde
au commerçant titulaire d'immatriculations dans des greffes différents,
de demander son inscription modificative à un seul de ces greffes.

III.

Le projet devrait également être proposé et contesté par le
Ministre des Finances, en ce qu'il comporte nécessairement une modifi-
cation au Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe.

L'article 3, § 3, de la directive prévoit que la copie intégrale ou
partielle de tout acte ou indication déposés au dossier doit pouvoir
être obtenue par correspondance « sans que le coût de cette copie
puisse être supérieur au coût administratif. ».

Aussi, alors que l'article 10, alinéa 5, actuel, des lois sur les sociétés
commerciales prévoit que la délivrance de copies a lieu moyennant
paiement des droits de greffe, l'article 10, § 2, alinéa 2, nouveau,
dispose que la copie des actes déposés au dossier peut être obtenue
« sans autre paiement que celui des frais de greffe ». Le projet se con-
forme ainsi à la directive qui, en précisant que le coût de la copie
ne peut excéder le « coût administratif », exclut l'exigibilité d'un impôt
proprement dit sur la délivrance de la copie.

Or, le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe
établit, « sous le nom de droits de greffe », l'impôt (article 268) sur
certaines opérations, notamment un droit d'expédition, variable selon
les juridictions (ce qui souligne, s'il en était besoin, son caractère d'im-
pôt indépendant, en soi, du coût administratif), sur la délivrance des
expéditions, copies ou extraits délivrés dans les greffes, en ce compris
ceux des actes relatifs à l'exécution de la loi sur le registre du com-
merce (articles 268, 271, 272 et 280), ainsi qu'un droit de recher-
che des actes (article 276).

Il s'impose dès lors de consacrer une disposition expresse à l'exem-
ption de ces droits de greffe (cfr. article 40 du texte proposé par le
Conseil d'Etat), sauf à autoriser le Roi à établir le tarif de, frais
de délivrance, des copies (article 4, § 3, du même texte).

EXAMEN DU TEXTE DU PROJET.

Intitulé.

Comme il a été dit, le projet ne se borne pas à une adaptation des
lois coordonnées sur les sociétés commerciales à la directive: son
intitulé, fort long, donne une idée trop partielle de la portée du projet.

Vu son étendue, il est proposé de l'intituler: « Projet de loi modi-
fiant la législation sur les sociétés commerciales ».

Wat er ook uitslag zijn van deze keuze, welke geacht wordt in over-
eenstemming te zijn met het standpunt dat zal worden ingenomen door
het voorontwerp tot hervorming van de handelsvennootschappen, maar
waarover bij het algemeen onderzoek van dat ontwerp betwisting zou
kunnen rijzen, vastgesteld wordt dat het gecombineerd stelsel van de
rechtlijn betreffende het handelsregister en van de bekendmaking de
aanvang van de werkzaamheden van een vennootschap nodeloos ver-
traagt.

De opjaaa van inschrijving van een vennootschap in het handels-
register moet inuurs ook de datum en het nummer vernemen van de
bijlagen van het Belgisch *Stuatsblad* waarin de statuten en de eventuele
statuutwijzigingen zijn bekendgemaakt (artikel 9, 3°, van de gecoördi-
neerde wetten); volgens de wet moet de griffier ieder formulier
waarop die vermeldingen ontbreken, weigeren (artikel 23). En krach-
tens artikel 39 mag, voor die inschrijving, geen stuk van de vennoot-
schap uitgaan, onder de strafbestellingen van artikel 45. De statuten
zullen nochtans worden neergelegd in het dossier dat krachtens de richt-
lijn aangeduid is op de griffie welke voor die bekendmaking instaat en
afschrift ervan zal aan ieder belanghebbende kunnen worden afgege-
ven, zelfs voor de bekendmaking. Het ware praktischer de wetten op
het handelsregister, wat die punten betreft, te wijzigen door de Inschrij-
ving en dus ook het geven van een nummer toe te staan zodra het for-
muler en de statuten die in het dossier moeten worden opgenomen ter
griffie worden bezorgd. Op die wijze zou de vennootschap haar werk-
zaamheden onmiddellijk kunnen beginnen, met dien verstande dat de
diensten van het handelsregister, die de bijlagen van het Belgisch
Stuatsblad ontvangen, zelf het formulier zouden aanvullen met de datum
en het nummer van bekendmaking van de akten of uittreksels uit akten.

Dezelfde opmerkingen gelden voor de wijziging van het ingeschrevene
die noodzakelijk wordt gemaakt door een wijziging waarvan de bekend-
making in de bijlagen van het Belgisch *Stuatsblad* is voorgeschreven
door de wetten op de handelsvennootschappen (artikelen 14, derde lid,
en 17 van de wetten betreffende het handelsregister).

Door voor te schrijven dat de akten moeten worden neergelegd
op de griffie van het rechtsgebied waar de zetel van de vennootschap
zich bevindt, maakt het ontwerp een eind aan het recht dat artikel 14,
tweede lid, van de wetten op het handelsregister verleent aan de han-
delaar die zich heeft laten inschrijven in verschillende griffies, om zijn
aanvraag tot wijziging van het ingeschrevene tot slechts, een van die
griffies te richten.

III.

Het ontwerp zou ook voorgedragen en medeondertkend moeten
worden door de Minister van Financiën, aangezien het een wijziging
in het Wetboek der registratie, hypotheek- en griffierechten nodig
maakt.

Artikel 3, § 3, van de richtlijn bepaalt dat volledig of gedeeltelijk
afschrift van elke akte of van elk gegeven in het dossier opgenomen, op
schriftelijke aanvraag moet kunnen worden verkregen zonder dat « de
kosten van dit afschrift de administratiekosten mogen overschrijden ».

Terwijl het huidige artikel 10, vijfde lid, van de wetten op de
handelsvennootschappen bepaalt dat afschriften worden afgegeven
« mits betaling van de griffierechten », stelt het nieuwe artikel 10,
§ 2, tweede lid, dat afschrift van de in het dossier neergelegde stuk-
ken kan worden verkregen « zonder andere betaling van de griffie-
kosten ». Het ontwerp volgt hierin de richtlijn, die, door te bepalen dat
de kosten de « administratiekosten » niet mogen overschrijden, de hef-
fing van een eigenlijke belasting op de afgifte van het afschrift uitsluit.

Het Wetboek der registratie, hypotheek- en griffierechten vestigt
« onder de benaming van griffierecht » (artikel 268) een belasting op
bepaalde verrichtingen, onder meer een expeditie, dat verschilt naar
gelang van de gerechten (hetgeen er eens te meer op wijst dat het
hier gaat om een belasting die losstaat van de administratiekosten), op
« de in de griffie afgeleverde uitgaven, afschriften of uittreksels », met
inbegrip van die van de akten betreffende de uitvoering van de wet
op het handelsregister (artikelen 268, 1°, 271, 272 en 280), alsook een
recht voor het opzoeken van akten (artikel 276).

Het is derhalve nodig een uitdrukkelijke bepaling te wijden aan
de vrijstelling van die griffierechten (cfr. artikel 40 van de door de
Raad van State voorgestelde tekst), tenzij de Koning gemachtigd
wordt om het tarief van de kosten voor afgifte van afschriften vast
te stellen (artikel 4, § 3, van dezelfde tekst).

ONDERZOEK VAN DE TEKST VAN HET ONTWERP.

Opschrift.

Zoals reed, gezegd is, beperkt het ontwerp er zich niet toe, de
gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen aan te passen
aan de richtlijn, het overigens zeer lange opschrift is een te enge
weergave van de strekking van het ontwerp.

Gelet op de ruime strekking van het ontwerp, wordt voorgesteld, het
opschrift als volgt te lezen, « Ontwerp van wet tot wijziging van de
wetgeving op de handelsvennootschappen ».

Présentation générale.

Sous réserve de ses articles 2 (complétant le Code judiciaire sur une question de tierce-opposition) et 3 (fixant la date de sa mise en vigueur), toutes les dispositions du projet sont concentrées dans l'article 1er, subdivisé en 25 paragraphes dont chacun modifie, remplace ou complète, parfois fort longuement, de nombreux articles des lois coordonnées sur les sociétés commerciales.

Il est préférable, pour la clarté du texte, de diviser le projet en articles et non en paragraphes.

L'exposé des motifs commente très clairement les dispositions du projet en suivant l'ordre de la directive et pour souligner les adaptations commandées par cette dernière et les extensions qu'il lui donne. Souvent les adaptations et extensions d'un même article de la directive influencent des dispositions très différentes du projet.

Le présent avis examine les articles du projet dans l'ordre de leur présentation. Il se termine par un projet de texte d'ensemble, auquel il se réfère.

Article 1er du texte proposé par le Conseil d'Etat,

Le texte actuel de l'article 4 des lois coordonnées est le suivant:

« Les sociétés en nom collectif, les sociétés en commandite simple et les sociétés coopératives sont, à peine de nullité, formées par des actes sociaux, publics ou sous signature privée, en se conformant, dans ce dernier cas, à l'article 1325 du Code civil. Il suffit de deux originaux pour les sociétés coopératives.

La société anonyme, les sociétés de personnes à responsabilité limitée et les sociétés en commandite par actions sont, à peine de nullité, constituées par des actes publics.

Toutefois, ces nullités ne peuvent être opposées aux tiers par les associés; entre les associés, elles n'opèrent qu'à dater de la demande tendant à les faire prononcer ».

L'article 1er du projet du Gouvernement abroge l'alinéa 2, qui est conforme à l'article 10 de la directive relatif à la forme authentique des trois types de sociétés auxquels la directive est applicable.

Après cette abrogation, le § 2 du projet reproduit, sans modification en un article 4bis nouveau des lois coordonnées, le texte même que le § 1er abroge.

On n'aperçoit pas l'intérêt de ce qui ne constitue qu'une scission de deux alinéas en deux articles.

Il suffit donc d'abroger l'article 4, alinéa 3, des lois coordonnées, concernant le régime actuel des nullités qui n'est plus conforme aux prescriptions de la directive, étendues par le projet à toutes les sociétés.

Articles 2 et 3 du texte proposé.

La matière de la publication des actes de société est réglée de manière peu rationnelle par les lois coordonnées. Les articles 6 à 8 concernent respectivement les actes à publier par extraits, les mentions variables et la signature de ces extraits. L'article 9 est relatif aux actes constitutifs à publier en entier et vise notamment ceux de la société coopérative sans que son texte souligne une restriction imposée par l'article 6 pour le cas de responsabilité solidaire et illimitée des coopérateurs.

Le Conseil d'Etat propose de présenter ces articles dans un ordre plus logique.

L'article 6 nouveau des lois coordonnées (article 2 du texte proposé) concerne les actes constitutifs soumis à publication intégrale. Il reprend l'article 9 actuel des dites lois et il écarte toute ambiguïté en ce qui concerne les sociétés coopératives.

L'article 7 nouveau des dites lois (article 3 du texte proposé) concerne les actes à publier par extraits, et les mentions que ces extraits doivent contenir selon les formes des sociétés visées.

L'article 8 actuel des dites lois relatif à la signature des extraits reste inchangé.

Article 4 du texte proposé,

Il s'indique de diviser les matières qui font l'objet de l'article 10 nouveau dans le projet du Gouvernement et de distinguer les dispositions qui concernent respectivement le dépôt des actes, la publication et l'opposabilité aux tiers.

Algemene inleiding.

Op de artikelen 2 (aanvulling van het Gerechtelijk Wetboek in verband met derdenverzet) en 3 (vaststelling van de datum van inwerkingtreding) na zijn alle bepalingen van het ontwerp samengebracht in artikel 1, dat onderverdeeld is in 25 paragrafen die soms zeer uitvoerig, een aantal artikelen van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen vervangen of aanvullen.

Voor de duidelijkheid van de tekst verdient het aanbeveling het ontwerp in artikelen hever dan in paragrafen te splitsen.

De memorie van toelichting commentarieert zeer duidelijk de bepalingen van het ontwerp en volgt daarbij de volgorde van de richtlijn om de nadruk te leggen op de door die richtlijn verlangde aanpassingen en op de verruiming welke het daaraan geeft. In menig geval hebben de aanpassingen en verruiming van eenzelfde artikel van de richtlijn zeer verschillende bepalingen van het ontwerp beïnvloed.

Dit advies onderzoekt de artikelen van het ontwerp volgens hun volgorde. Het eindigt met een algemeen tekstvoorstel waarnaar het zal verwijzen.

Artikel 1 van de door de Raad t'an State voorgestelde tekst,

De huidige tekst van artikel 4 van de gecoördineerde wetten luidt:

« De vennootschap onder gemeenschappelijke naam, de vennootschappen bij wijze van enkele geldschieting en de samenwerkende vennootschappen worden, op straffe van nietigheid, aangegaan bij bijzondere openbare of onderhandse akten, waarbij, in het laatste geval, artikel 1325 van het Burgerlijk Wetboek dient te worden nagelêd. Voor de samenwerkende vennootschappen volstaan twee originelen.

De naamloze vennootschap, de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid en de vennootschappen bij wijze van geldschieting op aandelen worden, op straffe van nietigheid, opgericht bij openbare akten.

Deze gronden van nietigheid kunnen echter door de vennoten niet aan derden worden tegenworpen; onder de vennoten oefenen zij eerst hare werking uit met ingang van de dag waarop het verzoek om ze te doen uitspreken werd ingediend s.

Artikel 1 van het Regeringsontwerp heft het tweede lid op. hetwelk overeenkomt met artikel 10 van de richtlijn betreffende de authentieke vorm van de drie vennootschappen waarop de richtlijn van toepassing is,

Na die opheffing, neemt § 2 van hetzelfde artikel van het ontwerp in een nieuwartikel 1bis van de gecoördineerde wetten de tekst over welke § 1 opheft.

Het is niet duidelijk welk belang het kan hebben twee alinea's in twee artikelen te splitsen.

Het is dan ook voldoende te voorzien in de opheffing van artikel 4, derde lid, van de Gecoördineerde wetten, betreffende de huidige regeling inzake nietigheid, die niet meer beantwoordt aan de voorschriften van de richtlijn die door het ontwerp tot alle vennootschappen worden uitgebreid.

Artikelen 2 en 3 van de voorgestelde tekst,

De openbaarmaking van de vennootschapsakten is in de gecoördineerde wetten op een weinig rationele manier geregeld. De artikelen 6 tot 8 hebben onderscheidenlijk betrekking op de bij uittreksel bekend te maken akten, de veranderlijke vermeldingen en de oordetekenning van die uittreksels. Artikel 9 handelt over de in hun geheel bekend te maken oprichtingsakten en doet onder meer op die Van de coöperatieve vennootschap, zonder dat de tekst wijst op een door artikel 6 opgelegde beperking voor het geval dat de leden hoofdelijk en onbeperkt aansprakelijk zijn.

De Raad van State stelt voor, deze artikelen in een logischer volgorde te brengen.

Het nieuwe artikel 6 van de gecoördineerde wetten (artikel 2 van de voorgestelde tekst) heeft betrekking op de oprichtingsakten die in hun geheel bekendgemaakt moeten worden. Het neemt het huidige artikel 9 van die wetten over en sluit iedere dubbelzinnigheid uit wat de coöperatieve vennootschappen betreft.

Het nieuwe artikel 7 van genoemde wetten (artikel 3 van de voorgestelde tekst) heeft betrekking op de bij uittreksel bekend te maken akten en op de vermeldingen welke die uittreksels moeten bevatten naar gelang van de rechtsvorm van de bedoelde vennootschappen.

Het huidige artikel 8 van bedoelde wetten, betreffende de ondertekening van de uittreksels, blijft onveranderd.

Artikel 4 van de voorgestelde tekst,

Het is nodig de in het nieuwe artikel 10 van het Regeringsontwerp behandelde stof in te delen en een onderscheid te maken tussen de bepalingen die onderscheidenlijk betrekking hebben op het neelegen van de akten, de bekendmaking en de mogelijkheid ze tegen derden in te roepen.

Le dépôt des actes est visé à l'article 9 nouveau proposé,

A la différence du projet du Gouvernement (article 10, § 1er, alinéa 1er), la mention du « tribunal civil exerçant la juridiction consulaire » a été supprimée en raison des dispositions du Code judiciaire relatives aux tribunaux de commerce. L'article 42 du texte proposé assimilera au tribunal de commerce le tribunal civil siégeant consulairement jusqu'à la mise en vigueur de ces dispositions.

* * *

L'article 186 du Code judiciaire énonce:

« Le siège des cours et tribunaux ainsi que le territoire sur lequel s'exerce leur juridiction est déterminé ainsi qu'il est dit aux articles 1er à 6 de l'annexe au présent Code,

Le Roi peut répartir les chambres d'une cour d'appel, d'une cour du travail, d'un tribunal de première instance, d'un tribunal du travail, d'un tribunal de commerce ou diviser un tribunal de police, en deux ou plusieurs sections,

Le Roi détermine le territoire sur lequel chaque section exerce sa juridiction selon les règles de la compétence territoriale, ainsi que le lieu où sont établis leur siège et leur greffe.

Une loi spéciale détermine le cadre du personnel des cours et tribunaux ».

Dès que ce texte sera mis en vigueur, il pourra se faire que, sans que le siège social d'une société change, le greffe de la juridiction commerciale pourra être déplacé si le Roi répartit les chambres du tribunal de commerce entre deux localités.

La fixation du siège et du greffe d'une section du tribunal de commerce entraînera, selon toute vraisemblance, des conséquences en ce qui concerne l'immatriculation au registre du commerce.

L'article 186, § 1er, en projet, doit être lié aux articles 81, 114 et 138 également en projet. Ces trois dispositions exigent, en effet, « l'indication du siège du tribunal dans le ressort duquel la société a son siège social ».

* * *

L'article 9 proposé énonce, en son paragraphe 1er, les actes à déposer. en s'inspirant de l'article 10 nouveau, § 1er.

Pour que le texte relatif au dépôt des rapports, des réviseurs d'entreprises soit clair par lui-même, il a été ajouté une référence aux articles 107 (société en commandite par actions) et 120bis (sociétés de personnes à responsabilité limitée).

Le paragraphe 2 de l'article 9 proposé ne reprend pas les mots « conformément aux lois coordonnées le 20 juillet 1964, sur le registre du commerce », figurant à l'article 10 nouveau, § 2. Ces lois ne prévoient pas en effet, l'ouverture d'un tel dossier, qui n'est prévu que par l'article 2 de l'arrêté royal du 18 août 1964 pris pour leur exécution. Il est ici renvoyé aux observations générales en ce qui concerne l'opportunité d'une modification expresse de ces lois.

Article 5 du texte proposé.

Il concerne les formes de la publication prévues dans un article la nouveau des lois coordonnées correspondant à l'article 10, § 2, dans le projet du Gouvernement.

Celui-ci reprend de l'article 10 actuel la disposition prévoyant l'envoi des annexes du *Moniteur* aux greffes des cours et tribunaux, où chacun pourra en prendre connaissance. En fait, cette disposition est tombée en désuétude: l'envoi ne se fait pratiquement aujourd'hui qu'aux greffes de quelques juridictions, pour lesquelles le Ministère de la Justice a souscrit des abonnements. Vu le caractère complet qu'auront les dossiers tenus par le service du registre du commerce dans le système du projet, il est proposé de ne pas reprendre une disposition si peu appliquée.

Article 6 du texte proposé,

Il reprend, avec une modification de forme, en un article 10bis nouveau, les dispositions de l'article 10, § 4, dans le projet du Gouvernement, relatives à l'opposabilité aux tiers,

Over het nederleggen van de akten wordt ghuudeld in het voorgestelde nieuwe artikel 9,

In tegenstelling met het Regeringsontwerp (artikel 10, § 1, eerste lid), is de vermelding van de « burgerlijke rechtbank die de rechtsmacht in handelszaken uitoefent » geschrapt omwille van de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de rechtbanken van koop-handel. Artikel 42 van de voorgestelde tekst zal de burgerlijke rechtbank zitting houdende in handelszaken gelijkstellen met de rechtbank van koophandel tot die bepalingen in werking worden gesteld.

* * *

Artikel 186 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt:

« De zetel van de hoven en rechtbanken, alsmede hun rechtsgebied, zijn vastgesteld in de artikelen 1 tot 6 van het bijvoegsel bij dit wetboek.

De Koning kan de kamers van een hof van beroep, van een arbeidshof, van een rechtbank van eerste aanleg, van een arbeidsrechtbank, van een rechtbank van koophandel of van een politierechtbank verdeelen in twee of meer afdelingen,

De Koning bepaalt het gebied binnen hetwelk elke afdeling haar rechtsmacht naar de regels van de territoriale bevoegdheid uitoefent, alsmede de plaats waar zij zitting houdt en haar griffie heeft.

Een bijzondere wet stelt de personeelsformatie van hoven en rechtbanken vast.»

Zodra die tekst van kracht zal zijn, kan het gebeuren dat de griffie van de rechtbank van koophandel, zonder dat de zetel van een vennootschap naar een andere plaats wordt overgebracht, verplaatst wordt indien de Koning de kamers van de rechtbank van koophandel over twee plaatsen verdeelt.

De vestiging van de zetel en van de griffie van een afdeling van de rechtbank van koophandel zal, naar alle waarschijnlijkheid, gevolgen hebben wat de inschrijving in het handelsregister betreft.

Het ontworpen artikel 10, § 1, moet gezien worden in het licht van de eveneens ontworpen artikelen 81, 114 en 138. Die drie bepalingen eisen immers « de vermelding van de zetel van de rechtbank van het gebied waarin de vennootschap haar zetel heeft ».

• • •

Het voorgestelde artikel 9 bepaalt in § welke akten moeten worden neergelegd en gaat hierbij uit van het nieuwe artikel 10, § 1.

Opdat de tekst betreffende het neerleggen van de verslagen van de bedrijfsrevisoren op zichzelf duidelijk zou zijn, is een verwijzing toegevoegd naar de artikelen 107 (commanditaire vennootschappen op aandelen) en 120bis (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid).

Paragraaf 2 van het voorgestelde artikel 9 neemt de woorden « overeenkomstig de op 20 juli 1964 gecoördineerde wetten betreffende het handelsregister », welke voorkomen in het nieuwe artikel 10, § 2, niet over. Die wetten voorzien immers niet in het aanleggen van een zodanig dossier, dat alleen is voorgeschreven in artikel 2 van het koninklijk besluit van 18 augustus 1964, vastgesteld ter uitvoering van die wetten. Hier moge worden verwezen naar de algemene opmerkingen in verband met de vraag of een uitdrukkelijke wijziging van die wetten nodig is.

Artikel 5 van de voorgestelde tekst.

Dit artikel heeft betrekking op de vormen van bekendmaking voorgeschreven in een nieuw artikel 10 van de gecoördineerde wetten, dat overeenkomt met artikel 10, § 2, van het Regeringsontwerp.

Die tekst neemt uit het huidige artikel 10 de bepaling over, welke voorziet in de toezending van de bijlagen van het *Staatsblad* aan de griffies van de hoven en rechtbanken, waar eenieder er inzage kan van nemen. In feite is die bepaling in onbruik geraakt. Thans worden die stukken praktisch nog alleen gezonden aan de griffies van enkele gerechten, waarvoor de Minister van Justitie abonnements heeft genomen. Gelet op de volledigheid van de dossiers die in de regeling van het ontwerp door de dienst van het handelsregister zullen worden bijgehouden, wordt voorgesteld een zo weinig toegepaste bepaling niet over te nemen.

Artikel 6 van de voorgestelde tekst.

Dit artikel neemt, met enige vormwijziging, in een nieuwartikel 10bis de bepalingen van artikel 10, § 4, van het Regeringsontwerp over, die betrekking hebben op de mogelijkheid akten tegen derden in te roepen,

Article 7 du texte proposé.

L'article 1er, ~ 4, du projet du Gouvernement supprime dans l'article 11 actuel des lois coordonnées la partie finale relative à l'insopposabilité de l'acte non publié. régie par l'article précédent.

Il laisse donc subsister dans cet article les alinéas 1er et 2. Or ces dispositions instituaient une amende fiscale recouvrable par l'administration de l'enregistrement. Elles ont, depuis lors, été abrogées par l'article 290 de l'arrêté royal n° 64 du 30 novembre 1939 contenant le Code des droits d'enregistrement et remplacées par les articles 256 à 258 figurant dans ce Code sous le chapitre XIX du titre 1er, intitulé « Amende spéciale pour dépôt tardif des actes de sociétés soumis à publication ». Le texte proposé supprime dès lors ces alinéas 1er et 2 de l'article 11.

Il conviendra de remplacer, dans l'article 256 du Code précité, la référence à l'article 10 des lois sur les sociétés par une référence à l'article 9 de ces mêmes lois. Il y est pourvu par l'article 39 du texte proposé. Cette modification requiert l'intervention du Ministre des Finances.

Article 8 du texte proposé.

Le texte proposé omet la partie finale de l'article 11bis figurant à l'article 1er, § 5, du projet du Gouvernement. Le renvoi aux articles 13quater et 13quinquies nouveaux, concernant la nullité de la société, est inadéquat puisque la nullité ne frappera que la seule modification conventionnelle.

Le texte proposé règle le régime de la nullité dans son article 16 (article 13quater nouveau, § 3).

Articles 9 à 12 du texte proposé.

L'article 1er nouveau des lois coordonnées comprend, dans le projet du Gouvernement (article 1er, § 6), quatre paragraphes. Ceux-ci forment dans le texte proposé par le Conseil d'Etat (articles 9 à 12) les articles 12, 12bis, 12ter et 12quater.

En accord avec le fonctionnaire délégué, il a été précisé à l'article 12 nouveau, § 1er, 4°, que la décision judiciaire ne serait publiée que si elle était passée en force de chose jugée ou exécutoire par provision. Le 4° a, en outre, été étendu aux décisions annulant une modification des statuts. Par souci de clarté et nonobstant l'article 107 des lois coordonnées, il a été fait mention des sociétés en commandite par actions.

Le paragraphe 2, 2° et 3°, de l'article 12 nouveau du projet du Gouvernement (article 12bis proposé) satisfait à l'obligation prescrite par l'article 3, § 2, de la directive de verser au dossier « tous les actes et toutes les indications qui sont soumis à publicité en vertu de l'article 2 ». Cet article soumet à publicité :

a) b) les modifications ... (aux statuts);

c) après chaque modification de l'acte constitutif ou des statuts, le texte intégral de l'acte modifié dans sa rédaction mise à jour ».

Mais l'article 3 de la directive impose aussi, dans son § 4, que les actes et indications visés en son § 2 fassent l'objet, dans le bulletin national, d'une publication, soit intégrale ou par extrait, soit sous forme d'une mention signalant le dépôt du document au dossier. Le projet du Gouvernement n'est pas conforme à cette prescription puisqu'il n'ordonne que le dépôt de ces actes et non leur publication, même par mention. Il devrait donc être complété sur ce point, en présence du texte formel des articles 2, § 1er, b et c, et 3, § 2 et § 4 précités quelque secondaire que puisse apparaître la mention dont il s'agit concernant des modifications de dispositions non soumises à publication par extrait ou la rédaction mise à jour de textes publiés déjà intégralement ou par extrait.

L'article 12bis proposé cite également, sub 3°, la société en commandite par actions, dans le souci de précision déjà signalé.

Articles 13, 14 et 15 du texte proposé.

Ces articles n'appellent pas de commentaires (cfr. les articles 13, 14bis et 15ter nouveaux dans le projet du Gouvernement).

Article 16 du texte proposé.

L'ordre des articles 13quater et 13quinquies a été inversé aux fins d'une meilleure compréhension du texte. Dans le ~ 2 de l'article 13quater proposé, les mots « même par voie d'exception » ont été ajoutés à la suite des précisions fournies par le fonctionnaire délégué.

Artikel 7 van de voorgestelde tekst.

Artikel 1, § 4, van het Regeringsontwerp schrapt in het huidige artikel 11 van de gecoördineerde wetten het laatste gedeelte dat betrekking heeft op de onmogelijkheid een niet bekendgemaakte akte tegen de wetten in te roepen, waarover het vorige artikel handelt.

Het bat dus in dat artikel het eerste en het tweede lid bestaan. Die bepalingen stelden echter een fiscale geldheffing in die door het bestuur der registratie kon worden gevorderd. Sedertdien zijn zij opgeheven door artikel 290 van het koninklijk besluit n° 64 van 30 november 1939 houdende het Wetboek der registratierechten en vervangen door de artikelen 256 en 258, die in dat Wetboek voorkomen onder hoofdstuk XIX van titel I « Speciale geldboete wegens late neerlegging van aan bekendmaking onderworpen akten van vennootschap ». De voorgestelde tekst laat derhalve het eerste en het tweede lid van artikel 11 vervallen.

In artikel 256 van eerdervermeld Wetboek dient de verwijzing naar artikel 10 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen te worden vervangen door een verwijzing naar artikel 9 van diezelfde wetten. Daarin voorziet artikel 39 van de voorgestelde tekst, Die wijziging vergt een optreden van de Minister van Financiën.

Artikel 8 van de voorgestelde tekst.

De voorgestelde tekst laat het slot van artikel 11bis, dat in het Regeringsontwerp onder artikel 1, § 5, staat, weg. De verwijzing naar de nieuwe artikelen 13quater en 13quinquies betreffende de nietigheid van de vennootschap is ondienstig, want de nietigheid zal alleen betrekking hebben op de wijziging bij overeenkomst.

In de voorgestelde tekst staat de regeling inzake nietigheid onder artikel 16 (nieuwartikel 13quater, § 3).

Artikelen 9 tot 12 van de voorgestelde tekst.

Het nieuwe artikel 1 van de gecoördineerde wetten beslaat in het Regeringsontwerp [artikel 1, ~ 6] vier paragrafen. Deze worden in de door de Raad van State voorgestelde tekst (artikelen 9 tot 12) de artikelen 12, 12bis, 12ter en 12quater.

In overleg met de gemachtigde ambtenaar, is in het nieuwe artikel 12, § 1, 4°, nader bepaald dat de rechterlijke beslissing maar openbaar zal worden gemaakt als zij in kracht van gewijsde gegaan of bij voorraad uitvoerbaar is. Het bepaalde in 4°, a, is bovendien uitgebreid tot de beslissingen die een statuutwijziging vernietigen. Duidelijkheids halve en ondanks artikel 107 van de gecoördineerde wetten, is melding gemaakt van de commanditaire vennootschappen op aandelen.

Paragraaf 2, 2° en 3°, van het nieuwe artikel 12 van het Regeringsontwerp (voorgesteld artikel 12bis) voldoet aan de in artikel 3, § 2, van de richtlijn opgelegde verplichting om « alle akten en alle gegevens die krachtens artikel 2 openbaar gemaakt dienen te worden » in het dossier op te nemen. Krachtens dat artikel 2 moeten openbaar worden gemaakt :

a) b) de [statuut] wijzigingen ...;

c) na elke wijziging in de oprichtingsakte of de statuten de volledige bijgewerkte tekst van de gewijzigde akte ».

Maar artikel 3 van de richtlijn bepaalt ook in § 4 dat in de in § 2 bedoelde akten en gegevens in het nationaal publicatieblad bekendgemaakt moeten worden, hetzij in hun geheel of in uittreksel, hetzij door een mededeling omtrent het opnemen van het document in het dossier. Het Regeringsontwerp beantwoordt niet aan dit voorschrift omdat het alleen de neerlegging van die akten en niet hun bekendmaking, zelfs door een mededeling, beveelt. Wegens de uitdrukkelijke tekst van eerdervermeldde artikelen 2, § 1, b en c, en 3, § 2 en § 4, zou het ontwerp dus op dat punt moeten worden aangevuld, hoe belangrijk ook moge lijken de vermelding betreffende de wijzigingen van bepalingen die niet bij uittreksel moeten worden bekendgemaakt of de bijgewerkte redactie van reeds in hun geheel of bij uittreksel bekendgemaakte teksten.

Het voorgestelde artikel 12bis vermeldt onder 3°, nauwkeurigheids halve, ook de commanditaire vennootschap op aandelen.

Artikelen 13, 14 en 15 van de voorgestelde tekst.

Deze artikelen behoeven geen commentaar (cfr. de nieuwe artikelen 13, 14bis en 15ter in het Regeringsontwerp).

Artikel 16 van de voorgestelde tekst.

Om de tekst begrijpelijk te maken is de volgorde van de artikelen 12quater en 12quinquies omgekeerd. In § 2 van het voorgestelde artikel 16 zijn de woorden « ook niet bij wege van exceptie » toegevoegd ten gevolge van een door de gemachtigde ambtenaar verstrekte toelichting.

Articles 17 et 22 du texte proposé.

Ces articles n'appellent pas de commentaire.

Article 23 du texte proposé.

La référence de l'article 80, alinéa 1er, actuel, des lois coordonnées, l'article 10 des mêmes lois doit être adaptée au texte proposé et remplacée par une référence à l'article 12 nouveau (spécialement 12, § 1er, 1re) des mêmes lois, tel qu'il résulte de l'article 9 du projet du Conseil d'Etat.

Article 24 du texte proposé.

L'alinéa 1er du nouvel article 81 (article 1er, § 13, du projet) a été modifié dans la forme. Il convient de rappeler, au sujet de son 4e, les «Observations générales» (sub II, spécialement B, 1) du présent avis.

A la deuxième phrase de l'alinéa 2, le texte proposé souligne que «le capital» visé au projet est le capital libéré, et il précise l'objet de la mention qui devra être faite, dans l'esprit du projet, si le dernier bilan fait apparaître qu'il n'est plus intact.

Article 25 du texte proposé.

De l'ensemble du texte, tant actuel qu'en projet (article 1er, § 14) de l'article 82 des lois coordonnées, il résulte que la sanction prévue à la première phrase n'est pas applicable au «cas d'exagération du capital» visé spécialement à la deuxième phrase. Le texte proposé souligne la distinction à faire.

L'article 6 de la directive prescrit aux Etats membres de prévoir «des sanctions appropriées... en cas d'absence sur les papiers commerciaux des indications obligatoires prévues à l'article 1», il s'agit de l'indication du registre et du numéro d'immatriculation. Il est douteux qu'en pratique, la personne intervenant dans un acte où cette indication serait omise, en infraction à l'article 81, alinéa 1er, puisse, «selon les circonstances», être déclarée responsable des engagements qui y sont pris par la société. S'agit-il, bien, dès lors, d'une sanction appropriée? L'article 19 des lois sur le registre du commerce prévoit une sanction pénale pour l'omission de l'indication du numéro du registre du commerce de l'établissement (mais non de celui du siège social). A défaut de modification de ces lois, il ne serait, donc, pas applicable à la méconnaissance de l'article 81, alinéa 1er, nouveau.

Lacune présentée par le projet au sujet de l'article 110 des lois coordonnées.

Le projet omet d'appliquer aux sociétés en commandite, par actions les prescriptions édictées par l'article 9 de la directive pour les actes accomplis par leurs organes en dehors de l'objet social et pour l'insupportabilité aux tiers des limitations statutaires de leurs pouvoirs.

Il est, il nouveau, douteux que l'application générale de l'article 107 permettrait d'étendre aux gérants de ces sociétés les modifications apportées par le projet dans les articles 51, 63 et 63bis nouveaux au régime des sociétés anonymes, alors que l'article 110 continue à disposer que «la gérance appartient à des associés désignés dans les statuts et dont les droits sont aussi fixés par les statuts».

Le projet devrait donc être complété sur ce point dans la ligne indiquée par l'exposé des motifs sous le titre «Article 9 de la directive».

Article 26 du texte proposé.

L'article 111 nouveau (article 1er, § 15, du projet) des lois coordonnées reproduit, mutatis mutandis, pour les sociétés en commandite par action, les régies de l'article 81 relatives aux sociétés anonymes. Il appelle le même commentaire que l'article 24 proposé.

Il paraît douteux que, selon le vœu du projet (exposé des motifs sous le titre «Article 6 de la directive», alinéa 2), le seul article 107 suffise à rendre applicables aux sociétés en commandite par actions les sanctions édictées par l'article 82 pour l'omission des mentions prévues par l'article 81 pour les documents émanés de sociétés anonymes (notamment de la mention «Société anonyme»).

Si, «par souci de clarté et nonobstant l'article 107» (exposé des motifs sous le titre «Alinéa 2 de l'article 4 de la directive»), le projet

Artikelcn 17 tot 22 Pd11 de 111.)UrgcBtchk tck st.

Deze artikelen behoeven geen commentaar.

Artikel 23 van de voorgestelde tekst.

De verwijzing in het huidige artikel 80, eerste lid, van de (g)coördinerende wetten naar artikel 10 van de huidige wetten moet aan de voorgestelde tekst aangepast en vervangen worden door een verwijzing naar het nieuwe artikel 12 (meer bepaald 12, § 1, 1re) van de huidige wetten, zoals het volgt uit artikel 9 van de door de Raad van State voorgestelde tekst.

Artikel 24 van de voorgestelde tekst.

Het eerste lid van het nieuwe artikel 81 (artikel 1, § 13, van het ontwerp) is naar de vorm gewijzigd. In verband met de tekst onder 4° moge worden verwezen naar de «Algemene opmerkingen» (sub II, voornamelijk B. I) van dit advies.

In de tweede volzin van het tweede lid legt de voorgestelde tekst er de nadruk op, dat het in het ontwerp bedoelde «kapitaal» het volgestort kapitaal is, en bepaalt nader wat, in de geest van het ontwerp, moet worden vermeld als uit de laatste balans blijkt dat het kapitaal «niet meer gaaf is».

Artikel 25 van de voorgestelde tekst.

Zowel uit de huidige als uit de ontwerp-tekst (artikel 1, § 11) van artikel 82 van de gecoördineerde wetten blijkt dat de in de eerste volzin bepaalde sanctie geen toepassing vindt «in geval van overdriving in de opgave van het kapitaal», welk geval speciaal bedoeld is in de tweede volzin. De voorgestelde tekst doet het te maken onderscheid nadrukkelijk uitkomen.

Artikel 6 van de richtlijn schrijft voor, dat de Lid-Staten «passende sancties vaststellen ingeval... de in artikel 4 bedoelde verplichte gegevens op de zakelijke geschriften ontbreken». Bedoeld wordt de vermelding van het register en van het inschrijvingsnummer. Het is zeer de vraag of de persoon die tussenkomt in een akte waarin die vermelding mocht ontbreken in overtreding van artikel 81, eerste lid, in de praktijk «naar omstandigheden» «verantwoordelijk kan worden verklaard voor de daarin door de vennootschap aangegeven verbintenissen». Kan hier dan worden gesproken van een passende sanctie? Artikel 19 van de wetten betreffende het handelsregister stelt straf op het weglaten van het nummer van het handelsregister van de inrichting (maar niet van dat van de zetel van de vennootschap). Worden die wetten niet gewijzigd, dan zal het dus geen toepassing vinden op de miskenning van het nieuwe artikel 81, eerste lid.

Leemte in het ontwerp in oerbend met artikel 110 van de gecoördineerde wetten.

Het ontwerp laat na op de commanditaire vennootschappen op aandelen de voorschriften toe te passen welke artikel 9 van de richtlijn bevat in verband met de rechtshandelingen die door hun organen buiten het eigenlijke vennootschapsdoel worden verricht, en in verband met de onmogelijkheid om de statutaire beperkingen van hun bevoegdheid tegen derden in te roepen.

Het is andermaal zeer de vraag of door de algemene toepassing van artikel 107 tot de zaakvoerders van die vennootschappen zouden kunnen worden uitgebreid de wijzigingen welke het ontwerp in de nieuwe artikelen 54, 63 en 63bis aanbrengt in het stelsel van de naamloze vennootschappen, terwijl artikel 110 blijft bepalen: «met het beheer der vennootschap zijn vennoten belast door de statuten aangewezen en welke rechter insgelijks door de statuten vastgesteld zijn».

Het ontwerp zou dus op dat punt moeten worden aangevuld in de lijn welke de memorie van toelichting aanneemt onder het opschrift «Artikel 9 van de richtlijn».

Artikel 26 van de voorgestelde tekst.

Het nieuwartikel 114 (artikel 1, § 15, van het ontwerp) van de gecoördineerde wetten herbaut, mutatis mutandis, voor de commanditaire vennootschappen op aandelen, de regelen van artikel 89 met betrekking tot de naamloze vennootschappen. Hier geldt dezelfde commentaar als voor het voorgestelde artikel 24.

Het lijkt te bewijzen of, zoals het ontwerp bedoelt (niet van toelichting onder het opschrift «Artikel 6 van de richtlijn», tweede lid), artikel 107 op zichzelf voldoende is om de in artikel 82 opgelegde sancties voor het nalaten van de vermeldingen welke artikel 81 voorschrijft voor de stukken die uitgaan van naamloze vennootschappen (onder meer de vermelding «naamloze vennootschap») toepasselijk te verklaren op de commanditaire vennootschappen op aandelen.

Waar het ontwerp «voor meer klaarheid en ondanks artikel 107» (memorie van toelichting onder het opschrift «Het tweede lid van

introduit dans l'article 114 nouveau les mêmes textes que dans l'article 81, il convient, dans le même souci, d'y étendre les sanctions de l'article 82,

Article 27 du texte proposé,

Indépendamment des modifications de forme apportées au nouvel article 123 (article 1er, § 16, du projet), il y a lieu de constater que le projet ne prévoit pas de sanction pour l'hypothèse ou, contrairement à l'article 119, alinéa 2 (qui n'est pas modifié), le mari et la femme seraient associés dans une société de personnes à responsabilité limitée en dérogeant «aux diverses dispositions» du Code (civil) touchant les conventions entre époux», spécialement les conventions matrimoniales.

Il est douteux que l'article 11, 2, b. de la directive, en admettant parmi les cas de nullité celui du caractère illicite ou contraire à l'ordre public de «l'objet de la société», aurait entendu donner à ces termes une portée différente de celle des mots «objet social», utilisés au littéra c du même article 11, 2e, et à l'article 9, § 1er. Le Gouvernement les identifie d'ailleurs en employant à l'article 13ter nouveau, alinéa 1er, 3e, les mots «objet social» au lieu d'objet de la société. En supprimant dans l'article 123 nouveau, 6e, la référence que l'article 123 actuel, 4e, faisait à «la nullité de la société dérivant de l'inobservation des articles 4, 118 et 119», il semble donc que le projet écarte, en application de la directive, la nullité de la Société de personnes à responsabilité limitée où deux époux interviendraient en violation de leurs conventions matrimoniales. Il n'y substitue cependant aucune autre sanction.

La suppression de l'article 118 dans le texte actuel, de l'article 123.4^e, paraît également devoir être interprétée comme écartant désormais la nullité de la société qui, contrairement à l'article 118, aurait «pour objet l'assurance, la capitalisation ou l'épargne». L'article 11 de la directive admet cependant parmi les cas désormais limitatifs de nullité, «le caractère illicite ou contraire à l'ordre public de l'objet de la société», et l'article 13ter nouveau consacre cette nullité. Or l'interdiction prévue par l'article 118 rend illicite, pour les sociétés de personnes à responsabilité limitée, un objet consistant dans l'assurance, la capitalisation et l'épargne. L'exposé des motifs n'explique pas les raisons pour lesquelles la nullité est, indirectement, écartée dans ce cas par le projet. Il n'y substitue pas davantage une autre sanction.

Article 28 du texte proposé.

Cet article n'apporte que des modifications de forme à l'article 130 nouveau (article 1er, § 17, du projet).

Article 29 et 30 du texte proposé,

L'article 138 nouveau (article 1er, § 18, du projet) est scindée en deux articles concernant respectivement les mentions à faire dans les documents, et les sanctions de leur omission, comme il a été fait dans les articles 81 et 82 pour les sociétés anonymes.

Articles 31 à 37 du texte proposé.

Ces articles n'apportent que des modifications de forme aux §§ 19 à 25 de l'article 1er du projet.

Article 38 du texte proposé.

Cet article abroge l'article 214 des lois coordonnées qui est devenu sans application.

Articles 39 et 40 du texte proposé,

La justification de ces articles a été donnée respectivement dans le commentaire de l'article 8 proposé et dans les «Observations générales» (sub III) du présent avis.

Article 41 du texte proposé.

Cet article n'appelle aucun commentaire,

artikel ~ van de richtlijn "I, in het nte uwe artikel 1 H dczelfdc teksten invoegt, als in artikel 81, bchoren, om dczel ide rdcncn, ook de sanr ties van ar tike l 82 tot dat artikel te worden uitgcbrerd.

Artikel 27 "an de VOOlle-telede telest.

Afgccen van de vor mwijzf qingcn die worden aanbebr acht in het nicuwe artikel 123 (artikel 1, § 16, van het outwero) , moet worden vastgesteld dat het ontwer p gccn. sanctie voorz iet voor het qev.il dat, in tcqenstellng met artrkel 119, tweede lid, [dat ongewijzigd blijft], de man en de vrouw venuoten niachten zijn in cen pcrsoncnvcnnootschap met beperkte aanspr akelijke id in afw ieking van de « vcrschilde bepalingen van het (Burgerlijk) Wetboek bctre ffende de overecnkomstcn tussen echtqcnoten », meer bcpaald de huwelijkscontractcn.

Hct is zeer de vraag of artikel 11, 2, b. van de richtlijn door tot de gevallen van nietiqheid het geval te rekenen waarin « het werkelijke doel van de vennootschap » ongeoorloofd is of strijdig met de openbare arde, aan die woorden een andere betekenis heeft willen geven dan aan de woorden « doel van de vennootschap » en « vennootschapsdoel », welke onderscheidenlijk gebruikt zijn onder c van hctzelfdc artikell, 2e. en in artikel 9, § 1. De Regering identificeert ze trouwens door in het nieuwe artikel Bter. eerste lid, 3e, van de Franse tekst te werken met de woorden « objet social » in plaats van met de woorden « objet de la société ». Door in het nieuwe artikel 123, 6e, de in het hctdlqe artikel 123, 4e, voorkomnde verwijzing naar « de nietigheid der vcnnootschap, wegens niet nalevng der artikelen 4, 118, 119 » weg te laten, schijnt het ontwerp dus op grond van de richtlijn de nietigheid uit te sluiten van de personenvennootschap met beprkte aansprakelijkheid waarin twee echtgenoten zouden optreden met schending van hun huwelijkscontract. Het stelt echter geen andere sanctie in de plaats.

De weglating van artikel 118 in de huidige tekst van artikel 123.4^e. lijkt eveneens zo te moeren worden uitgelegd dat zij voortaan de nietigheid uitsluit van de vennootschap die, in strijd met artikel 118, « verzekering, kapitalisatie of spaarverrichtingen tot doel mocht hebben », Artikel 11 van de richtlijn rekent nochtans tot de gevallen waartoe de nietigheid voortaan beperkt is het geval waarin « het werkehlje doel van de vennootschap ongeoorloofd is of strijdig met de openbare orde », en het nieuwe artikel 13ter bevestigt die nietigheid. Het in artikel 118 opgelegde verbod maakt echter, voor de personenvennootschappen met beperkte aanspr akelijkhctd, ongeoorloofd een doel dat gericht is op verzekering, kapitalisatie en spaarverrichtingen. De memorie van toelichting zegt niet om welke redenen de nietigheid in dut geval door het ontwerp onrechtstreeks wordt uitgesloten. Ook hier stelt het geen andere sanctie in de plaats.

Artikel 28 van de voorpestelde tekst.

Dit artikel brengt alleen vormwijzigingen aan in het nieuwe artikel 130 (artikell. , § 17. van het ontwerp).

Artikelen 29 en 30 van de voorqestelde tekst,

Het nieuwe arttkel 1,38 ,artikel 1, § 18, van het ontwerp) is gesplitst in twee artikelen die onderscheidenlijk betrekking hebben op de in de documenten aan te brengen vermeldingen en op de sancties op het verzuimen daarvan, zoals in de artikelen 81 en 82 is gedaan voor naamloze vennootschappen,

Artikelen 31 tot 37 van de voorqestelde tekst:

Deze artikelen brengen alleen vormwijzigingen aan in de §! 19 tot 25 van artikelivan het ontwerp.

Artikel 38 van de voorqestelde tekst,

Dit artikel heft artikel 214 van de gecoördineerde wetten op, hetwelk geen toepassing meer vindt.

Artikelen 39 en 40 van de voorqestelde tekst,

De verantwoordlmg voor deze artikelen is onderscheidenlijk gegeven in de commentaar op het voorgestelde artikel 8 in de ~ Algemene opmerkingen... » (sub III) van dit advies.

Artikel 41 van de voorgestelde tekst,

Dit artikel behoeft geen commentaar,

Article 42 du texte proposé.

Cette disposition a été commentée il propos de l'article " proposé.

Article 43 du texte proposé.

Cet article correspond à l'article 3 du projet. L' date du 11 septembre 1969 n'y a pas été reprise pour des raisons évidentes.

TEXTE PROPOSE PAR LE CONSEIL D'ETAT.

Projet de loi modifiant la législation relative aux sociétés commerciales.

...
...

Article 1er.

L'article 4, alinéa 3. des lois sur les sociétés commerciales. coordonnées le 10 novembre 1935, est abrogé.

Article 2.

L'article 6 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

« Article 6. — Les actes des sociétés anonymes, des sociétés en commandite par actions et des sociétés coopératives autres que les sociétés coopératives à responsabilité solidaire et illimitée des membres, sont publiés en entier aux frais des Intéressés.

Les mandats authentiques ou sous seing privé, annexés à ces actes, ne sont pas soumis à publication ».

Article 3.

L'article 7 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

« Article 7. — § 1er. - Les actes des sociétés en nom collectif, des sociétés en commandite simple, des sociétés coopératives à responsabilité solidaire et illimitée des membres et des sociétés de personnes à responsabilité limitée sont publiés par extrait aux frais des intéressés.

§ 2. Pour les sociétés en nom collectif et en commandite simple, l'extrait contient :

- 1° la désignation précise...;
- 2° la raison de commerce...;
- 3° la désignation des associés...;
- 4° l'indication des valeurs...;
- 5° la désignation précise des commanditaires...;
- 6° l'époque où la société...

§ 3. - Pour les sociétés de personnes à responsabilité limitée ainsi que pour les sociétés coopératives à responsabilité solidaire et illimitée des membres, l'extrait contient :

- 1° la désignation précise...;
- 2° la raison sociale...;
- 3° son siège social;
- 4° l'objet...;
- 5° le montant...;
- 6° la manière...;
- 7° l'époque où la société...;
- 8° la désignation des personnes...;
- 9° le début...;
- 10° éventuellement, les jours... ».

Article 4.

L'article 9 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante:

« Article 9. - § 1er. - Sont déposés au service du registre du commerce tenu au greffe du tribunal de commerce dans le ressort territorial duquel la société a son siège social, dans la quinzaine de la date des actes définitifs, les documents suivants:

1° en ce qui concerne les sociétés anonymes et les sociétés en commandite par actions, deux expéditions des actes, dont l'une est destinée à la publication;

Artikel 42 van de voorgestelde tekst.

Deze bepaling is besproken bij de behandeling van het voorgestelde artikel 4.

Artikel 43 van de voorgestelde tekst.

Dit artikel stemt overeen met artikel 3 van het ontwerp. Om voor de hand liggende redenen is de datum van 11 september 1969 er niet in overgenomen.

DOOR DE RAAD VAN STATE VOORGESTELDE TEKST

Ontwerp van wet tot wijziging van de wetgeving betreffende de handelsvennootschappen.

...
...

Artikel 1.

Artikel 4, derde lid, van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 10 november 1935, wordt opgeheven.

Artikel 2.

Artikel 6 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 6. - De akten van naamloze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandelen en andere coöperatieve vennootschappen dan de coöperatieve vennootschappen met hoofdelijke en onbeperkte aansprakelijkheid der leden, worden in hun geheel op kosten van de belanghebbenden bekendgemaakt.

De bij die akten gevoegde authentieke of onderhandse lastgevingen hoeven niet te worden bekendgemaakt ».

Artikel 3.

Artikel 7 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 7. - § 1. - De akten van vennootschappen onder gemeenschappelijke naam, vennootschappen bij wijze van eenvoudige geldschieting, coöperatieve vennootschappen met hoofdelijke en onbeperkte aansprakelijkheid der leden en personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, worden bij uittreksel op kosten van de belanghebbenden bekendgemaakt.

§ 2. - Voor de vennootschappen onder gemeenschappelijke naam en bij wijze van eenvoudige geldschieting bevat het uittreksel:

- 1° de juiste opgave...;
- 2° de handelsnaam...;
- 3° de opgave van de vennoten...;
- 4° de aanwijzing der ...waarden;
- 5° de nauwkeurige opgave van de geldschieters...;
- 6° het tijdstip waarop de vennootschap...

§ 3. - Voor de vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid en voor de coöperatieve vennootschappen met hoofdelijke en onbeperkte aansprakelijkheid der leden bevat het uittreksel :

- 1° de juiste opgave...;
- 2° de handelsnaam...;
- 3° de zetel van de vennootschap;
- 4° het doel van de vennootschap;
- 5° het bedrag...;
- 6° de wijze waarop...;
- 7° het tijdstip waarop de vennootschap...;
- 8° de opgave van de personen...;
- 9° de aanvang...;
- 10° desvoorkomend, de dag...;

Artikel 4.

Artikel 9 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 9. - § 1. - Bij de dienst van het handelsregister gehouden op de griffie van de rechtbank van koophandel in welker rechtsgebied de vennootschap haar zetel heeft, worden, binnen vijftien dagen na de datum van de definitieve akten, de volgende stukken neergelegd:

1° voor de naamloze vennootschappen en de commanditaire vennootschappen op aandelen, twee uitgiften van de akten, waarvan een voor de bekendmaking bestemd is;

2° en ce qui concerne les sociétés de personnes à responsabilité limitée, une expédition de l'acte ainsi qu'un extrait destiné à la publication;

3° en ce qui concerne les sociétés en nom collectif, les sociétés en commandite simple et les sociétés coopératives à responsabilité limitée et illimitée des membres, une expédition ou un double des actes ainsi qu'un extrait destiné à la publication;

4° en ce qui concerne les sociétés coopératives autres que celles à responsabilité limitée et illimitée des membres, deux expéditions ou deux doubles des actes, dont l'un est destiné à la publication.

Les mandats authentiques ou sous seing privé, annexés aux actes visés à l'alinéa 1°, ainsi que les rapports des réviseurs d'entreprises prescrits par les articles 29bis, 34, 107 et 120 bis sont déposés, en original ou en expédition, en même temps que les actes auxquels ils se rapportent,

Il sera donné récépissé des documents déposés,

§ 2. - Les documents déposés conformément au § 1° et non destinés à la publication sont versés dans un dossier tenu pour chaque société, par le service du registre du commerce.

Toute personne peut prendre connaissance gratuitement des documents déposés et en obtenir, même par correspondance, copie intégrale ou partielle, sans autre paiement que celui des frais de délivrance de la copie demandée, à l'exclusion de toute perception de caractère fiscal.

Les copies sont certifiées conformes à l'original, à moins que le demandeur ne renonce à cette formalité.

§ 3. - Le Roi arrête les formes et les conditions du dépôt ainsi que le tarif des frais de délivrance des copies ».

Article 5.

L'article 10 des mêmes lois coordonnées, modifié par l'arrêté du Régent du 26 juin 1947 et la loi du 30 juin 1961, est remplacé par la disposition suivante :

« Article 10. - La publication a lieu dans les annexes du *Moniteur belge*; elle doit être faite dans les dix jours du dépôt, à peine de dommages et intérêts contre les fonctionnaires auxquels l'omission ou le retard serait imputable.

Le Roi arrête les formes et les conditions de la publication et détermine quels fonctionnaires sont chargés de la réception et de l'envoi des actes ».

Article 6.

Un article 10bis, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées :

« Article 10bis. - Les actes ou extraits d'actes ne sont opposables aux tiers qu'à partir du jour de leur publication aux annexes du *Moniteur belge*, sauf si la société prouve que ces tiers en avaient antérieurement connaissance.

Les tiers peuvent néanmoins se prévaloir des actes ou extraits non encore publiés.

Pour les opérations intervenues avant le seizième jour qui suit celui de la publication, ces actes ou extraits d'acte ne sont pas opposables aux tiers qui prouvent qu'ils ont été dans l'impossibilité d'en avoir connaissance.

En cas de discordance entre le texte déposé et celui qui est publié aux annexes du *Moniteur belge*, ce dernier n'est pas opposable aux tiers. Ceux-ci peuvent néanmoins s'en prévaloir, à moins que la société ne prouve qu'ils ont eu connaissance du texte déposé ».

Article 7.

L'article 11 des mêmes lois coordonnées, modifié par l'arrêté royal n° 64 du 30 novembre 1939, est remplacé par 1° disposition suivante;

« Article 11. - Toute action intentée par une société dont l'acte constitutif n'aura pas été publié aux annexes du *Moniteur belge*, conformément aux articles précédents, sera non recevable ».

Article 8.

Un article 11bis, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées:

« Article 11bis. - Toute modification conventionnelle aux actes de société doit, à peine de nullité, être faite en la forme requise pour l'acte constitutif de la société ».

2° pour de person nvuootschapp n met bcprkte aanspr akelijkheid, cen uitgifte van de akte alsook een uittrekse l ddt voor de bekendmaking bestemd is;

3° voor de vennootschappen onder gemeenschappelijke naam, de vennootschappen bij wijze van eenvoudige gedschilting en de coöperatieve vennootschappen met hoofdelijke en onbeperkte aansprakelijkheid der leden, een uitgifte of een dubbel van de akten en een uittreksel dat voor de bekendmaking bestemd is;

4° voor de andere coöperatie van vennootschappen dan die met hoofdelijke en onbeperkte aansprakelijkheid der leden, twee uitgiften of twee dubbels van de akten, waarvoor een voor de bekendmaking bestemd is.

De authentieke of onderhandse instellingen, (Jevraagd bij de in het eerste lid bedoelde akten, alsook de verslagen van de bedrijfsrevisoren voorgeschreven in de artikelen 29bis, 34, 107 en 120bis, worden, in overeenkomst van de in uitgifte, nlt: rnl'IC'gd sumen met de akten, waarop zij betrekking hebben.

Voor de neergelegde stukken wordt een ontvangsbewijs afgegeven.

§ 2. - De overeenkomstig § 1 neergelegde en niet voor de bekendmaking bestemde stukken worden opgt. nOlen in een d. ssicr. dat voor elk vennootschap wordt aangelegd door de dienst van het handelsregister.

Eenieder kan kosteloos inzage nemen van de neergelegde stukken en er, zelfs op schriftelijke aanvraag, erri volleclij of gedeeltelijk afschrift van verkrijgen zonder andere betaling dan die van de kosten voor afgifte van het gevraagde afschrift, met uitsluiting van iedere fiscale heffing.

De afschriften worden voor eensluidend gewaarmerkt, tenzij de aanvraag te kernen geeft hierop geen prijs te stellen.

§ 3. - De Koning bepaalt de vormen en voorwaarden inzake neerlegging alsook het tarief van de kosten voor afgifte van de afschriften,

Artikel 5.

Artikel 10 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij het besluit van de Regent van 26 juni 1947 en bij de wet van 30 juni 1961, wordt door de volgende bepaling vervangen;

« Artikel 10. - De bekendmaking heeft plaats in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad*; zij moet worden gedaan binnen tien dagen na de neerlegging op straffe van schadevergoeding ten laste van de ambtenaren aan wie het verzuim of de vertraging te wijten is.

De Koning stelt de vormen en voorwaarden inzake bekendmaking vast en bepaalt welke ambtenaren belast zijn met het ontvangen en verzenden van de akten ».

Artikel 6.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 10bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Artikel 10bis. - De akten of uittreksels van akten kunnen tegen derden eerst worden ingeroepen vanaf de dag van hun bekendmaking in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad*, tenzij de vennootschap aan toont dat die derden er vroeger kennis van droegen.

Derden kunnen zich niettemin beroepen op akten of uittreksels die nog niet bekendgemaakt zijn.

Met betrekking tot handelingen die verricht zijn vóór de zestienste dag na die waarop ze zijn bekendgemaakt, kunnen deze akten of uittreksels van akten niet worden ingeroepen tegen derden die aantoonen dat zij er onmogelijk kennis van hebben kunnen dragen.

In geval van tegenstrijdigheid tussen de neergelegde tekst en die welke in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt is, kan deze laatste niet worden ingeroepen tegen derden. Deze kunnen er zich echter wel op beroepen, tenzij de vennootschap aan toont dat zij kennis droegen van de neergelegde tekst ».

Artikel 7.

Artikel 11 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij het koninklijk besluit n° 64 van 30 november 1939, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 11. - Iedere rechtsovereenkomst ingesteld door een vennootschap waarvan de oprichtingsakte niet overeenkomstig de vorige artikelen in de bijlagen van het *Belgische Staatsblad* is bekendgemaakt, is onontvankelijk ».

Artikel 8.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 11bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Artikel 11bis. - Iedere wijziging bij overeenkomst in de vennootschapsakten moet, op straffe van nietigheid, worden aangebracht in de vorm die voor de akte van oprichting van de vennootschap vereist is ».

Article 9.

L'article 12 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante:

«Article 12. - § 1er. ~ Sont déposés et publiés conformément aux articles précédents:

1° les actes soumis par la loi à publication aux annexes du *Moniteur belge*;

2° les actes apportant des changements aux dispositions dont la loi prescrit le dépôt et la publication;

3° les actes déterminant le mode de liquidation et les pouvoirs des liquidateurs, si ces pouvoirs ne sont pas, expressément et exclusivement, définis par la loi ou les statuts;

1° l'extrait de la décision judiciaire passée en force de chose jugée ou exécutée par provision prononçant la dissolution ou la nullité de la société, ou prononçant la nullité des modifications aux statuts; cet extrait doit contenir:

- a) la raison sociale ou la dénomination de la société et le siège de la société;
- b) la date de la décision et le juge qui l'a prononcée;
- c) le cas échéant, les noms et prénoms et l'adresse des liquidateurs.

§ 2. ~ Font l'objet d'une déclaration signée des organes compétents de la société:

1° la nomination et la cessation des fonctions:

a) des administrateurs, gérants et commissaires, des sociétés anonymes, des sociétés en commandite par actions et des sociétés de personnes à responsabilité limitée;

b) des délégués à la gestion journalière dans les sociétés anonymes;

c) des liquidateurs dans les sociétés qui ont la personnalité juridique;

2° la dissolution de la société par expiration de son terme ou pour autre cause;

3° le décès d'une des personnes mentionnées au 1°;

Ces déclarations sont déposées et publiées conformément aux articles précédents ».

Article 10.

Un article 12bis, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées ;

«Article 12bis. - Sont déposés au service du registre du commerce, tenu au greffe du tribunal de commerce, conformément à l'article 9, § 1er,

1° les actes soumis par les présentes lois à dépôt au greffe du tribunal de commerce;

2° les actes modificatifs de l'acte constitutif d'une société de personnes à responsabilité limitée qui ne sont pas soumis à publication par extrait aux annexes du *Moniteur belge*;

3° après chaque modification des statuts d'une société anonyme, d'une société en commandite par actions ou d'une société de personnes à responsabilité limitée, le texte intégral des statuts dans une rédaction mise à jour ».

Article 11.

Un article 12ter, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées:

«Article 12ter. - La radiation de l'immatriculation de la société du registre du commerce est publiée aux annexes du *Moniteur belge* conformément à l'article 10, alinéa 1er ».

Article 12.

Un article 12quater, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées:

«Article 12quater. ~ Les actes et documents dont la publicité est prescrite par les articles 12 à 12ter, sont opposables aux tiers dans les conditions prévues à l'article 10bis ».

Artikel 9.

Artikel 12 van dezelvde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 12. - § 1. ~ Overeenkomstig de vorige artikelen worden neergelegd en bekendgemaakt :

1° de akten die krachtens de Elfwet in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* moeten worden bekendgemaakt;

2° de akten die verandering aanbrengen in de bepalingen waarvoor de wet neerlegging en bekendmaking voorschrijft;

3° de akten die de wijze van vereffening en de bevoegdheden van de vereffenaars bepalen, als die bevoegdheden niet uitdrukkelijk en uitsluitend in de wet of de statute-n bepaald zijn;

4° het uittreksel van de in kracht van gewijsde gegane of bij voorraad uitvoerbare rechterlijke beslissing waarbij de ontbinding of de nietigheid van de vennootschap of de nietigheid van de statutwijzigingen wordt uitgesproken; dat uittreksel moet vermelden :

a) de handelsnaam of de benaming en de zetel van de vennootschap;

b) de datum van de beslissing en de rechter die ze heeft gewezen;

c) in voorkomend geval, naam, voornaam en adres van de vereffenaars,

! 2. - In een door de bevoegde organen van de vennootschap ondertekende verklaring worden vermeld :

1° de benoeming en het aftreden van:

a) de beheerders, zaakvoerders en commissarissen van de naamloze vennootschappen, van de commanditaire vennootschappen op aandelen en van de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid;

b) de personen aan wie in de naamloze vennootschappen het dagelijks bestuur is opgedragen;

c) de vereffenaars in de vennootschappen met rechtspersoonlijkheid;

2° de ontbinding van de vennootschap wegens afloop van haar termijn of om een andere reden;

1° het overlijden van een der onder 1° vermelde personen.

Die verklaringen worden neergelegd en bekendgemaakt overeenkomstig de vorige artikelen ».

Artikel 10.

In dezelvde gecoördineerde wetten wordt een artikel 12bis ingevoegd, luidend als volgt:

« Artikel 12bis. - Bij de dienst van het handelsregister gehouden op de griffie van de rechtbank van koophandel, worden overeenkomstig artikel 9, § 1, neergelegd:

lode akten die krachtens deze wetten op de griffie van de rechtbank van koophandel moeten worden neergelegd;

2° de akten tot wijziging van de oprichtingsakte van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid die niet bij uittreksel in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* moeten worden bekendgemaakt;

3° na iedere wijziging van de statuten van een naamloze vennootschap, van een commanditaire vennootschap op aandelen of van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, de volledige bijgewerkte tekst van de statuten ».

Artikel 11.

In dezelvde gecoördineerde wetten wordt een artikel 12ter ingevoegd, luidend als volgt:

« Artikel 12ter. - De doorhaling van de inschrijvingen van de vennootschap in het handelsregister wordt in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt overeenkomstig artikel 10, eerste lid ».

Artikel 12.

In dezelvde gecoördineerde wetten wordt een artikel 12quater ingevoegd, luidend als volgt:

« Artikel 12quater. - De akten en stukken waarvan de bekendmaking is voorgeschreven in de artikelen 12 tot 12ter, kunnen tegen derden worden ingeroepen onder de voorwaarden bepaald in artikel 10bis ».

Article 13.

L'article 13 des mêmes lois coordonnées est complété par la disposition suivante:

« L'accomplissement ... (la suite comme au projet) ... ».

Article 14.

Un article 13bis, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées:

« Article 13bis. — Ceux qui, pour une société en formation avant l'acquisition par celle-ci de la personnalité juridique, ont pris l'engagement, à quelque titre que ce soit, même en se portant fort ou comme gérant d'affaires, en sont personnellement et solidairement responsables ... (la suite comme au projet) ... ».

Article 15.

Un article 13ter, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées:

« Article 13ter. — La nullité d'une société ... que dans les cas suivants :

1° si l'acte constitutif n'est pas établi, en la forme authentique:

2° si cet acte ne contient aucune indication au sujet de la dénomination de la société, de l'objet social, des apports ou du montant du capital souscrit;

3° ... (comme au projet) ... ;

4° ... (comme au projet) ... ;

Si les clauses (la suite comme au projet) ... ».

Article 16.

Un article 13quater, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées:

« Article 13quater. — § 1°. — La nullité d'une société dotée de la personnalité juridique doit être prononcée par une décision judiciaire.

Cette nullité produit ses effets à dater de la décision qui la prononce.

Toutefois, elle n'est opposable aux tiers qu'à partir de la publication de la décision prescrite par l'article 12, § 1°, 4°, et aux conditions prévues par l'article 10bis.

§ 2. — La nullité pour vice de forme, par application de l'article 4 ou de l'article 13ter, alinéa 1°, 1° ou 2°, d'une société dotée de la personnalité juridique, ne peut être opposée par la société ou par un associé aux tiers, même par voie d'exception, à moins qu'elle n'ait été constatée par une décision judiciaire publiée conformément au § 1°.

§ 3. — Le § 1° et 2 sont applicables à la nullité des modifications conventionnelles aux actes des sociétés par application de l'article 11bis ».

Article 17.

Un article 13quinquies, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées :

« Article 13quinquies. — La nullité d'une société prononcée ...

La nullité ne porte pas atteinte ...

Les tribunaux... (In suite comme au projet, article 13sexies, sauf à écrire à l'alinéa 3, dans le texte néerlandais: de vereffenaars) ».

Article 18.

L'article 35, 4°, alinéa 1°, des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 30 juin 1961, est remplacé par la disposition suivante :

« De la réparation ... (la suite comme au projet) ... ».

Artikel 13.

Artikel 13 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt ille de volgende bepaling aangevuld :

c Door de vervulling ... (voorts zoals in het ontwerp) ... ».

Artikel 14.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 13bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Artikel 13bis. — Zij die, voor een vennootschap in oprichting en vooraleer deze rechtspersoonlijkheid heeft verkregen, in enigerlei hoedanigheid, zelfs door zich sterk te maken of als waarnemer van cens anders zaak, een verbintenis hebben aangegaan, zijn, tenzij anders werd overengekomen, daarvoor persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk ... (voorts zoals in het ontwerp) ... ».

Artikel 15.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 13ter ingevoegd, luidend als volgt :

« Artikel 13ter. — De nietigheid van een ... uitgesproken worden:

1° wanneer de oprichtingsakte niet in de authentieke vorm is opgesteld:

2° wanneer in die akte elk gegeven ontbreekt aangaande de benaming van de vennootschap, het doel van de vennootschap, de inbreng of het bedrag van het geplaatste kapitaal:

3° ... (zoals in het ontwerp) ... ;

4° ... (zoals in het ontwerp) ... ;

Indien de bepalingen van de oprichtingsakte ... (voorts zoals in het ontwerp) ... a.

Artikel 16.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 13quater ingevoegd, luidend als volgt:

« Artikel 13quater. — § 1. — De nietigheid van een vennootschap met rechtspersoonlijkheid moet bij een rechterlijke beslissing worden uitgesproken.

Die nietigheid heeft uitwerking te rekenen van de dag waarop ze is uitgesproken. ...

Tegen derden kan zij echter maar worden ingeroepen vanaf de bekendmaking van de beslissing voorgeschreven in artikel 12, § 1, 4°, en onder de voorwaarden bepaald in artikel 10bis.

§ 2. De nietigheid wegens vormgebrek, op grond van artikel 4 of van artikel 13ter, eerste lid, 1° of 2°, van een vennootschap met rechtspersoonlijkheid kan door de vennootschap of door een vennoot tegen derden niet worden ingeroepen, ook niet bij wege van exceptie, tenzij ze is vastgesteld in een overeenkomstig § 1 bekendgemaakte rechterlijke beslissing.

§ 3. — De §§ 1 en 2 zijn van toepassing op de nietigheid van de wijzigingen bij overeenkomst in de vennootschapsakten aangebracht overeenkomstig artikel 11bis. »

Artikel 17.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 13quinquies ingevoegd, luidend als volgt :

« Artikel 13quinquies. — De overeenkomst ...

De nietigheid doet op zichzelf geen afbreuk ...

De rechtbanken ... (voorts zoals in het ontwerp, artikel 13sexies, maar in het derde lid leu men: de vereffenaars) ... ».

Artikel 18.

Artikel 35, 4°, eerste lid, van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 30 juni 1961, wordt door de volgende bepaling vervangen:

« Voor de vergoeding van de schade ... (voorts zoals in het ontwerp) ... ».

Article 19.

L'article 54 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

« Article 54. - Le conseil ...
Il représente la société et l'égard des tiers et en justice, soit en demandant, soit en défendant.
Leur nomination ... les conditions prévues à l'article 10bis.
Toutefois, les statuts, les conditions prévues à l'article 10bis... (1° suit" comme nu projet) ... ».

Article 20.

L'article 63 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

« Article 63. - La gestion journalière ...
Leur nomination ... les conditions prévues par l'article 10bis.
La responsabilité ... (la suite comme au projet) ... ».

Article 21.

Un article 63bis, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées :

« Article 63bis. - La société ... (la suite comme au projet) ... ».

Article 22.

Dans l'article 72, alinéa 3. des mêmes lois coordonnées, les mots « par l'article 10 » sont remplacés par les mots « par les articles 9 et 10 ».

Article 23.

Dans l'article 80, alinéa 1°. des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 14 mars 1968. les mots « par l'article 10 » sont remplacés par les mots « par l'article 12 ».

Article 24.

L'article 81 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

« Article 81. - Tous les actes, factures, annonces, publications, lettres, notes de commande et autres documents émanés des sociétés anonymes doivent contenir :

- 1° la dénomination sociale;
- 2° la mention « société anonyme » reproduite lisiblement et en toutes lettres, placée immédiatement avant ou après la dénomination sociale;
- 3° l'indication précise du siège social;
- 1° les mots « registre du commerce » ou « handelsregister », ou les initiales « R. C. » ou « H. R. », accompagnés de l'indication du tribunal de commerce dans le ressort territorial duquel la société a son siège social, et suivis du numéro d'immatriculation.

Si les pièces indiquées à l'alinéa 1° mentionnent le capital social, celui-ci devra être le capital libéré tel qu'il résulte du dernier bilan. Si celui-ci fait apparaître que ce capital libéré n'est plus intact, mention doit être faite de l'actif net tel qu'il résulte du dernier bilan.

Tout changement du siège social est publié aux annexes du *Moniteur belge* par les soins des administrateurs »,

Article 25.

L'article 82 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

« Article 82. - Toute personne qui interviendra pour une société anonyme dans un acte où les prescriptions des alinéas 1° et 3 de l'article 81 ne seraient pas remplies, pourra, suivant les circonstances, être déclarée personnellement responsable des engagements qui y sont pris par la société. En cas d'exagération du capital annoncé en méconnaissance de l'alinéa 2 du même article, le tiers aura ... (la suite comme au projet) ... ».

Article 26.

L'article 114 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

Artikel 19.

Artikel 54 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 54. - De raad ...
Hij vertegenwoordigt de vennootschap jegens derden en in rechte als eiser of als verweerder,
Beperkingen ...
De statuten kunnen echter ... onder de voorwaarden bepaald in artikel 10bis ... (voorts zoals in het ontwerp) ... ».

Artikel 20.

Artikel 63 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 63. - Het dagelijks bestuur ...
Hij henoemint ... onder de voorwaarden bepaald in artikel 10bis.
De aansprakelijkheid ... (voorts zoals in het ontwerp) ... ».

Artikel 21.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 63bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Artikel 63bis. - De vennootschap ... (voorts zoals in het ontwerp) ... ».

Artikel 22.

In artikel 72, derde lid, van dezelfde gecoördineerde wetten worden de woorden « bij artikel 10 voorzien » vervangen door « bepaald in de artikelen 9 en 10 ».

Artikel 23.

In artikel 80, eerste lid, van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 14 maart 1968, worden de woorden « in artikel 10 » vervangen door « in artikel 12 ».

Artikel 24.

Artikel 81 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 81. - Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen, brieven, orders en andere stukken uitgaande van naamloze vennootschappen moeten vermelden :

- 1° de benaming van de vennootschap;
- 2° de vermelding « naamloze vennootschap », leesbaar en voluit geschreven onmiddellijk voor of achter de naam van de vennootschap;
- 3° de nauwkeurige aanwijzing van de zetel van de vennootschap;
- 4° de woorden « handelsregister » of « register du Commerce » of de initialen « H. R. » of « R. C. », samen met de vermelding van de rechtbank van koophandel in welker rechtsgebied de vennootschap haar zetel heeft, gevolgd door het inschrijvingsnummer.

Indien de in het eerste lid genoemde stukken het kapitaal van de vennootschap vermelden, moet dit het volgens de laatste balans gestorte kapitaal zijn. Blijkt daaruit dat het gestorte kapitaal niet meer gaaf is, dan moet melding worden gemaakt van het netto actief zoals dit uit de jongste balans blijkt.

Iedere verandering van de zetel van de vennootschap wordt in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt door roedoen van de beheerders »,

Artikel 25.

Artikel 112 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 82. - Eenieder die voor een naamloze vennootschap tussenkomt in een akte waarin aan de voorschriften van het eerste en het derde lid van artikel 81 niet is voldaan, kan naar omstandigheden persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor de daarin door de vennootschap aangeqane verbintenissen. In geval van overdrijving in de opgave van het kapitaal met miskenning van het tweede lid van hetzelfde artikel, heeft de derde het recht... (voorts zoals in het ontwerp) ... ».

Artikel 26.

Artikel 114 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Article 114. - Tous les actes, factures, annonces, publications, lettres, notes de commande et autres documents émanés des sociétés en commandite par actions doivent contenir :

1° la raison sociale, accompagnée de la dénomination sociale si la société en a une;

2° la mention « société en commandite par actions », reproduite lisiblement et en toutes lettres;

3° l'indication précise du siège social;

4° les mots « registre du commerce » ou « handelsregister », ou les initiales « R. C. » ou « H. R. » accompagnées de l'indication du tribunal de commerce dans le ressort territorial duquel la société a son siège social, et suivis du numéro d'immatriculation.

Si les pièces indiquées à l'alinéa 1er mentionnent le capital social, celui-ci devra être le capital libéré tel qu'il résulte du dernier bilan. Si celui-ci fait apparaître que ce capital libéré n'est plus intact, mention doit être faite de l'actif net, tel qu'il résulte du dernier bilan.

Tout changement du siège social est publié aux annexes du *Moniteur belge* par les soins du gérant. Les sanctions prévues à l'article 82 sont applicables à toute personne qui interviendra pour la société dans un acte où ces prescriptions ne seraient pas respectées ».

Article 27.

L'article 123 des mêmes Jais coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

« Article 123. - Nonobstant ...

Les fondateurs et, en cas d'augmentation du capital social, les gérants sont tenus solidairement envers les intéressés, malgré toute stipulation contraire :

1° ...

...

5° ... de la libération, souscripteurs en vertu du 4°;

6° ...

Ceux qui ... (la suite comme au projet) ... ».

Article 28.

L'article 130 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

« Article 130. ~ A moins (dans le texte néerlandais, il faut lire: « kan iedere zaakvoerder » au lieu de « kunnen de zaakvoerders »).

Chaque gérant ... (dans le texte néerlandais, il faut lire « jegens derden en in rechte »).

Les restrictions ...

Toutefois, les ... dans les conditions prévues par l'article 10bis.

La société ..., (la suite comme au projet) ... ».

Article 29.

L'article 135 des mêmes Jais coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

« Article 138, ~ TOUS les actes, factures, annonces, publications, lettres, notes de commande et autres documents émanés des sociétés de personnes à responsabilité limitée doivent contenir :

1° la dénomination sociale;

2° la mention « société de personnes » responsabilité limitée », reproduite lisiblement et en toutes lettres;

3° l'indication précise du siège social;

4° les mots « registre du commerce » ou « handelsregister » ou les initiales « R. C. » ou « H. R. », accompagnés de l'indication du tribunal de commerce dans le ressort territorial duquel la société a son siège social, et suivis du numéro d'immatriculation.

Si les pièces indiquées à l'alinéa 1er mentionnent le capital social, celui-ci devra être le capital libéré tel qu'il résulte du dernier bilan. Si celui-ci fait apparaître que ce capital libéré n'est plus intact, mention doit être faite de l'actif net, tel qu'il résulte du dernier bilan.

Tout changement du siège social est publié aux annexes du *Moniteur belge* par les soins des gérants ».

Article 30.

Un article 138bis, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées:

« Artikel 114. - Alle akten, Facturen, aankondigingen, bekendmakingen, brieven, orders en andere stukken uitgaande van commanditaire vennootschappen op aandelen moeten vermelden :

1° de hande lsnaam, sijn met de hcnamlng von de vennootschap indien zij en heit:

2° de vermelding (commanditaire vennootschap op aandelen), leesbaar en voluit geschreven;

3° de nauwkeurige aanwijzing van de zetel van de vennootschap;

4° de woorden « handelsregister » of « registre du commerce » of de initialen « H. R. » of « R. C. », samen met de vermelding van de rechtbank van koophandel in welker rechtsgebied de vennootschap haar zetel heeft, gevolgd door het inschrijvingsnummer.

Indien de in het eerste lid genoemde stukken het kapitaal van de vennootschap vermelden, moet dit het volgens de laatste balans gestorte kapitaal zijn. Blijkt daaruit dat het gestorte kapitaal niet meer gaaf is, dan moet melding worden gemaakt van het netto actief zoals dit uit de jongste balans blijkt.

Iedere verandering van de zetel van de vennootschap wordt in de bladzaken van het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt door toedoen van de zaakvoerder. De sancties bepaald in artikel 82 zijn van toepassing op eenieder die voor de vennootschap tussenkomt in een akte waarin aan die voorschriften niet is voldaan ».

Artikel 27.

Artikel 123 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 123. - Zij die ...

De oprichters en, in geval van verhoging van het kapitaal van de vennootschap, ...

1° ...

...

5° tot daadwerkelijke storting ... waarvoor zij overeenkomstig 1° geacht worden inschrijvers te zijn;

6° ...

Zijn die ... (voorts zoals in het ontwerp) ... ».

Artikel 28.

Artikel 130 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen:

« Artikel 130, ~ Tenzij ... kan iedere zaakvoerder ...

Iedere zaakvoerder vertegenwoordigt de vennootschap jegens derden en in rechte ...

Elke beperking ...

De statuten, ... kan tegen derden worden ingeroepen onder de voorwaarden bepaald in artikel 10bis.

De vennootschap ..., (voorts zoals in het ontwerp) ... ».

Artikel 29.

Artikel 138 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 138, - Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen, brieven, orders en andere stukken uitgaande van personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid moeten vermelden :

1° de benaming van de vennootschap;

2° de vermelding « personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid », leesbaar en voluit geschreven;

3° de nauwkeurige aanwijzing van de zetel van de vennootschap;

4° de woorden « handelsreolster » of « registre du commerce » of de initialen « H. R. » of « R. C. », samen met de vermelding van de rechtbank van koophandel in welker rechtsgebied de vennootschap haar zetel heeft, gevolgd door het inschrijvingsnummer.

Indien de in het eerste lid genoemde stukken het kapitaal van de vennootschap vermelden, moet dit het volgens de laatste balans gestorte kapitaal zijn. Blijkt daaruit dat het gestorte kapitaal niet meer gaaf is, dan moet melding worden gemaakt van het nette actief zoals dit uit de jongste balans blijkt.

Iedere verandering van de zetel van de vennootschap wordt in de bladzaken van het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt door toedoen van de zaakvoerders ».

Artikel 30.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 138bis ingevoegd, luidend als volgt:

"Article 138bis. ~ Toull'c personne qui intcrvntendr a pour une soctct' dt: pcrsoJnCS a rcsponsabilité c limitée dans un acte où IC's prcscriptions des alinéas 1er et 3 de l'article précédent ne seront pas remplis, pourra, suivant les Circonstances, être déclarée personnellement responsable des engagements qui y sont pris par la société.

En cas d'exagération du capital énoncé en mémo naissance de l'alinéa 2 du même article, le tiers "ma le droit de réclamer de cette personne, il défaut de la société, une somme suffisante pour qu'il soit dans la même situation que si le capital énoncé avait été le capital libéré.

Dans tom les actes engageant la rcsponsabilité c de la société, la signature des gérants ct autres agents doit: être précédée ou suivie immédiatement de l'indication de la qualité en vertu de laquelle ils agissent »,

Article 31,

Dans l'article 170 des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 23 février 1967, les alinéas 3 et 5 sont remplacés par les dispositions suivantes:

« L'acte de transformation ... conformément il l'article 9. § 1er. alinéa 1er, ct § 2. ct il l'article 10. L'acte de transformation ... selon les distinctions établies par les articles 6 et 7.

Les mandats ... conditions prévues à l'article 9. §§ 2 et 3.

La transformation ... conditions prévues à l'article 10bis ».

Article 32.

L'article 172 des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 23 février 1967, est remplacé par la disposition suivante:

«Article 172. ~ Les associés ... (la suite comme au projet, sauf à omettre au 5e, dans le texte néerlandais, la mention de l'article 119).:»

Article 33.

A l'article 173 des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 23 février 1967, sont apportées les modifications suivantes :

1er l'alinéa 1er est remplacé par la disposition suivante:

"En cas de transformation... conformément à l'article 10bis »;

2e l'alinéa 4 est remplacé par la disposition suivante :

«En cas de transformation .. conformément à l'article 10bis (la suite comme au projet) ... »,

Article 34,

L'article 179, alinéa 2, des mêmes lois coordonnées est abrogé,

Article 35.

L'article 194, alinéa 6, des mêmes lois coordonnées est remplacé par les dispositions suivantes:

«Toutes actions ... (la suite comme au projet), ..:».

Article 36.

Dans l'article 201 des mêmes lois coordonnées, modifié par les lois des 1er décembre 1953, 30 juin 1961 ct 23 février 1967, est inséré un 3^equater, rédigé comme suit:

«3^equater. ~ Les gérants ou administrateurs qui n'auront pas soumis à l'assemblée générale, dans les douze mois... (la suite comme au projet) ... »,

Article 37.

L'article 204, 2e, des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante:

«2e Les gérants ... (la suite comme au projet) ... ».

« Artikel 138bis. - Eenieder die voor een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid... tussenkomt in een akte waaraan aan de voorschriften van het eerste en het derde lid van het vorige artikel niet is voldaan, kan, naar omstandigheden, persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor de daarin door de vennootschap aangegane verbintenissen.

In geval van overdrijving, in de opgave van het kapitaal met miskenning van het tweede lid van hetzelfde artikel, heeft de derde het recht, van die persoon, bij gebreke van de vennootschap, een voldoende bedrag te vorderen ten einde te worden gesteld in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien het opgegeven kapitaal het juiste kapitaal was geweest.

In alle akten waarbij de aansprakelijkheid van de vennootschap is betrokken, moet de handtekening van de zaakvoerders en de andere aqntcn onmiddellijk worden voorafgegaan of gevolgd door de vermelding van de hoedanigheid krachtens welke zij optreden ».

Artikel 31,

In artikel 170 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 23 februari 1967, worden het derde, vierde en vijfde lid door de volgende bepalingen vervangen :

« De akte van omvorming ... overeenkomstig artikel 9, § 1, eerste lid, en § 2, en artikel 10, De akte van omvorming ... naar het onderscheid gemaakt in de artikelen 6 en 7.

De lastgevingen ... onder de voorwaarden ... bepaald in artikel 9, §§ 2 en 3,

De omvorming ... onder de voorwaarden bepaald in artikel 10bis ».

Artikel 32.

Artikel 172 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 23 februari 1967, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 172, - De vennoten ... (voorts zoals in het ontwerp, maar in de tekst onder So schrappen men de vermelding van artikel 119) ... ».

Artikel 33,

In artikel 173 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 23 februari 1967, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt door de volgende bepaling vervangen :

«In geval van omvorming... overeenkomstig artikel 10bis »;

2° het vierde lid wordt door de volgende bepaling vervangen :

«In geval van omvorming ... overeenkomstig artikel 10bis ... (voorts zoals in het ontwerp) ... ».

Artikel 34.

Artikel 179, tweede lid, van dezelfde gecoördineerde wetten wordt opgeheven.

Artikel 35.

Artikel 194, zesde lid, van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepalingen vervangen :

«Alte rechtsvorderingen ... (voorts zoals in het ontwerp) ... ».

Artikel 36,

In artikel 201 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wetten van 1 december 1953, 30 juni 1961 en 23 februari 1967, wordt een 3^equater ingevoegd, luidend als volgt:

«3^equater. - De zaakvoerders of beheerders, die binnen twaalf maanden na de afsluiting van het boekjaar de balans en de winst- en verliesrekening niet aan de algemene vergadering hebben voorgelegd »,

Artikel 37.

Artikel 204, 2e, van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« 2e. De zaakvoerders ... (voorts zoals in het ontwerp) ... ».

Article 38.

L'article 211 des mêmes lois coordonnées est abrogé.

Article 39.

Dans l'article 256 de l'arrêté royal n° 64 du 30 novembre 1939 contenant le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, modifié par la loi du 14 août 1947, les mots « par les articles 10 et 198 » sont remplacés par les mots « par les articles 9 et 198 ».

Article 40.

Un article 280bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même arrêté:

« Article 280bis. - Sont exemptées du droit d'expédition et du droit de recherche les copies intégrales ou partielles des documents déposés au service du registre du commerce, par application de l'article 9 des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935 ».

Article 41.

L'article 1128 du Code judiciaire est complété par la disposition suivante:

« La tierce opposition formée contre une décision judiciaire prononçant soit la nullité d'une société anonyme, d'une société de personnes à responsabilité limitée ou d'une société en commandite par actions, soit la nullité d'une modification conventionnelle aux actes de ces sociétés, n'est plus recevable après l'expiration d'un délai de six mois à compter de la publication de la décision judiciaire, faite conformément à l'article 12, § 1er, 4e, des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935 ».

Article 42.

Jusqu'à la mise en vigueur des dispositions de la loi du 10 octobre 1967 contenant le Code judiciaire, relatives à l'organisation et à la compétence des tribunaux de commerce, le greffe du tribunal de première instance remplace le greffe du tribunal de commerce, pour les actes à effectuer à ce greffe, dans les arrondissements judiciaires où le tribunal civil exerce la juridiction consulaire.

Article 43.

La présente loi entre en vigueur ...

Toutefois, le dépôt du texte intégral des statuts dans une rédaction mise à jour, prévu par l'article 12bis, 3e, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, ne sera exigé pour la première fois que lors de la prochaine modification des statuts ou, à défaut, pour le 31 décembre 1970 au plus tard.

La chambre était composée de :

Messieurs: G. Van Bunnan, conseiller d'Etat, président,

J. Masquelin et Madame G. Ciselet, conseillers d'Etat,

R. Pirson et F. Rigaux, assesseurs de la section de législation,

Madame : J. De Kester, greffier adjoint, greffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. G. Van Bunnan.

Le rapport a été présenté par M. P. Maray, auditeur.

Le Greffier.

Le Président,

(s.) J. DE KOSTER.

(s.) G. VAN BUNNEN.

ArNAel 38.

Arnkcl 214 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt opgeheven.

Artikel 39.

In arnkcl 256 van het koninklijk [besluit] nr 64 van 30 november 1939 houdende het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, gewijzigd bij de wet van 14 augustus 1947, worden de woorden « bij de artikelen 10 en 198 » vervangen door « bij de artikelen 9 en 198 ».

Artikel 40.

In hetzelfde besluit wordt een artikel 280bis ingevoegd, luidend als volgt:

« Artikel 280bis. - Van het expeditierecht en van het opzoekingsrecht worden vrijgesteld de volledige of gedeeltelijke afschriften van de stukken die bij de dienst van het handelsregister zijn neergelegd op grond van artikel 9 van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935 ».

Artikel 41.

Artikel 1128 van het Gerechtelijk Wetboek wordt met de volgende bepaling aangevuld :

« Derdenverzet tegen een rechterlijke beslissing tot nietigverklaring van een naamloze vennootschap, een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid of een commanditaire vennootschap op aandelen of tot nietigverklaring van een wijziging bij overeenkomst van de akten van die vennootschappen, is niet meer ontvankelijk na het verstrijken van een termijn van zes maanden te rekenen van de bekendmaking van de rechterlijke beslissing, gedaan overeenkomstig artikel 12, § 1, 4^e, van de wetten op handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935 ».

Artikel 42.

Tot de inwerkingtreding van de bepalingen van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek, betreffende de organisatie en de bevoegdheid van de rechtbanken van koophandel, treedt de griffie van de rechtbank van eerste aanleg in de plaats van de griffie van de rechtbank van koophandel, voor de op die griffie te verrichten handelingen, in de gerechtelijke arrondissementen waar de burgerlijke rechtbank handelszaken berecht.

Artikel 43.

Deze wet treedt in werking ...

Neerlegging van de volledige bijgewerkte tekst van de statuten als bedoeld in artikel 12bis, 3^e, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen wordt slechts voor het eerst vereist bij de eerstvolgende statuutwijziging of, bij gebreke daarvan, uiterlijk tegen 31 december 1970.

De kamer was samengesteld uit :

De Heren : G. Van Bunnan, Staatsraad, voorzitter,

J. Masquelin en Mevrouw G. Ciselet, staatsraden,

R. Pirson en F. Rigaux, bijzitters van de afdeling wetgeving,

Mevrouw : J. De Koster, adjunct-griffier, griffier.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. G. Van Bunnan.

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. Maray, auditeur.

De Grijsber.

De Vonzalter,

(get.) J. DE KOSTER.

(get.) G. VAN BUNNEN.

PROJET DE LOI

BAUDOUIN,

Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice, de Notre Ministre des Finances et de Notre Ministre des Classes moyennes,

Nous AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice, Notre Ministre des Finances et Notre Ministre des Classes moyennes sont chargés de présenter en Notre nom aux Chambres législatives le projet de loi dont la teneur suit :

Article premier.

L'article 1, alinéa 3 des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935, est abrogé.

Art. 2.

L'article 10 des mêmes lois coordonnées, modifié par l'arrêté du Régent du 26 juin 1917 et la loi du 30 juin 1961, est remplacé par la disposition suivante :

Article 10. — § 1er. - Les actes ou extraits d'actes dont les articles précédents prescrivent la publication sont, dans la quinzaine de la date des actes définitifs, déposés au greffe du tribunal de commerce dans le ressort territorial duquel la société a son siège social; il en sera donné récépissé.

Une expédition des actes des sociétés de personnes à responsabilité limitée, une expédition ou un double des actes de sociétés coopératives à responsabilité solidaire et illimitée des membres sont déposés en même temps que les extraits destinés à la publication.

Les mandats authentiques ou privés, annexés aux actes déposés en entier, ainsi que les rapports des réviseurs d'entreprise prescrits par les articles 29bis, 34, 107, 120bis et 122 sont déposés en expédition ou en original, en même temps que les actes auxquels ils se rapportent.

§ 2. - Les documents déposés en exécution du § 1er sont versés, en ce qui concerne ceux émanant des sociétés commerciales, dans le dossier tenu au greffe pour chaque société en exécution des lois relatives au registre du commerce, coordonnées le 20 juillet 1964, et en ce qui concerne ceux émanant des sociétés civiles qui ont emprunté la forme commerciale, dans un dossier tenu au greffe pour chacune de ces sociétés, dont le Roi détermine les modalités de constitution.

Toute personne peut, concernant une société déterminée, prendre connaissance gratuitement des documents déposés et en obtenir, même par correspondance, copie intégrale ou partielle, sans autre paiement que celui des droits de greffe.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN,

Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hietne wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie, van Onze Minister van Financiën en van Onze Minister van Middenstand.

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

Onze Minister van Justitie, Onze Minister van Financiën en Onze Minister van Middenstand zijn gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen waarvan de tekst volgt :

Artikel I.

Artikel 4, derde lid, van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, wordt opgeheven.

Art.2.

Artikel 10 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij het besluit van de Regent van 26 juni 1947 en bij de wet van 30 juni 1961, wordt door de volgende bepaling vervangen:

Artikel 10. - § 1. - De akten of uittreksels van akten, waarvan de voorgaande artikelen de bekendmaking voorschrijven, moeten binnen vijftien dagen na de dagtekening van de definitieve akte neergelegd worden ter griffie van de rechtbank van koophandel van het gebied waarin de vennootschap haar maatschappelijke zetel heeft; daarvan wordt een ontvangstbewijs afgegeven.

Een uitgifte van de akten van personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, een uitgifte of een dubbel van de akten der coöperatieve vennootschappen met hoofdelijke en onbeperkte aansprakelijkheid der leden wordt tegelijk met de voor bekendmaking bestemde uittreksels neergelegd.

De authentieke of onderhandse volmachten gehecht aan de in hun geheel neergelegde akten, alsmede de bij de artikelen 29bis, 34, 107, 120bis en 122 voorgeschreven verslagen van de bedrijfsrevisoren, worden tegelijk met de akten waarop zij betrekking hebben, in uitgifte of in origineel neergelegd.

§ 2. - De bij toepassing van § 1 neergelegde stukken worden, indien ze handelsvennootschappen betreffen, bewaard in het dossier dat bij toepassing van de wetten betreffende het handelsregister, gecoördineerd op 20 juli 1964, voor iedere vennootschap ter griffie wordt bijgehouden en, indien ze burgerlijke vennootschappen die de vorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen betreffen, in het dossier, aangelegd op de wijze als door de Koning bepaald, dat voor ieder van die vennootschappen ter griffie wordt bijgehouden.

Eenieder kan, betreffende een bepaalde vennootschap, kosteloos inzage nemen van de neergelegde stukken en er, zelfs op schriftelijke aanvraag, een volledig of gedeeltelijk afschrift van verkrijgen, zonder andere betaling dan de griffiekosten,

Ces copies sont certifiées conformes à l'original, à moins que le demandeur ne renonce à cette formalité.

§ 3. - Le publication a lieu dans les annexes du *Moniteur belge*.

Elle doit être faite dans les quinze jours du dépôt, à peine de dommages-intérêts contre les fonctionnaires auxquels l'omission ou le retard serait imputable.

Le Roi indique les fonctionnaires qui recevront les actes ou extraits d'actes et détermine la forme et les conditions du dépôt et de la publication.

§ 4. - Les actes ou extraits d'actes ne sont opposables aux tiers qu'à partir du jour de leur publication aux annexes du *Moniteur belge*, sauf si la société prouve que ces tiers en avaient antérieurement connaissance.

Les tiers peuvent néanmoins se prévaloir des actes ou extraits d'actes non encore publiés.

Pour les opérations intervenues dans le seizième jour qui suit celui de la publication, ces actes ou extraits d'actes ne sont pas opposables aux tiers qui prouvent qu'ils ont été dans l'impossibilité d'en avoir connaissance.

En cas de discordance entre le texte déposé et celui qui est publié aux annexes du *Moniteur belge*, ce dernier n'est pas opposable aux tiers. Ceux-ci peuvent néanmoins s'en prévaloir, à moins que la société ne prouve qu'ils ont eu connaissance du texte déposé.

Art.3.

L'article II des mêmes lois coordonnées, modifié par l'arrêté royal n° 100 du 30 novembre 1939, est remplacé par la disposition suivante:

Article II. - Toute action intentée par une société dont l'acte constitutif n'aura pas été publié aux annexes du *Moniteur belge*, conformément aux articles précédents, sera non recevable.

Art.4.

Un article II bis rédigé comme suit est inséré dans les mêmes lois coordonnées :

Article Ibis. - Toute modification conventionnelle aux actes de société doit, à peine de nullité, être faite en la forme requise pour l'acte constitutif de la société.

Art.5.

L'article 12 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante:

Article 12. - § 1er. - Sont déposés et publiés conformément aux articles précédents:

1° les actes soumis par la loi à publication aux annexes du *Moniteur belge*;

2° les actes apportant changement aux dispositions dont la loi prescrit le dépôt et la publication;

3° l'extrait des actes relatifs à la nomination et à la cessation des fonctions;

Die afschriften worden voor eensluidend gewaardeerd, tenzij de aanvrager te kennen geeft hierop geen prijs te stellen.

§ 3. - De bekendmaking geschiedt in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad*,

Zij moet worden verricht binnen vijftien dagen na de neerlegging, op straffe van schudevergoeding ten laste van de ambtenaren aan wie het verzuim of de vertraging te wijten is,

De Koning wijst de ambtenaren aan die de akten of de uittreksels zullen ontvangen en stelt de vorm en de vereisten voor de neerlegging en de bekendmaking vast.

§ 4. - De akten of uittreksels van akten kunnen tegen derden eerst worden ingeroepen vanaf de dag van de bekendmaking ervan in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad*, tenzij de vennootschap aantoonde dat die derden er vroeger kennis van droegen.

Derden kunnen zich niettemin beroepen op akten of uittreksels die nog niet bekendgemaakt zijn.

Met betrekking tot handelingen die verricht zijn vóór de zestiende dag na die waarop ze zijn bekendgemaakt, kunnen deze akten of uittreksels van akten niet worden ingeroepen tegen derden die aantonen dat zij er onmogelijk kennis van hebben kunnen dragen.

In geval van tegenstrijdigheid tussen de neergelegde tekst en die welke in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt is, kan deze laatste niet worden ingeroepen tegen derden. Deze kunnen er zich echter wel op beroepen, tenzij de vennootschap aantoonde dat zij kennis droegen van de neergelegde tekst.

Art. 3.

Artikel II van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij het koninklijk besluit n° 64 van 30 november 1939, wordt door de volgende bepaling vervangen :

Artikel 11. - Iedere rechtsvordering ingesteld door een vennootschap waarvan de oprichtingsakte niet overeenkomstig de vorige artikelen in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt, is onontvankelijk.

Art.4.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel II bis ingevoegd, luidend als volgt:

Artikel II. - Iedere bedongen wijziging van de vennootschapsakten moet, op straffe van nietigheid, worden aangebracht in de vorm die voor de oprichtingsakte van de vennootschap is vereist.

Art.5.

Artikel 12 van dezelfde gecoördineerde wetten, wordt door de volgende bepaling vervangen:

Artikel 12. - § 1. - Overeenkomstig de vorige artikelen worden neergelegd en bekendgemaakt :

1° de akten die volgens de wet in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* moeten worden bekendgemaakt;

2° de akten die verandering brengen in bepalingen waarvoor de wet neerlegging en bekendmaking voorschrijft;

3° het uittreksel van de akten betreffende de benoeming en de ambtsbeëindiging van:

a) des admiuistrateurs, gérants et commissaires des sociétés anonymes, des sociétés en commandite par actions et des sociétés de personnes à responsabilité limitée;

b) des délégués à la gestion journalière dans les sociétés anonymes;

c) des liquidateurs dans les sociétés qui ont la personnalité juridique;

4° l'extrait des actes déterminant le mode de liquidation et les pouvoirs des liquidateurs, si ces pouvoirs ne sont pas, exclusivement et expressément, définis par la loi ou les statuts;

5° l'extrait de la décision judiciaire passée en force de chose jugée ou exécutoire par provision prononçant la dissolution ou la nullité de la société ou prononçant la nullité des modifications aux statuts.

Cet extrait contiendra:

a) la raison sociale ou la dénomination de la société et le siège social de la société;

b) la date de la décision et la juridiction qui l'a prononcée;

c) le cas échéant, les nom, prénoms et adresse des liquidateurs.

§ 2. - Font l'objet d'une déclaration signée des organes compétents de la société;

1° la dissolution de la société par expiration de son terme ou pour toute autre cause;

2° le décès d'une des personnes mentionnées au § 1er, 3° du présent article.

Ces déclarations sont déposées et publiées conformément aux articles précédents.

§ 3. - Sont déposés conformément aux articles précédents:

1° les actes modificatifs de l'acte constitutif d'une société de personnes à responsabilité limitée qui ne sont pas soumis à la publication par extrait aux annexes du *Moniteur belge*;

2° après chaque modification des statuts d'une société anonyme, d'une société en commandite par actions ou d'une société de personnes à responsabilité limitée, le texte intégral des statuts dans une rédaction mise à jour;

3° les actes soumis par la présente loi à dépôt au greffe du tribunal de commerce.

Une mention aux annexes du *Moniteur belge* publiée conformément aux articles précédents, indique l'objet des actes dont le dépôt est prescrit par le présent paragraphe,

§ 4. - Les actes et indications dont la publicité est prescrite par les paragraphes précédents sont opposables aux tiers aux conditions prévues par l'article 10, § 4.

Art.6.

L'article 13 des mêmes lois coordonnées est complété par la disposition suivante:

L'accomplissement des formalités de publicité relatives aux personnes qui, en qualité d'organe, ont le pouvoir d'engager

a) de beheerders, zaakvoerders en conuissarissee van naamloze vennootschappen, van commanditaire vennootschappen op aandelen en van personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid;

b) de personen aan wie in de naamloze vennootschap het dagelijks bestuur is opgedragen;

c) de vereffenaars in vennootschappen met rechtspersoonlijkheid.

4° het uittreksel van de akten die de wijze van vereffening en de bevoegdheden van de vereffenaars bepalen, als die bevoegdheden niet uitdrukkelijk en uitsluitend in de wet of de statuten bepaald zijn;

5° het uittreksel van de in kracht van gewijsde gegane of bij voorraad uitvoerbare rechterlijke beslissing waarbij de ontbinding of de nietigheid van de vennootschap of de nietigheid van de statuutwijziging wordt uitgesproken.

Dat uittreksel vermeldt :

a) de handelsnaam of de benaming en de maatschappelijke zetel van de vennootschap;

b) de datum van de beslissing en de rechter die ze heeft gewezen;

c) in voorkomend geval, naam, voornamen en adres van de vereffenaars.

§ 2. - In een door de bevoegde organen van de vennootschap ondertekende verklaring worden vermeld :

1° de ontbinding van de vennootschap wegens afloop van haar termijn of om een andere reden;

2° het overlijden van een der onder § 1, 3°, van dit artikel vermelde personen.

Die verklaringen worden neergelegd en bekendgemaakt overeenkomstig de vorige artikelen.

§ 3. - Overeenkomstig de vorige artikelen worden neergelegd:

1° de akten tot wijziging van de oprichtingsakte van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid die niet bij uittreksel in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* moeten worden bekendgemaakt;

2° na iedere wijziging van de statuten van een naamloze vennootschap, van een commanditaire vennootschap op aandelen of van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, de volledige bijgewerkte tekst van de statuten;

3° de akten die volgens deze wet ter griffie van de rechtbank van koophandel moeten worden neergelegd.

Het onderwerp van de akten die naar voorschrift van deze paragraaf moeten worden neergelegd, wordt onder de vorm van een mededeling in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* overeenkomstig de vorige artikelen bekendgemaakt.

§ 4. De akten en gegevens waarvan de openbaarmaking bij de vorige paragrafen is voorgeschreven, kunnen, tegen derden worden ingeroepen onder de voorwaarden bepaald in artikel 10, § 4.

Art.6.

Artikel 13 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt met de volgende bepaling aangevuld :

Door de vervulling van de formaliteiten inzake de openbaarmaking betreffende personen die als orgaan de bevoegd-

les sociétés, rend toute irrégularité, dans leur nomination inopposable aux tiers à moins que la société ne prouve que ces tiers en avaient connaissance.

Art. 7.

Un article 13bis, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées:

Article 13bis. - Ceux qui, pour une société en formation, avant l'acquisition par celle-ci de la personnalité juridique, ont pris un engagement à quelque titre que ce soit, même en se portant fort ou comme gérant d'affaires, en sont personnellement et solidairement responsables, sauf convention contraire, si ces engagements ne sont pas repris par la société dans les deux mois de sa constitution, ou si la société n'est pas constituée dans les deux ans de la naissance de l'engagement.

Lorsque les engagements sont repris par la société, ils sont réputés avoir été contractés par elle dès l'origine.

Art. 8.

Un article 13ter, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées:

Article 13ter. - La nullité d'une société anonyme, d'une société de personnes à responsabilité limitée et d'une société en commandite par actions ne peut être prononcée que dans les cas suivants:

1° si l'acte constitutif n'est pas établi, en la forme authentique;

2° si cet acte ne contient aucune indication au sujet de la dénomination de la société, de l'objet social, des apports ou du montant du capital souscrit;

3° si l'objet social est illicite ou contraire à l'ordre public;

4° si la société ne comprend pas au moins deux fondateurs valablement engagés.

Si les clauses de l'acte constitutif déterminant la répartition des bénéfices ou des pertes sont contraires à l'article 1855 du Code civil, ces clauses sont réputées non écrites.

Art. 9.

Un article 13quater, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées:

Article 13quater. - § 1er. - La nullité d'une société dotée de la personnalité juridique doit être prononcée par une décision judiciaire.

Cette nullité produit ses effets à dater de la décision qui la prononce.

Toutefois, elle n'est opposable aux tiers qu'à partir de la publication de la décision prescrite par l'article 12, § 1, 5° et aux conditions prévues par l'article 10.

§ 2. - La nullité pour vice de forme, par application de l'article 4 ou de l'article 13ter, alinéa 1er, 1° ou 2°, d'une société dotée de la personnalité juridique, ne peut être opposée par la société ou par un associé aux tiers, même par voie

heide hebben de vennootschap te verbinden, kan een onregelmatigheid in hun benoeming niet meer aan derden worden tegengeworpen. tenzij de vennootschap aantoont dat deze derden daarvan kennis droegen.

Art. 7.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 13bis ingevoegd, luidend als volgt :

Artikel 13bis. - Zij die voor een vennootschap in oprichting en vooraleer deze de rechtspersoonlijkheid heeft verkregen, in enigerlei hoedanigheid, zelfs door zich sterk te maken of als waarnemer van een anders zaak, een verbintenis hebben aangegaan, zijn, tenzij anders werd overeengekomen, daarvoor persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk indien de vennootschap die verbintenis niet op zich heeft genomen binnen twee maanden na haar oprichting of indien de vennootschap niet tot stand is gekomen binnen twee jaar na het ontstaan van de verbintenis,

Wanneer de vennootschap de verbintenis op zich heeft genomen wordt zij geacht oorspronkelijk met haar te zijn aangegaan.

Art. 8.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 13ter ingevoegd, luidend als volgt:

Artikel 13ter. - De nietigheid van een naamloze vennootschap, van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid en van een commanditaire vennootschap op aandelen kan alleen in de hiernavolgende gevallen uitgesproken worden :

1° wanneer de oprichtingsakte niet in de authentieke vorm is opgemaakt;

2° wanneer in die akte elk gegeven ontbreekt aangaande de benaming van de vennootschap, het doel van de vennootschap, de inbreng of het bedrag van het geplaatste kapitaal;

3° wanneer het werkelijk doel van de vennootschap ongeoorloofd is of strijdig met de openbare orde;

4° wanneer het aantal op geldige wijze verbonden oprichters van de vennootschap minder dan twee bedraagt.

Bepalingen van de oprichtingsakte betreffende de verdeling van de winst of het verlies die strijdig zijn met artikel 1855 van het Burgerlijk Wetboek, worden voor niet geschreven gehouden.

Art. 9.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 13quater ingevoegd luidend als volgt:

Artikel 13quater. - § 1. - De nietigheid van een vennootschap met rechtspersoonlijkheid moet bij een rechterlijke beslissing worden uitgesproken.

Die nietigheid heeft uitwerking te rekenen van de dag waarop ze is uitgesproken.

Tegen derden kan zij echter maar worden ingeroepen vanaf de bekendmaking van de beslissing voorgeschreven in artikel 12, § 1, 5°, en onder de voorwaarden bepaald in artikel 10,

§ 2. - De nietigheid wegens vormgebrek, op grond van artikel 4 of van artikel 13ter, eerste lid, 1° of 2°, van een vennootschap met rechtspersoonlijkheid, kan door de vennootschap of door een vennoot tegen derden niet worden

d'exception. à moins qu'elle n'ait été constatée par une décision judiciaire publiée conformément au § 1er.

§ 3. - Les §§ 1 et 2 sont applicables à la nullité des modifications conventionnelles aux actes des sociétés par application de l'article 11 *bis*.

Art. 10.

Un article 13quinquies. rédigé comme suit. est inséré dans les mêmes lois coordonnées:

Article 13quinquies. - La nullité d'une société prononcée par une décision judiciaire conformément à l'article 13quater entraîne la liquidation de la société comme dans le cas d'une dissolution.

La nullité ne porte pas atteinte par elle-même à la validité des engagements de la société ou de ceux pris envers elle, sans préjudice des effets de l'état de liquidation.

Les tribunaux peuvent désigner les liquidateurs. Ils peuvent déterminer le mode de liquidation de la société et annuler entre les associés, sauf si la nullité est prononcée en vertu des articles 4 ou 13ter, alinéa 1er, 1° ou 2°.

Art. 11.

L'article 35, 4°, alinéa 1er des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 30 juin 1961, est remplacé par la disposition suivante :

De la réparation du préjudice, qui est une suite immédiate et directe, soit de la nullité de la société prononcée par application de l'article 13ter, soit de l'absence ou de la fausseté des énonciations prescrites par les articles 30, 32 et 31 dans l'acte ou le projet d'acte de société et dans les souscriptions, soit de la surévaluation manifeste des apports ne consistant pas en numéraire :

Art. 12.

L'article 51 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante:

Article 54. - Le conseil d'administration a le pouvoir d'accomplir tous les actes nécessaires ou utiles à la réalisation de l'objet social, à l'exception de ceux que la loi réserve à l'assemblée générale.

Il représente la société à l'égard des tiers et en justice, soit en demandant, soit en défendant,

Les statuts peuvent apporter des restrictions aux pouvoirs attribués au conseil d'administration par les alinéas précédents. Ces restrictions, de même que la répartition éventuelle des tâches dont les administrateurs seraient convenus, ne sont pas opposables aux tiers, même si elles sont publiées.

Toutefois, les statuts peuvent donner qualité à un ou plusieurs administrateurs pour représenter la société dans les actes ou en justice, soit seuls, soit conjointement. Cette clause est opposable aux tiers dans les conditions prévues par l'article 10.

ingeroepen. ook niet bij wege van exceptie, tenzij ze is vastgesteld in een overeenkomst § 1 bekendgemaakte rechterlijke beslissing.

§ 3. - De §§ 1 en 2 zijn van toepassing op de nietigheid van de in de vennootschapsakten aan gebrachte bedongen wijzigingen overeenkomstig artikel 11bis.

Art. 10.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 13quinquies ingevoegd, luidend als volgt :

Artikel 13quinquies. - De overeenkomstig artikel 13quater door de rechter uitgesproken nietigheid van een vennootschap brengt de vereffening van de vennootschap mede zoals zulks bij de ontbinding plaatsvindt.

De nietigheid doet op zichzelf geen afbreuk aan de rechtsgeldigheid van de verbintenissen van de vennootschap of van die welke jegens haar zijn aangegaan, onverminderd de gevolgen van het feit dat de vennootschap zich in vereffening bevindt.

De rechtbanken kunnen de vereffenaars aanwijzen. Ze kunnen de wijze vaststellen van de vereffening van de nietigverklarde vennootschap onder vennoten, tenzij de nietigheid is uitgesproken op grond van de artikelen 1 of 13ter, eerste lid, 1° of 2°.

Art. 11.

Artikel 35, 1°, eerste lid, van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 30 juni 1961, wordt door de volgende bepaling vervangen :

Voor vergoeding van de schade die het onmiddellijk en rechtstreeks gevolg is, hetzij van de nietigheid van de vennootschap uitgesproken op grond van artikel 1, hetzij van het ontbreken of de valsheid bij de artikelen 30, 32 en 31 voorgeschreven opgaven in de akte of in het ontwerp van akte van vennootschap en in de inschrijvingen, hetzij van de kennelijke overwaardering van niet geldelijke inbrengsten.

Art. 12.

Artikel 51 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

Artikel 54. - De raad van beheer heeft de bevoegdheid om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn voor het bereiken van het doel van de vennootschap, met uitzondering van die welke de wet aan de algemene vergadering voorbehoudt.

Hij vertegenwoordigt de vennootschap jegens derden en in rechte als eiser of als verweerder.

De bevoegdheden die ingevolge de vorige leden aan de raad van beheer zijn toegekend, kunnen in de statuten worden beperkt. Die beperkingen, zoals de eventuele verdeling van de taken door beheerders onder elkaar, kunnen tegen derden niet worden ingeroepen, zelfs indien zij openbaar zijn gemaakt.

De statuten kunnen echter aan een of meer beheerders de bevoegdheid verlenen om alleen of gezamenlijk de vennootschap in de handelingen of in rechte te vertegenwoordigen. Deze bepaling kan tegen derden worden ingeroepen onder de voorwaarden bepaald in artikel 10.

Art., 13.

L'article 63 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante:

Article 63. - La gestion journalière des affaires de la société ainsi que la représentation de la société en ce qui concerne cette gestion peuvent être déléguées à un ou plusieurs directeurs, gérants et autres il[le]s, associés ou non, agissant seuls ou conjointement.

Leur nomination, leur révocation et leurs attributions sont réglées par les statuts, sans cependant que les restrictions apportées à leurs pouvoirs de représentation pour les besoins de la gestion journalière soient opposables aux tiers, même si elles sont publiées. La clause en vertu de laquelle la gestion journalière est déléguée à une ou plusieurs personnes agissant soit seules soit conjointement est opposable aux tiers dans les conditions prévues par l'article 10.

La responsabilité des délégués à la gestion journalière à raison de cette gestion se détermine conformément aux règles générales du mandat.

Art. 14.

Un article 63bis, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées:

Art. 63bis. - La société est liée par les actes accomplis par le conseil d'administration, par les administrateurs ayant qualité pour la représenter conformément à l'article 54, alinéa 4 ou par le délégué à la gestion journalière, même si ces actes excèdent l'objet social, à moins qu'elle ne prouve que le tiers savait que l'acte dépassait cet objet ou qu'il ne pouvait l'ignorer, compte tenu des circonstances, sans que la seule publication des statuts suffise à constituer cette preuve.

Art. 15.

L'article 81 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante:

Article 81. - Tous les actes, factures, annonces, publications, lettres, notes de commande et autres documents émanés des sociétés anonymes doivent contenir:

1° la dénomination sociale;

2° la mention «société anonyme» ou, suivant le cas, la mention «société civile ayant emprunté la forme d'une société anonyme» reproduite lisiblement et en toutes lettres, placée immédiatement avant ou après la dénomination sociale;

3° l'indication précise du siège social;

4° les mots «Registre du Commerce» ou les initiales «R. C.» ou, suivant le cas, les mots écrits en toutes lettres «Registre des sociétés civiles ayant emprunté la forme commerciale» accompagnés de l'indication du siège du tribunal de commerce dans le ressort territorial duquel la société a son siège social et suivis du numéro d'immatriculation.

Si les pièces indiquées à l'alinéa 1er mentionnent le capital social, celui-ci devra être le capital libéré tel qu'il résulte du dernier bilan. Si celui-ci fait apparaître que le capital

Art., 13,

Artikel 63 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen;

Artikel 63. - Het dagelijks bestuur van de zaken van de vennootschap als ook de vertegenwoordiging van de vennootschap wat dat bestuur aangaat, mogen worden opgedragen aan een of meer bestuurders, zaakvoerders en andere agenten, al dan niet vennoten, die alleen of gezamenlijk optreden.

Hun benoeming, ontslag en bevoegdheid worden geregeld bij de statuten, echter zonder dat beperkingen van hun vertegenwoordigingsbevoegdheid ten aanzien van het dagelijks bestuur tegen derden kunnen worden ingeroepen, zelfs indien ze openbaar zijn gemaakt. De bepaling dat het dagelijkse bestuur wordt opgedragen aan een of meer personen die alleen of gezamenlijk optreden, kan tegen derden worden ingeroepen onder de voorwaarden bepaald in artikel 10.

De aansprakelijkheid van hen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, uit hoofde van dat bestuur wordt bepaald overeenkomstig de algemene regels van de lastgeving.

Art. 14.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 63bis ingevoegd, luidend als volgt:

Artikel 63bis. - De vennootschap is gebonden door de rechtshandelingen welke worden verricht door de raad van bestuur, door de heheerders die overeenkomstig artikel 54, vierde lid, de bevoegdheid hebben om haar te vertegenwoordigen of door de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, zelfs indien die handelingen de grenzen van het vennootschapsdoel overschrijden, tenzij ze aantoonen dat de derde wist dat de handeling de grenzen van dit doel overschreed of hiervan, gezien de omstandigheden, niet onkundig kon zijn; bekendmaking van de statuten alleen is hiertoe echter geen voldoende bewijs.

Art. 15.

Artikel 81 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen:

Artikel 81. - Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen, brieven, orders en andere stukken uitgaande van naamloze vennootschappen moeten vermelden:

1° de benaming van de vennootschap;

2° de vermelding «naamloze vennootschap» of, naar het geval, de vermelding «burgerlijke vennootschap die de vorm van een naamloze vennootschap heeft aangenomen», leesbaar en voluit geschreven onmiddellijk voor of achter de naam van de vennootschap;

3° de nauwkeurige aanwijzing van de maatschappelijke zetel van de vennootschap;

4° het woord «Handelsregister» of de initialen «H. R.» of, naar het geval, de voluit geschreven woorden «Register van de burgerlijke vennootschappen die de vorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen», samen met de vermelding van de rechtbank van koophandel in welker rechtsgebied de vennootschap haar maatschappelijke zetel heeft, gevolgd door het inschrijvingsnummer.

Indien de in het eerste lid genoemde stukken het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap vermelden, moet dit het volgens de laatste halans gestorte kapitaal zijn. Blijkt

libéré n'est plus intact, mention doit être faite de l'actif net tel qu'il résulte du dernier bilan.

Tout changement du siège social est publié aux annexes du *Moniteur belge* par les soins des administrateurs.

Art. 16.

L'article 82 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante:

Article 82. - Toute personne qui interviendra pour une société anonyme dans un acte où les prescriptions des alinéas 1er et 3 de l'article 81 ne seraient pas remplies pourra, suivant les circonstances, être déclarée personnellement responsable des engagements qui y sont pris par la société. En cas d'exagération du capital énoncé en méconnaissance de l'alinéa 2 du même article, le tiers aura le droit de réclamer de cette personne, à défaut de la société, une somme suffisante pour qu'il soit dans la même situation que si le capital énoncé avait été le capital libéré,

Art. 17.

L'article 110 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante:

Article 110. - La gérance de la société appartient à des associés désignés par les statuts.

Art. 18.

L'article 114 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante:

Article 114. - Tous les actes, factures, annonces, publications, lettres, notes de commande et autres documents émanés des sociétés en commandite par actions doivent contenir:

1° la raison sociale, accompagnée de la dénomination sociale si la société en a une;

2° la mention «société en commandite par actions» ou, suivant le cas, la mention «société civile ayant emprunté la forme d'une société en commandite par actions», reproduite lisiblement et en toutes lettres;

3° l'indication précise du siège social;

4° les mots «Registre du Commerce», ou les initiales «R.C.», ou suivant le cas, les mots écrits en toutes lettres «Registre des sociétés civiles ayant emprunté la forme commerciale» accompagnés de l'indication du siège du tribunal de commerce dans le ressort territorial duquel la société a son siège social et suivis du numéro d'immatriculation.

Si les pièces indiquées à l'alinéa 1er mentionnent le capital social, celui-ci devra être le capital libéré tel qu'il résulte du dernier bilan. Si celui-ci fait apparaître que le capital libéré n'est plus intact, mention doit être faite de l'actif net tel qu'il résulte du dernier bilan.

Tout changement du siège social est publié aux annexes du *Moniteur belge* par les soins des gérants.

daaruit dat het gestorte kapitaal niet meer gaaf is, dan moet melding worden gemaakt, van het nette actief zoals dit uit de jongste balans blijkt,

Iedere verandering van de maatschappelijke zetel van de vennootschap wordt in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt door toedoen van de beheerders.

Art. 16.

Artikel 82 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen:

Artikel 82. - Eenieder die voor een naamloze vennootschap tussenkomt in een akte waarin aan de voorschriften van het eerste en het derde lid van artikel 81 niet is voldaan, kan, naar omstandigheden, persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor de daarin door de vennootschap aangegane verbintenissen. In geval van overdrijving in de opgave van het kapitaal met miskenning van het tweede lid van hetzelfde artikel, heeft de derde het recht, van die persoon, bij gebreke van de vennootschap, een voldoende bedrag te vorderen ten einde te worden gesteld in de toestand waarin hij zich zou hebben bevond en indien het opgegeven kapitaal het gestorte kapitaal was geweest.

Art. 17.

Artikel 110 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen:

Artikel 110. - Als zaakvoerders van de vennootschap treden op vennoten die door de statuten worden aangewezen.

Art. 18.

Artikel 114 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen:

Artikel 114. - Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen, brieven, orders en andere stukken uitgaande van commanditaire vennootschappen op aandelen moeten vermelden:

1° de handelsnaam, samen met de benaming van de vennootschap indien zij er een heeft;

2° de vermelding «commanditaire vennootschap op aandelen» of, naar het geval, «burgerlijke vennootschap die de vorm van een commanditaire vennootschap op aandelen heeft aangenomen» leesbaar en voluit geschreven;

3° de nauwkeurige aanwijzing van de maatschappelijke zetel van de vennootschap;

4° het woord «handelsregister» of de initialen «H.R.», of, naar het geval, de voluit geschreven woorden «register van de burgerlijke vennootschappen die de vorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen», samen met de vermelding van de rechtbank van koophandel in welker rechtsgebied de vennootschap haar maatschappelijke zetel heeft, gevolgd door het inschrijvingsnummer.

Indien de in het eerste lid genoemde stukken het kapitaal van de vennootschap vermelden, moet dit het volgens de laatste balans gestorte kapitaal zijn. Blijkt daaruit dat het gestorte kapitaal niet meer gaaf is, dan moet melding worden gemaakt van het netto actief zoals dit uit de jongste balans blijkt.

Iedere verandering van de maatschappelijke zetel van de vennootschap wordt in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt door toedoen van de zaakvoerders.

Les sanctions prévues à l'article 82 sont applicables à toute personne qui interviendra pour la société dans un acte où ces prescriptions ne seraient pas respectées.

Art. 19.

L'article 123 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

Article 123. - Nonobstant toute stipulation contraire, les comparants à l'acte constitutif, sont considérés comme fondateurs.

Les fondateurs et, en cas d'augmentation de capital social, les gérants sont tenus solidairement envers les intéressés, malgré toute stipulation contraire:

1° de tous les engagements sociaux contractés jusqu'à ce que la société, quand elle comprend des conjoints, ait trois membres au moins;

2° de tous les engagements sociaux contractés aussi longtemps que la société comprend parmi ses associés fondateurs une ou plusieurs personnes morales;

3° de tous les engagements sociaux contractés par la société lorsque la représentation des incapables n'a pas été assurée conformément à l'article 119, alinéa 3 jusqu'à ce que le vice ait été couvert;

4° de toute la partie du capital qui ne serait pas valablement souscrite ainsi que de la différence éventuelle entre le capital minimum requis par l'article 120 et le montant des souscriptions; ils en sont de plein droit réputés souscripteurs;

5° de la libération effective des parts sociales et du capital dans la mesure prévue par l'article 120 ainsi que de la partie du capital dont ils sont réputés souscripteurs en vertu du 4°;

6° de la réparation du préjudice qui est une suite immédiate soit de la nullité de la société prononcée par application de l'article 13ter, soit de l'absence ou de la fausseté des énonciations prescrites par les articles 121 et 122, soit de la surévaluation manifeste des apports ne consistant pas en numéraire ainsi que des dommages-intérêts prévus par l'article 117.

Ceux qui ont pris un engagement pour des tiers sont réputés personnellement obligés si le nom des mandants n'a pas été donné dans l'acte ou si le mandat produit n'est pas reconnu valable. Les fondateurs et, en cas d'augmentation de capital, les gérants, sont solidairement tenus de ces engagements.

Art. 20.

L'article 130 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la dispositions suivante:

Article 130. ~ Chaque gérant peut accomplir tous les actes nécessaires ou utiles à l'accomplissement de l'objet social, sauf ceux que la loi réserve à l'assemblée générale.

Chaque gérant représente la société à l'égard des tiers en et justice, soit en demandant, soit en défendant.

Les statuts peuvent apporter des restrictions aux pou-

De sanctics bepaald in artikel 82 zijn van toepassing op eenieder die voor de vennootschap tussertkomt in een akte waarin aan die voorschriften niet is voldaan.

Art. 19.

Artikel 123 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen:

Artikel 123. - Zij die bij de oprichtingsakte verschijnen worden als oprichters beschouwd, niettegenstaande elk hiermee strijdig beding.

De oprichters en, in geval van verhoging van het kapitaal van de vennootschap, de zaakvoerders, zijn jegens de belangstellenden, niettegenstaande elk hiermee strijdig beding, hoofdelijk gehouden :

1° tot nakoming van alle maatschappelijke verbintenissen aangegaan vooraleer de vennootschap, wanneer er echtgenoten deel van uitmaken, ten minste drie leden telt;

2° tot nakoming van alle maatschappelijke verbintenissen aangegaan zolang de vennootschap onder haar vennoten-oprichters een of meer rechtspersonen telt;

3° tot nakoming van alle maatschappelijke verbintenissen zolang in de vertegenwoordiging van de onbekwamen niet is voorzien overeenkomstig artikel 119, derde lid, totdat dit gebrek is verholpen;

4° tot overneming van het volle gedeelte van het kapitaal waarvoor niet op geldige wijze wu zijn ingeschreven; alsmede voor het eventuele verschil tussen het minimum-kapitaal vereist bij artikel 120 en het bedrag van de inschrijvingen; zij worden van rechtswege als inschrijvers ervan beschouwd;

5° tot daadwerkelijke storting van de aandelen in de vennootschap en van het kapitaal voor het bedrag bepaald bij artikel 120, alsmede voor het gedeelte van het kapitaal waarvoor zij overeenkomstig 4° geacht worden inschrijvers te zijn;

6° tot vergoeding van de schade die het onmiddellijk gevolg is hetzij van de nietigheid van de vennootschap uitgesproken op grond van artikel 13ter, hetzij van het ontbreken of de valsheid der vermeldingen voorgeschreven bij de artikelen 121 en 122, hetzij van de kennelijke overwaardering van de niet-geldelijke inbrengsten, alsmede tot betaling van de schadevergoeding bedoeld in artikel 117.

Zij die een verbintenis voor derden hebben aangegaan, worden geacht persoonlijk gebonden te zijn, indien de naam van de lastgevers niet is aangegeven in de akte, of indien de overgelegde lastgeving niet als geldig wordt erkend. De oprichters, en, in geval van kapitaalsverhoging, de zaakvoerders, zijn hoofdelijk gehouden tot nakoming van die verbintenissen.

Art. 20.

Artikel 130 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

Artikel 130. - Iedere zaakvoerder kan alle handelingen verrichten die nodig of dienstig zijn voor het bereiken van het doel van de vennootschap, behoudens die welke de wet aan de algemene vergadering voorbehoudt.

Iedere zaakvoerder vertegenwoordigt de vennootschap jegens derden, en in rechte als eiser of als verweerder.

De statuten kunnen de bevoegdheden van de zaakvoer-

vairs des gérants, Ces restrictions ne sont pas opposables aux tiers, même si elles sont publiées,

Toutefois, les statuts peuvent donner qualité à un ou plusieurs gérants pour représenter la société, seuls ou conjointement, et cette clause est opposable aux tiers dans les conditions prévues par l'article 10.

La société est liée par les actes accomplis par les gérants même si ces actes excèdent l'objet social à moins qu'elle ne prouve que le tiers savait que l'acte dépassait l'objet social ou qu'il ne pouvait l'ignorer, compte tenu des circonstances, sans que la seule publication des statuts suffise à constituer cette preuve.

Art. 21.

L'article 138 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

Article 138. - Tous les actes, factures, annonces, publications, lettres, notes de commande et autres documents émanés des sociétés de personnes à responsabilité limitée doivent contenir:

1° la dénomination sociale;

2° la mention « société de personnes à responsabilité limitée » ou, suivant le cas, la mention « société civile ayant emprunté la forme d'une société de personnes à responsabilité limitée », reproduite lisiblement et en toutes lettres;

3° l'indication précise du siège social;

4° les mots « Registre du Commerce » ou les initiales « R.C. » ou, suivant le cas, les mots écrits en toutes lettres « Registre des sociétés civiles ayant emprunté la forme commerciale » accompagnés de l'indication du siège du tribunal de commerce dans le ressort territorial duquel la société a son siège social et suivis du numéro d'immatriculation.

Si les pièces indiquées à l'alinéa 1er mentionnent le capital social, celui-ci devra être le capital libéré tel qu'il résulte du dernier bilan. Si celui-ci fait apparaître que ce capital libéré n'est plus intact, mention doit être faite de l'actif net, tel qu'il résulte du dernier bilan.

Tout changement du siège social est publié aux annexes du *Moniteur belge* par les soins des gérants.

Art. 22.

Un article 138bis, rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois coordonnées :

Article 138bis. - Toute personne qui interviendra pour une société de personnes à responsabilité limitée dans un acte où les prescriptions des alinéas 1er et 3 de l'article précédent ne seront pas remplies, pourra, suivant les circonstances, être déclarée personnellement responsable des engagements qui y sont pris par la société,

En cas d'exagération du capital énoncé en méconnaissance de l'alinéa 2 du même article, le tiers aura le droit de réclamer de cette personne, à défaut de la société, une somme

deux fois le montant du capital énoncé. Cette somme ne pourra être réclamée qu'une seule fois et ne pourra être exigée qu'après avoir été constatée par un juge.

De statuten kunnen echter aan een of meer zaakvoerders de bevoegdheid verlenen om alleen of gezamenlijk de vennootschap te vertegenwoordigen en deze bepaling kan tegen derden worden ingeroepen onder de voorwaarden bepaald in artikel 10.

De vennootschap is gebonden door de rechtshandelingen welke door de zaakvoerders worden verricht, zelfs indien deze handelingen buiten het vennootschapsdoel vallen, tenzij ze aantoon dat de derde wist dat de handeling de grenzen van dit doel overschreed of hiervan, gezien de omstandigheden, niet onkundig kon zijn: bekendmaking van de statuten alleen is hiertoe geen voldoende bewijs.

Art. 21.

Artikel 138 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

Artikel 138. - Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen, brieven, orders en andere stukken uitgaande van personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid vermelden:

1° de benaming van de vennootschap;

2° de vermelding « personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid » of, volgens het geval, de vermelding « burgerlijke vennootschap die de vorm van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid heeft aangenomen », leesbaar en voluit geschreven;

3° de nauwkeurige aanwijzing van de maatschappelijke zetel van de vennootschap;

4° het woord « handelsregister » of de initialen « H.R. » of, naar het geval, de voluit geschreven woorden « register van de burgerlijke vennootschappen die de vorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen » samen met de vermelding van de rechtbank van koophandel in welker rechtsgebied de vennootschap haar zetel heeft, gevolgd door het inschrijvingsnummer.

Indien de in het eerste lid genoemde stukken het maatschappelijke kapitaal van de vennootschap vermelden, moet dit het volgens de laatste balans gestorte kapitaal zijn, Blijkt daaruit dat het gestorte kapitaal niet meer gaaf is, dan moet melding worden gemaakt van het netto actief zoals dit uit de jongste balans blijkt.

Iedere verandering van de maatschappelijke zetel van de vennootschap wordt in de bijlagen van het *Belgisch Steetsblad* bekendgemaakt door toedoen van de zaakvoerders.

Art. 22.

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 138bis ingevoegd, luidend als volgt:

Artikel 138bis. - Eenieder die voor een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid tussenkomt in een akte waarin aan de voorschriften van het eerste en het derde lid van het vorige artikel niet is voldaan, kan, naar omstandigheden, persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor de daarin door de vennootschap aangegane verbintenissen.

In geval van overdrijving in de opgave van het kapitaal met miskenning van het tweede lid van hetzelfde artikel, heeft de derde het recht, van die persoon, bij gebreke van

suffisante pour qu'il soit dans la même situation que si le capital énoncé avait été le capital libéré.

Dans tous les actes engageant la responsabilité de la société, la signature des gérants et autres agents doit être précédée ou suivie immédiatement de l'indication de la qualité en vertu de laquelle ils agissent.

Art., 23,

Dans l'article 170 des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 23 février 1967, les alinéas 3 à 5 sont remplacés par les dispositions suivantes:

L'acte de transformation et les statuts sont publiés simultanément conformément à l'article 10, § 1er, alinéas 1 et 2, § 2 et § 3. L'acte de transformation est publié en entier: les statuts le sont en entier ou par extraits, selon les distinctions des articles 6 à 9.

Les mandats authentiques ou privés sont, ainsi que le rapport du commissaire réviseur ou du réviseur, déposés en expédition ou en original en même temps que l'acte auquel ils se rapportent. Chacun pourra en prendre connaissance ou en obtenir copie aux conditions prévues à l'article 10, § 2, alinéas 2 et 3.

La transformation est opposable aux tiers aux conditions prévues à l'article 10, ~4.

Art. 24.

L'article 172 des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 23 février 1967, est remplacé par la disposition suivante:

Article 172. - Les associés en nom collectif, les associés commandités, les gérants ou administrateurs de la société qui se transforme sont tenus solidairement envers les intéressés, malgré toute stipulation contraire:

1° de tous les engagements contractés depuis sa transformation en société anonyme ou en commandite par actions jusqu'à ce que la société ait sept membres au moins;

2° de tous les engagements contractés depuis sa transformation en société de personnes à responsabilité limitée jusqu'à ce que la société comprenant des conjoints ait trois membres au moins;

3° de tous les engagements contractés depuis sa transformation en société de personnes à responsabilité limitée aussi longtemps que la société comprend parmi ses associés une ou plusieurs personnes morales;

4° de tous les engagements contractés depuis sa transformation en société de personnes à responsabilité limitée lorsque la représentation des incapables n'a pas été assurée conformément à l'article 119, alinéa 3 jusqu'à ce que le vice ait été couvert;

5° de la réparation du préjudice qui est une suite immédiate et directe, soit de la nullité dérivant de l'inobservation des articles 118, 143, alinéa 2, 144 et 170 alinéa 1er, soit de l'absence ou de la fausseté des énonciations prescrites par l'article 30, à l'exception des 2° et 5°, par l'article 121, sous réserve de la même exception, et par l'article 170, alinéa 2.

de vennootschap. een voldoende bedrag te vorderen ten einde te worden gesteld in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien het opgegeven kapitaal het gestorte kapitaal was geweest.

In alle akten waar bij de aansprakelijkheid van de vennootschap is betrokken, moet de handtekening van de zaakvoerders en de andere aHenten onmiddellijk worden voorafgegaan of gevolgd door de vermelding van de hoedanigheid krachtens welke zij optreden.

Art., 23.

In artikel 170 van dezelfde gecoördineerde wetten gewijzigd bij de wet van 23 februari 1967, worden het derde, vierde en vijfde lid door de volgende bepalingen vervangen:

De akte van omvorming en de statuten worden gelijktijdig bekendgemaakt overeenkomstig artikel 10, § 1, eerste en tweede lid, § 2 en § 3. De akte van omvorming wordt in haar geheel bekendgemaakt; de statuten in hun geheel of bij uittreksel, naar het onderscheid gemaakt in de artikelen 6 tot 9.

De lastgevingen bij authentieke of onderhandse akte worden evenals het verslag van de commissaris reviser of van de reviser in uitgifte of in origineel neergelegd tegelijk met de akte waarop zij betrekking hebben. Eenieder kan daarvan inzage nemen of afschrift verkrijgen onder de voorwaarden bepaald in artikel 10, § 2, tweede en derde lid.

De omvorming kan aan derden worden tegengeworpen onder de voorwaarden bepaald in artikel 10, § 1.

Art, 21,

Artikel 172 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 23 februari 1967, wordt door de volgende bepaling vervangen:

Artikel 172. - De vennoten onder een gerueenschappehke naam, de gecommanditeerde vennoten, de zaakvoerders of beheerders van de vennootschap die wordt omgevormd, zijn niettegenstaande enig hiermee strijdig beding, jegens de betrokkenen hoofdelijk gehouden:

1° tot nakoming van alle verbintenissen aangegaan sedert haar omvorming tot naamloze vennootschap of tot commanditaire vennootschap op aandelen, tot de vennootschap ten minste zeven leden telt;

2° tot nakoming van alle verbintenissen aangegaan sedert haar omvorming tot personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, vooraleer de vennootschap, wanneer er echtgenoten deel van uitmaken, ten minste drie leden telt;

3° tot nakoming van alle verbintenissen aangegaan sedert de omvorming tot personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, zolang de vennootschap onder haar vennoten een of meer rechtspersonen telt;

4° tot nakoming van alle verbintenissen, aangegaan sedert de omvorming tot personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, wanneer in de vertegenwoordiging van de onbekwamen niet werd voorzien overeenkomstig artikel 119, derde lid, totdat dit gebrek is verholpen;

5° tot vergoeding van de schade die het onmiddellijk en rechtstreeks gevolg is, hetzij van de nietigheid wegens het niet in acht nemen van de artikelen 118, 143, tweede lid, 144 en 170, eerste lid, hetzij van het ontbreken of van de valsheid van de vermeldingen voorgescreven in artikel 30, met uitzondering van 2° tot 5°, in artikel 121, met dezelfde uitzondering, en in artikel 170, tweede lid.

Art. 25.

A l'article 173 des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 23 février 1967, sont apportées les modifications suivantes :

1° l'alinéa 1er est remplacé par la disposition suivante:

En cas de transformation d'une société en nom collectif, d'une société en commandite simple ou d'une société en commandite par actions, les associés en nom collectif et les associés commandités restent tenus solidairement et indéfiniment à l'égard des tiers, des engagements de la société antérieurs à l'opposabilité aux tiers de l'acte de transformation conformément à l'article 10, § 4.

2° l'alinéa 4 est remplacé par la disposition suivante :

En cas de transformation d'une société coopérative dans laquelle la responsabilité des coopérateurs n'est pas limitée au montant de leur mise en une société où la responsabilité de tous ou de certains des associés est limitée à ce montant, les coopérateurs restent tenus envers les tiers dans les limites originaires, des engagements de la société antérieurs à l'opposabilité aux tiers de l'acte de transformation conformément à l'article 10, § 4.

Art. 26.

L'article 179, alinéa 2 de mêmes lois coordonnées est abrogé.

Art. 27.

L'article 194, alinéa 6, des mêmes lois coordonnées, est remplacé par les dispositions suivantes:

Toutes actions en nullité d'une société anonyme, d'une société de personnes à responsabilité limitée ou d'une société en commandite par actions fondées sur l'article 13ter, alinéa 1er, 1° et 2°, à partir de la publication, lorsque le contrat a reçu son exécution pendant cinq ans au moins sans préjudice des dommages-intérêts qui seraient dus;

Toutes actions en nullité d'une société coopérative à partir de la publication lorsque le contrat a reçu son exécution pendant cinq ans au moins sans préjudice aux dommages-intérêts qui seraient dus. Toutefois, la nullité des sociétés coopératives dont l'existence est contraire à la loi peut être demandée, même après la prescription accomplie.

Art. 28.

Dans l'article 201 des mêmes lois coordonnées, modifié par les lois du 1er décembre 1953, 30 juin 1961 et 23 février 1967, est inséré un 3^oquater, rédigé comme suit:

3^oquater. ~ Les gérants ou administrateurs qui n'auront pas soumis à l'assemblée générale dans les douze mois

Art. 125.

In artikel 173 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 23 februari 1967, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt door de volgende bepaling vervangen:

In geval van omvorming van een vennootschap onder een gemeenschappelijke naam, een gewone commanditaire vennootschap of een commanditaire vennootschap op aandelen, blijven de vennoten onder een gemeenschappelijke naam en de werkende vennoten ten aanzien van derden hoofdelijk en onbeperkt aansprakelijk voor de verbintenissen van de vennootschap die dagtekenen van voor het tijdstip vanaf hetwelk de akte van omvorming tegen derden kan worden ingeroepen overeenkomstig artikel 10, § 4.

2° het vierde lid wordt door de volgende bepaling vervangen:

In geval van omvorming van een coöperatieve vennootschap waarin de aansprakelijkheid van de leden niet tot het bedrag van hun inbreng is beperkt, tot een vennootschap waarin de aansprakelijkheid van alle of van bepaalde vennoten en beperkt is tot dat bedrag, blijven de leden ten aanzien van derden binnen de oorspronkelijke perken aansprakelijk voor de verbintenissen van de vennootschap die dagtekenen van voor het tijdstip vanaf hetwelk de akte van omvorming tegen derden kan worden ingeroepen overeenkomstig artikel 10, § 4.

Art. 26.

Artikel 179, van dezelfde gecoördineerde wetten wordt opgeheven.

Art. 27.

Artikel 194, zesde lid, van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepalingen vervangen:

Alle rechtsvorderingen tot nietigverklaring van een naamloze vennootschap, een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid of een commanditaire vennootschap op aandelen, gegrond op artikel 13ter, eerste lid, 1° en 2°, te rekenen van de bekendmaking, wanneer het contract gedurende ten minste vijf jaar werd uitgevoerd, behoudens de schadevergoeding die mocht verschuldigd zijn.

Alle vorderingen tot nietigverklaring van een coöperatieve vennootschap, te rekenen van de bekendmaking wanneer het contract gedurende ten minste vijf jaar werd uitgevoerd, behoudens de schadevergoeding die mocht verschuldigd zijn. Nochtans kan de nietigverklaring van de coöperatieve vennootschappen waarvan het bestaan in strijd is met de wet, gevorderd worden zelfs nadat de verjaring is ingetreden.

Art. 28.

In artikel 201, van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd door de wetten van 1 december 1953, 30 juni 1961 en 23 februari 1967 wordt een 3^oquater ingevoegd, dat luidt als volgt:

3^oquater. - De zaakvoerders of beheerders die binnen twaalf maanden na de afsluiting van het boekjaar de ba-

de la clôture de l'exercice, le bilan et le compte de profits et pertes.

Art. 29.

L'article 204, 2°, des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

2° Les gérants ou administrateurs qui, dans un but frauduleux, n'ont pas fait publier ou n'ont pas déposé le bilan et le compte de profits et pertes, conformément aux articles 80, 137 et 161.

Art. 30.

L'article 214 des mêmes lois coordonnées est abrogé.

Art. 31.

L'article 1128 du Code judiciaire est complété par la disposition suivante :

La tierce opposition formée contre une décision judiciaire prononçant soit la nullité d'une société dotée de la personnalité juridique, soit la nullité d'une modification conventionnelle aux actes de cette société, n'est plus recevable, après l'expiration d'un délai de six mois à compter de la publication de la décision judiciaire, faite conformément à l'article 12, § 1, 50 des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935.

Art. 32.

L'article 9, 3° des lois relatives au registre de commerce, coordonnées le 20 juillet 1964, est abrogé.

Art. 33.

Les alinéas 2 et 3 de l'article 14 des mêmes lois coordonnées sont remplacés par la disposition suivante :

Si le commerçant est titulaire d'immatriculation aux greffes de tribunaux situés dans des ressorts différents, l'inscription modificative doit être demandée à l'un de ces greffes seulement. En ce qui concerne les sociétés commerciales l'inscription modificative est demandée au greffe de la situation du siège social.

Art. 34.

L'article 17 des mêmes lois coordonnées est abrogé.

Art. 35.

Un article 35bis, rédigé Comme suit est inséré dans les mêmes lois coordonnées :

Article 35bis. - En cas de radiation de l'immatriculation d'une société commerciale, intervenue sur base des articles 18, 32 ou 33, le référendaire ou le greffier qui a procédé à la radiation d'office fera paraître dans les huit jours aux annexes du *Moniteur belge*, un avis relatif à

lans en de winst- en verliesrekening niet aan de algemene vergadering hebben voorgelegd.

Art. 29.

Artikel 204, 2°, van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

2° De zaakvoerders of beheerders die met bedrieglijk oogmerk nalaten de balans en de winst- en verliesrekening te doen bekendmaken of neer te leggen overeenkomstig de artikelen 80, 137 en 161.

Art. 30.

Artikel 214 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt opgeheven.

Art. 31.

Artikel 1128 van het Gerechtelijk Wetboek wordt met de volgende bepaling aangevuld :

Derdenverzet tegen een rechterlijke beslissing tot nietigverklaring van een vennootschap met rechtspersoonlijkheid of tot nietigverklaring van een bedongen wijziging van de akten van die vennootschap, is niet meer ontvankelijk na het verstrijken van een termijn van zes maanden te rekenen van de bekendmaking van de rechterlijke beslissing, gedaan overeenkomstig artikel 12, § 1, 50, van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935,

Art. 32.

Artikel 9, 30, van de wetten betreffende het handelsregister, gecoördineerd op 20 juli 1964, wordt opgeheven.

Art. 33.

Het tweede en het derde lid van artikel 14 van dezelfde gecoördineerde wetten worden door de volgende bepalingen vervangen :

Indien de handelaar zich heeft laten inschrijven in de griffies van rechtbanken die in verschillende rechtsgebieden gelegen zijn, wordt het verzoek om wijziging tot één enkele van die griffies gericht. Handelsvennootschappen richten het verzoek om wijzigingen aan de griffie van de plaats waar de maatschappelijke zetel van de vennootschap is gevestigd.

Art. 34.

Artikel 17 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt opgeheven.

Art. 35.

Een artikel 35bis, luidende als volgt, wordt in dezelfde gecoördineerde wetten ingevoegd :

Artikel 35bis. - In geval van doorhaling van de inschrijving van een handelsvennootschap verricht op grond van de artikelen 18, 32 of 33, plaatst de referendaris of de griffier die daartoe ambtshalve is overgegaan, binnen acht dagen in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad*

cette radiation comportant la dénomination ou la raison sociale de la société, le siège social, le numéro d'immatriculation et la date de la radiation. Cette publication se fera sans frais.

Art. 36.

L'article 36 des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

Article 36. - Toute personne peut, concernant une personne déterminée, consulter gratuitement le registre de commerce et se faire délivrer, à ses frais, par le référendaire ou le greffier, même par correspondance, des copies intégrales ou partielles ou des extraits du registre.

Ces copies ou extraits sont certifiés conformes à l'original à moins que le demandeur ne renonce à cette formalité.

Ces copies ou extraits ne font pas mention des décisions judiciaires relatives :

- a) à la faillite et à la banqueroute, en cas de réhabilitation;
- b) au concordat ou au sursis de paiement après l'exécution du concordat ou le paiement des dettes;
- c) à l'interdiction ou à la nomination d'un conseil judiciaire lorsqu'un jugement de mainlevée est intervenue;
- d) aux condamnations visées aux articles 44 à 49.

Art. 37.

L'article 272, alinéa 1er, de l'arrêté royal n° 64 du 30 novembre 1939 contenant le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, modifié par la loi du 10 octobre 1967, est complété comme suit :

4° pour les expéditions, copies ou extraits tirés des actes et documents concernant le registre du commerce et le registre des sociétés civiles ayant emprunté la forme commerciale.

Art. 38.

L'article 272 du même arrêté royal modifié par la loi du 30 juin 1969, est remplacé par la disposition suivante:

Article 277. - Il est perçu pour les inscriptions au registre du commerce et pour celles au registre des sociétés civiles ayant emprunté la forme commerciale :

- 1° un droit de 500 F pour chaque immatriculation d'une personne physique et un droit de 1 000 F pour chaque immatriculation d'une personne morale;
- 2° un droit de 250 F pour chaque inscription modificative d'une personne physique et un droit de 500 F pour chaque inscription modificative d'une personne morale.

Les inscriptions modificatives faites d'office sont exemptées du droit.

een mededeling betreffende die doorhaling met de benaming of de handelsnaam van de vennootschap, de maatschappelijke zetel van de vennootschap, het in schrijvingsnummer en de datum van doorhaling. Deze bekendmaking geschiedt zonder kosten.

Art. J6.

Artikel 36 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

Artikel 36. - Eenieder kan betreffende een bepaald persoon kosteloos inzage nemen van het handelsregister en zich op eigen kosten, zelfs op schriftelijke aanvraag door de referendaris, of de griffier, volledig of gedeeltelijk afschriften dan wel uittreksels van het register doen afgeven.

Die afschriften of uittreksels worden voor eensluidend gewaarmerkt, tenzij de aanvrager te kermen geeft hierop geen prijs te stellen.

Deze uittreksels vermelden niet de rechterlijke beslissingen betreffende :

- a) faillissement en bankbreuk, in geval van rehabilitatie;
- b) gerechtelijk akkoord of uitstel van betaling na de tenuitvoerlegging van het gerechtelijk akkoord of de betaling van de schulden;
- c) onbekwaamverklaring, of benoeming van een gerechtelijk raadsman, wanneer een vonnis van opheffing gewezen is;
- d) de bij de artikelen 44 tot 49 bedoelde veroordelingen,

Art. 37.

Artikel 272, eerste lid, van het koninklijk besluit n° 64 van 30 november 1939 houdende het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, gewijzigd bij de wet van 10 oktober 1967, wordt aangevuld als volgt :

4° voor de uitgaven, afschriften of uittreksels van akten en stukken betreffende het handelsregister en het register van de burgerlijke vennootschappen die de vorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen.

Art. 38.

Artikel 277 van hetzelfde koninklijk besluit, gewijzigd bij de wet van 30 juni 1969, wordt door de volgende bepaling vervangen :

Artikel 277. — De inschrijvingen in het handelsregister en in het register van de burgerlijke vennootschappen die de vorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen zijn onderworpen aan:

- 10 een recht van 500 F voor iedere inschrijving van een natuurlijk persoon en een recht van 1 000 F voor iedere inschrijving van een rechtspersoon;
- 20 een recht van 250 F voor iedere inschrijving tot wijziging van een natuurlijk persoon en een recht van 500 F voor iedere inschrijving tot wijziging van een rechtspersoon,

Inschrijvingen tot wijziging die van ambtswege worden verricht, zijn van het recht vrijgesteld.

Art. 39.

Jusqu'à la mise en vigueur des dispositions de la loi du 10 octobre 1967 contenant le Code judiciaire relatives à l'organisation et à la compétence des tribunaux de commerce, le greffe du tribunal de première instance remplace le greffe du tribunal de commerce, pour les actes à effectuer à ce greffe dans les arrondissements judiciaires où le tribunal civil exerce la juridiction consulaire.

Art. 40.

La présente loi entre en vigueur le premier jour du troisième mois qui suit celui de sa publication.

Toutefois, le dépôt du texte intégral des statuts dans une rédaction mise à jour, prévu par l'article 12, § 3, 2° des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, ne sera exigé pour la première fois que lors de la prochaine modification des statuts, ou, à défaut, pour le 31 décembre 1970 au plus tard.

Donné à Bruxelles, le 27 mai 1970.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI:

Le Ministre de la Justice,

A. VRANCKX.

Le Ministre des Finances,

J.-Ch. SNOY et d'OPPUERS.

Le Ministre des Classes moyennes,

Ch. HANIN.

Art. 39.

Tot de inwerkingtreding van de bepalingen van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek, betreffende de organisatie en de bevoegdheid van de rechtbanken van koophandel, treedt de griffie van de rechtbank van eerste aanleg in de plaats van de griffie van de rechtbank van koophandel, voor de op die griffie te verrichten handelingen in de gerechtelijke arrondissementen waar de burgerlijke rechtbank handelszaken berecht.

Art. 40,

Deze wet treedt in werking de eerste dag van de derde maand na die van de bekendmaking.

Neerlegging van de volledige bijgewerkte tekst van de statuten als bedoeld in artikel 12, § 3, 2° van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen wordt slechts voor het eerst vereist bij de eerstvolgende statuutwijziging of, bij gebreke daarvan, uiterlijk tegen 31 december 1970.

Gegeven te Brussel, op 27 mei 1970.

BOUDEWIJN.

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Justitie.

A. VRANCKX.

De Minister van Financiën,

J.-Ch. SNOY et d'OPPUERS.

De Minister van de Middenstand,

Ch. HANIN.

PREMIERE DIRECTIVE DU CONSEIL

du 9 mars 1968 tendant à coordonner, pour les rendre équivalentes, les garanties qui sont exigées, dans les Etats membres, des sociétés au sens de l'article 58, deuxième alinéa, du Traité, pour protéger les intérêts tant des associés que des tiers.

Le Conseil des Communautés européennes,

Vu le traité instituant la Communauté économique européenne, et notamment son article 54 paragraphe 3 sous g);

Vu l'programme général pour la suppression des restrictions à la liberté d'établissement (1), et notamment son titre VI;

Vu la proposition de la Commission;

Vu l'avis de l'Assemblée (2);

Vu l'avis du Comité économique et social (3);

Considérant que la coordination prévue par l'article 54 paragraphe 3 sous g) et par le programme général pour la suppression des restrictions à la liberté d'établissement est urgente, notamment à l'égard des sociétés par actions et des sociétés à responsabilité limitée, car l'activité de ces sociétés s'étend souvent au-delà des limites du territoire national;

Considérant que la coordination des dispositions nationales concernant la publicité, la validité des engagements de ces sociétés et la nullité de celles-ci revêt une particulière importance, notamment en vue d'assurer la protection des intérêts des tiers;

Considérant que, dans ces domaines, des dispositions communautaires doivent être arrêtées simultanément pour ces sociétés, car elles n'offrent comme garantie vis-à-vis des tiers que le patrimoine social;

Considérant que la publicité doit permettre aux tiers de connaître les actes essentiels de la société et certaines indications la concernant, notamment l'identité des personnes qui ont le pouvoir de l'engager;

Considérant que la protection des tiers doit être assurée par des dispositions limitant, autant que possible, les causes de non-validité des engagements pris au nom de la société;

Considérant qu'il est nécessaire, en vue d'assurer la sécurité juridique dans les rapports entre la société et les tiers ainsi qu'entre les associés, de limiter les cas de nullité ainsi que l'effet rétroactif de la déclaration de nullité et de fixer un délai bref pour la tierce opposition à cette déclaration;

A arrêté la présente directive;

Article premier,

Les mesures de coordination prescrites par la présente directive s'appliquent aux dispositions législatives, réglementaires et administratives des Etats membres relatives aux formes de sociétés suivantes:

- Pour l'Allemagne ;

die Aktiengesellschaft, die Kommanditgesellschaft auf Aktien, die Gesellschaft mit beschränkter Haftung;

(1) JO n° 2 du 15 janvier 1962, p. 36/62.

(2) JO n° 96 du 28 mai 1966, I, 1519/66.

(3) JO n° 194 du 27 novembre 1964, p. 3248/64.

EERSTE RICHTLIJNVAN DE RAAD

van 9 maart 1968 strekkende tot het coördineren van de waarborgen, welke in de Lid-Staten worden verlangd van de vennootschappen in de zin van de tweede alinea van artikel 58 van het Verdrag, om de belangen te beschermen zowel van de deelnemers in deze vennootschappen als van derden, zulks ten einde die waarborgen gelijkwaardig te maken.

De Raad van de Europese Gemeenschappen,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 54, lid 3, sub g).

Gelet op het Algemeen Programma voor de opheffing van de beperkingen van de vrijheid van vestiging (1), inzonderheid op titel VI;

Gezien het voorstel van de Commissie;

Gezien het advies van het Europees Parlement (2);

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité (3);

Overwegende dat de in artikel 54, lid 3, sub g), en in het Algemeen Programma voor de opheffing van de beperkingen van de vrijheid van vestiging neergelegde coördinatie een urgent karakter draagt, met name ten aanzien van de vennootschappen op aandelen en de vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, daar de werkzaamheid van deze vennootschappen vaak de grenzen van het nationale grondgebied overschrijdt;

Overwegende dat de coördinatie van de nationale bepalingen betreffende de openbaarmaking, de rechtsgeldigheid van de verbintenissen en de nietigheid van deze vennootschappen van bijzonder belang is, met name met het oog op de bescherming van de belangen van derden;

Overwegende dat op deze gebieden voor deze vennootschappen tegelijkertijd communautaire voorschriften moeten worden vastgesteld, omdat deze vennootschappen aan derden geen andere waarborg bieden dan het vermogen van de vennootschap;

Overwegende dat de openbaarmaking derden in de gelegenheid moet stellen kennis te nemen van de voornaamste akten van de vennootschap en van bepaalde gegevens die haar betreffen, met name de Identiteit der personen die de bevoegdheid hebben haar te verbinden;

Overwegende dat de bescherming van derden moet worden verzekerd door middel van bepalingen die de gronden van ongeldigheid van de ten name van de vennootschap aangegane verbintenissen zoveel mogelijk beperken;

Overwegende dat de beperking van de gevolgen van nietigheid en van de terugwerkende kracht van de nietigverklaring, alsmede het vaststellen van een korte termijn voor het derdenverzet tegen deze nietigverklaring noodzakelijk zijn om de rechtszekerheid te waarborgen in de betrekkingen tussen de vennootschap en derden alsmede tussen de deelnemers in de vennootschap.

Heeft de volgende richtlijn oesteld :

Artikel 1.

De door deze richtlijn voorgeschreven coördinatiemaatregelen zijn van toepassing op de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften van de Lid-Statn die betrekking hebben op vennootschappen van de volgende rechtsvorm:

- Ten aanzien van Duitsland :

die Aktiengesellschaft, die Kommanditgesellschaft auf Aktien, die Gesellschaft mit beschränkter Haftung;

(1) PB n° 2 van 15 januari 1962, blz. 36/62.

(2) PB n° 96 van 28 mei 1966, blz. 1519/66.

(3) PB n° 194 van 27 november 1964, blz. 3248/64.

k) la clôture de la liquidation et la radiation du registre dans les Etats membres où celle-ci entraîne des effets juridiques.

2. Pour l'application du paragraphe 1 sous fj, sont considérées comme sociétés anonymes fermées celles qui répondent aux conditions suivantes:

- a) elles ne peuvent pas émettre d'actions au porteur;
- b) aucun «certificat au porteur d'actions nominatives» au sens de l'article 42 c du Code de commerce néerlandais ne peut être mis en circulation par quelque personne que ce soit;
- c) les actions ne peuvent pas être cotées en bourse;
- d) les statuts contiennent une clause d'agrément de la société pour toute cession d'actions à des tiers, à l'exception des transmissions à cause de mort et à l'exception, si les statuts le prévoient, des transmissions au conjoint, aux ascendants et aux descendants; la cession doit, à l'exclusion de tout acte en blanc, être faite soit par sous seing privé signé par le cédant et le cessionnaire, soit par acte authentique;

e) les statuts indiquent le caractère de société anonyme lenuée: la dénomination sociale comporte les mots «Besloten Naamloze Vennootschap» ou le sigle «B. N. V.».

Article J.

1. Dans chaque Etat membre un dossier est ouvert auprès, soit d'un registre central, soit d'un registre du commerce ou registre des sociétés, pour chacune des sociétés qui y sont inscrites.

2. Tous les actes et toutes les indications qui sont soumis à publicité en vertu de l'article 2 sont versés au dossier ou transcrits au registre; l'objet des transcriptions au registre doit en tout cas apparaître dans le dossier.

3. Copie intégrale ou partielle de tout acte ou de toute indication visés à l'article 2 doit pouvoir être obtenu par correspondance sans que le coût de cette copie puisse être supérieur au coût administratif.

Les copies transmises sont certifiées «conformes», à moins que le demandeur ne renonce à cette certification.

4. Les actes et indications visés au paragraphe 2 font l'objet, dans le bulletin national désigné par l'Etat membre, d'une publication soit intégrale ou par extrait, soit sous forme d'une mention signalant le dépôt du document au dossier ou sa transcription au registre.

5. Les actes et indications ne sont opposables aux tiers par la société qu'après la publication visée au paragraphe 1, sauf si la société prouve que ces tiers en avaient connaissance. Toutefois, pour les opérations intervenues avant le seizième jour suivant celui de cette publication, ces actes et indications ne sont pas opposables aux tiers qui prouvent qu'ils ont été dans l'impossibilité d'en avoir connaissance.

6. Les Etats membres prennent les mesures nécessaires pour éviter toute discordance entre la teneur de la publication dans la presse et celle du registre ou du dossier.

Toutefois, en cas de discordance, le texte publié dans la presse ne peut être opposé aux tiers; ceux-ci peuvent toutefois s'en prévaloir, à moins que la société ne prouve qu'ils ont eu connaissance du texte déposé au dossier ou transcrit au registre.

7. Les tiers peuvent, en outre, toujours se prévaloir des actes et indications pour lesquels les formalités de publicité n'ont pas encore été accomplies, à moins que le défaut de publicité ne les prive d'effet.

Article 4.

Les Etats membres prescrivent que les lettres et notes de commande portent les indications suivantes,

- un registre auprès duquel le dossier mentionné à l'article 3 est ouvert ainsi que le numéro d'immatriculation de la société dans ce registre;
- la forme de la société, le lieu de son siège social et, le cas échéant, l'état de liquidation dans lequel elle se trouve.

Si dans ces documents, il est fait mention du capital de la société, l'indication doit porter sur le capital souscrit et versé.

k) de beëindiging van de liquidatie en de doorhaling in het register in die Lid-State n waar zulks rechtsgevolgen heeft.

2. Voor de toepassing van het eerste lid onder fj worden als besloten naamloze vennootschappen beschouwd die naamloze vennootschappen welke voldoen aan de volgende voorwaarden:

- a) zij kunnen geen aandelen aan toonder uitgeven;
- b) geen «certificaat aan toonder van aandelen op naam» in de zin van artikel 42 c van het Nederlands Wetboek van Koophandel, kan door wie dan ook in omloop worden gebracht;
- c) de aandelen kunnen niet ter beurze worden genoteerd;
- d) in de statuten wordt een bepaling opgenomen volgens welke de vennootschappen haar goedkeuring moet verlenen voor iedere overdracht van aandelen aan derden, met uitzondering van overdrachten gevolgd van overlijden en, indien de statuten hierin voorzien, met uitzondering van overdracht op de echtgenoot en op verwanten in opgaande en nederdalende lijn: de overdracht moet, met uitsluiting van elke blanco overdracht, plaatsvinden, hetzij bij onderhandse akte, getekend door hem die overdraagt en door de verkrijger, hetzij bij authentieke akte;
- e) het karakter van besloten naamloze vennootschap blijkt uit de statuten: in de naam van de vennootschap komen de woorden «Besloten Naamloze Vennootschap» of de afkorting «B. N. V.» voor.

Artikel J.

1. In iedere Lid-Staat wordt hetzij bij een centraal register hetzij bij een handelsregister of vennootschapsregister voor elk der aldaar ingeschreven vennootschappen een dossier aangelegd.

2. Alle akten en alle gegevens die krachtens artikel 2 openbaar gemaakt dienen te worden, worden in het dossier opgenomen of ingeschreven in het register; de inhoud van het in het register ingeschrevene dient in elk geval uit het dossier te blijken.

3. Volledig of gedeeltelijk afschrift van elke in artikel 2 bedoelde akte of gegeven moet op schriftelijke aanvraag kunnen worden verkregen: de kosten van dit afschrift mogen de administratiekosten niet overschrijden.

De aldus toegezonden afschriften worden voor eensluidend afschrift gewaarmerkt, tenzij de aanvrager te kennen geeft hierop geen prijs te stellen.

4. De in lid 2 bedoelde akten en gegevens worden in het door de Lid-Staat aangewezen nationale publikatieblad bekend gemaakt, hetzij in hun geheel of in uittreksel, hetzij door een mededeling omtrent het opnemen van het document in het dossier of de inschrijving daarvan in het register.

5. De akten en gegevens kunnen door de vennootschap niet dan na de in lid 1 bedoelde bekendmaking aan derden worden tegengeworpen, tenzij de vennootschap aantoont dat deze derden er kennis van droegen; evenwel kunnen deze akten en gegevens met betrekking tot handelingen die zijn verricht voor de zestiende dag volgende op die van deze bekendmaking niet worden tegengeworpen aan derden, die aantonen dat zij er onmogelijk kennis van hebben kunnen dragen.

6. De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen om elke tegenstrijdigheid te vermijden tussen de inhoud van de in de pers gepubliceerde tekst en die van het register of van het dossier.

Ingeval van tegenstrijdigheid echter, kan de in de pers gepubliceerde tekst niet aan derden worden tegengeworpen; dezen kunnen er zich echter wel op beroepen, tenzij de vennootschap aantoont dat zij kennis droegen van de in het dossier opgenomen of in het register ingeschreven tekst.

7. Derden kunnen zich bovendien steeds beroepen op akten of gegevens ten aanzien waarvan de formaliteiten van openbaarmaking nog niet zijn vervuld, tenzij het nalaten van de openbaarmaking deze van rechtsgevolgen berooit.

Artikel 4.

De Lid-Staten schrijven voor dat op de brieven en orders de volgende gegevens worden vermeld:

- een register, waarbij het in artikel 3 vermelde dossier wordt aangelegd, alsmede het nummer waaronder de vennootschap in dit register is ingeschreven.
- de rechtsvorm van de vennootschap, de plaats van haar zetel en, in voorkomend geval, het feit dat de vennootschap zich in liquidatie bevindt.

Indien in deze stukken het kapitaal van de vennootschap wordt vermeld, moet dit gegeven betrekking hebben op het geplaatste en gestorte kapitaal.

Article 5.

Chaque Etat membre détermine les personnes tenues d'accomplir les formalités de publicité:

Article 6.

Les Etats membres prévoient des sanctions appropriées en cas:

- de défaut de publicité du bilan et du compte de profits et pertes telle qu'elle est prescrite à l'article 2, paragraphe 1 SOLISf);
- d'absence sur les papiers commerciaux des indications obligatoires prévues à l'article 4,

SECTION II.

Validité des engagements de la société.

Article 7.

Si des actes ont été accomplis au nom d'une société en formation, avant l'acquisition par celle-ci de la personnalité morale, et si la société ne reprend pas les engagements résultant de ces actes, les personnes qui les ont accomplis en sont solidairement et indéfiniment responsables, sauf convention contraire.

Article 8.

L'accomplissement des formalités de publicité relatives aux personnes qui, en qualité d'organe, ont le pouvoir d'engager la société rend toute irrégularité dans leur nomination inopposable aux tiers, à moins que la société ne prouve que ces tiers en avaient connaissance.

Article 9.

1. La société est engagée vis-à-vis des tiers par les actes accomplis par ses organes, même si ces actes ne relèvent pas de l'objet social de cette société, à moins que lesdits actes n'excèdent les pouvoirs que la loi attribue ou permet d'attribuer à ces organes.

Toutefois, les Etats membres peuvent prévoir que la société n'est pas engagée lorsque ces actes dépassent les limites de l'objet social, si elle prouve que le tiers savait que l'acte dépassait cet objet ou ne pouvait l'ignorer, compte tenu des circonstances. Est exclu que la seule publication des statuts suffise à constituer cette preuve.

2. Les limitations aux pouvoirs des organes de la société, qui résultent des statuts ou d'une décision des organes compétents, sont toujours inopposables aux tiers, même si elles sont publiées,

3. Si la législation nationale prévoit que le pouvoir de représenter la société peut, par dérogation à la règle légale en la matière, être attribué par les statuts à une seule personne ou à plusieurs personnes agissant conjointement, cette législation peut prévoir l'opposabilité de cette disposition des statuts aux tiers à condition qu'elle concerne le pouvoir général de représentation; l'opposabilité aux tiers d'une telle disposition statutaire est réglée par les dispositions de l'article 3,

SECTION III.

Nullité de la société,

Article 10.

Dans tous les Etats, membres dont la législation ne prévoit pas un contrôle préventif, administratif ou judiciaire, lors de la constitution, l'acte constitutif et les statuts, de la société ainsi que les modifications à ces actes doivent être passés par acte authentique.

Article 11.

La législation des Etats membres ne peut organiser le régime des nullités des sociétés que dans les conditions suivantes:

Artikel 5,

Elke Lid-Staat bepaalt wie gehouden zijn aan de formaliteiten van openbaarmaking te voldoen.

Artikel 6.

De Lid-Statens stellen passende sancties vast inqval:

- de in artikel 2, lid 1, sub f), voorge schreven opr-ubaarmaking van de balèlls en van de winst- en verliesrekening wordt nagelaten;
- de in artikel 4 bedoelde verplichte gegevens op de zake lijke geschriften ontbreken.

AFDELING II.

Rechtsgeldigheid van de verbintenissen van de vennootschap.

Artikel 7.

Indien rechtshandelingen worden verricht ten name van een vennootschap in oprichting, voordat deze rechtspersoonlijkheid heeft verkregen, en indien de vennootschap de uit deze handelingen voortvloeiende verbintenissen niet overreemt, zijn degenen die de handelingen hebben verricht, daarvoor hoofdelijk en onbeperkt aansprakelijk, tenzij anders werd overeengekomen.

Artikel 8.

Door de vervulling van de formaliteiten inzake de openbaarmaking betreffende personen die als orgaan de bevoegdheid hebben de vennootschap te verbinden, kan een onregelmatigheid in hun benoeming niet meer aan derden worden tegengeworpen, tenzij de vennootschap aantoonst dat deze derden daarvan kennis droegen,

Artikel 9.

1. De vennootschap wordt ten opzichte van derden gebonden door de rechtsbepalingen welke door haar organen worden verricht, ook al vallen deze handelingen niet onder het vennootschapsdoel, tenzij door genoemde handelingen de bevoegdheden worden overschreden welke aan deze organen volgens de wet toekomen of kunnen worden toegekend,

De Lid-Statens kunnen evenwel bepalen dat de vennootschap niet wordt gebonden als deze handelingen de grenzen van het vennootschapsdoel overschrijden, indien zij bewijst dat de derde wist dat de handeling de grenzen van dit doel overschreed of hiervan, gezien de omstandigheden, niet onkundig kon zijn; bekendmaking van de statuten alleen is hiertoe echter geen voldoende bewijs,

2. De grenzen welke door de statuten of door een beslissing van de bevoegde organen aan de bevoegdheden van de organen van de vennootschap worden gesteld, kunnen nooit aan derden worden tegengeworpen, zelfs niet indien zij bekend zijn gemaakt.

3. Indien de nationale wetgeving bepaalt dat de bevoegdheid om de vennootschap te vertegenwoordigen, in afwijking van de wettelijke regel op dit gebied, door de statuten aan een enkele persoon of aan meerdere, gezamenlijk handelende personen kan worden verleend, kan in deze wetgeving worden voorgeschreven dat deze bepaling van de statuten aan derden kan worden tegengeworpen, op voorwaarde dat zij betrekking heeft op de algemene vertegenwoordigingsbevoegdheid; de vraag of een dergelijke statutaire bepaling aan derden kan worden tegengeworpen, is onderworpen aan artikel 3.

AFDELING III.

Nietigheid van de vennootschap.

Artikel 10.

In alle Lid-Statens welke wetgeving niet voorziet in een voorafgaand, administratieve of rechterlijke controle bij de oprichting, moeten de oprichtingsakte en de statuten van de vennootschap alsmede de wijzigingen in deze akten bij authentieke akte worden verleden.

Artikel 11.

In de wetgeving van de Lid-Statens kan de nietigheid van vennootschappen slechts met inachtneming van de volgende voorwaarden worden geregeld:

1. la nullité doit être prononcée par décision judiciaire.

2. les seuls cas dans lesquels la nullité peut être prononcée sont:

- a) le défaut d'acte constitutif ou l'inobservation, soit des formalités de contrôle préventif, soit de la forme authentique;
- b) le caractère illicite ou contraire à l'ordre public de l'objet de la société;
- c) l'absence, dans l'acte constitutif ou dans les statuts, de toute indication au sujet soit de la dénomination de la société, soit des apports, soit du montant du capital souscrit, soit de l'objet social;
- d) l'inobservation des dispositions de la législation nationale relatives à la libération minimale du capital social;
- e) l'incapacité de tous les associés fondateurs;
- f) le fait que, contrairement à la législation nationale régissant la société, le nombre des associés fondateurs est inférieur à deux.

En dehors de ces cas de nullité, les sociétés ne sont soumises à aucune cause d'inexistence, de nullité absolue, de nullité relative ou d'annulabilité.

Article 12.

1. L'opposabilité aux tiers d'une décision judiciaire prononçant la nullité est réglée par les dispositions de l'article 3. La tierce opposition, lorsque le droit national la prévoit, n'est recevable que pendant un délai de six mois à compter de la publication de la décision judiciaire.

2. La nullité entraîne la liquidation de la société, comme peut l'opérer la dissolution,

3. La nullité ne porte pas atteinte par elle-même à la validité des engagements de la société ou de ceux pris envers elle, sans préjudice des effets de l'état de liquidation.

4. La législation de chaque Etat membre peut régler les effets de la nullité entre associés.

5. Les porteurs de parts ou d'actions demeurent tenus au versement du capital souscrit et non libéré dans la mesure où les engagements pris envers les créanciers l'exigent.

SECTION IV.

Dispositions générales.

Article 13.

Les Etats membres mettent en vigueur, dans un délai de dix-huit mois à compter de la notification de la directive, toute modification de leurs dispositions législatives, réglementaires ou administratives nécessaires pour se conformer aux dispositions de la présente directive et en informent immédiatement la Commission.

L'obligation de publicité prévue à l'article 2, paragraphe 1 sous II n'entre en vigueur, pour les sociétés anonymes de droit néerlandais autres que celles visées à l'actuel article 42 c du Code de commerce néerlandais, que trente mois après la notification de la présente directive.

Les Etats membres pourront prévoir que la publicité afférente au texte intégral des statuts, dans la rédaction résultant des modifications survenues depuis la constitution de la société, ne sera exigée pour la première fois que lors de la prochaine modification des statuts ou, à défaut, au plus tard le 31 décembre 1970.

Les Etats membres veillent à communiquer à la Commission le texte des dispositions essentielles de droit interne qu'ils adoptent dans le domaine régi par la présente directive.

Article 14.

Les Etats membres sont destinataires de la présente directive,

Fait à Bruxelles, le 9 mars 1968.

Par le Conseil.

Le Président,

M. COUVE DE MURVILLE.

1. de nirtigheid moet door de rechter worden uitgesproken:

2. alleen in de volgende gevallen kan de nietigheid worden uitgesproken:

- a) het ontbreken van de oprichtingsakte of het niet inacht nemen van de formaliteiten van voorafgaande controle of van de authentieke vorm;
- b) wanneer het werkelijk doel van de vennootschap ongeoorloofd is of strijdig met de openbare orde;
- c) het ontbreken in de oprichtingsakte of in de statuten van elk gegeven aangaande de naam van de vennootschap, de inbreng, het bedrag van het geplaatste kapitaal of het doel van de vennootschap;
- d) het niet naleven van de bepalingen van de nationale wetgeving betreffende de minimumstorting in het kapitaal van de vennootschap;
- e) de handelingsonbekwaamheid van alle vennoten-oprichters;
- f) wanneer, in strijd met de nationale wetgeving waardoor de vennootschap wordt beheerst, het aantal vennoten-oprichters minder dan twee bedraagt.

Buiten deze gevallen van nietigheid geldt er voor de vennootschappen geen enkele grond van onbestaanbaarheid, van absolute nietigheid, van relatieve nietigheid of van vernietigbaarheid.

Artikel 12.

1. De vraag of een beslissing waarbij de nietigheid door de rechter wordt uitgesproken, aan derden kan worden tegengeworpen, is onderworpen aan artikel 3. Wanneer het nationale recht derdenverzet toestaat, is dit slechts ontvankelijk gedurende een termijn van zes maanden, te rekenen vanaf de bekendmaking van de rechterlijke uitspraak.

2. De nietigheid brengt de liquidatie van de vennootschap mede, op dezelfde wijze als zulks bij de ontbinding kan plaatsvinden.

3. De nietigheid doet op zichzelf geen afbreuk aan de rechtsgeldigheid van de verbintenissen van de vennootschap of van die welke jegens haar zijn aangegaan, onverminderd de gevolgen van het feit dat de vennootschap zich in liquidatie bevindt.

4. De gevolgen van de nietigheid voor de vennoten onderling kunnen door de wetgeving van elke Lid-Staat worden geregeld.

5. De houders van aandelen blijven tot storting van het geplaatste doch niet volgestorte kapitaal gehouden voor zover de jegens de crediteuren aangegeven verbintenissen dit vereisen.

AFDELING IV.

Algemene bepalingen.

Artikel 13.

Binnen een termijn van achttien maanden te rekenen vanaf de kennisgeving van deze richtlijn doen de Lid-Staten alle wijzigingen in hun wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften in werking treden welke noodzakelijk zijn om aan de bepalingen van deze richtlijn te voldoen; zij stellen de Commissie daarvan onmiddellijk in kennis.

De in artikel 2, lid 1, sub f, opgelegde verplichting tot openbaarmaking treedt voor andere naamloze vennootschappen naar Nederlands recht dan die bedoeld in het huidige artikel 42 c van het Nederlands Wetboek van Koophandel, eerst in werking dertig maanden na de kennisgeving van deze richtlijn.

De Lid-Staten kunnen bepalen dat de openbaarmaking van de veldige tekst van de statuten, bijgewerkt aan de hand van de wijzigingen die na de oprichting van de vennootschap zijn aangebracht, voor de eerste maal vereist zal zijn bij de eerstvolgende wijziging van de statuten of, bij gebreke van dien, uiterlijk op 31 december 1970.

De Lid-Staten dragen er zorg voor dat zij aan de Commissie de tekst mededelen van de voornaamste bepalingen van binnenlands recht welke zij vaststellen op het door deze richtlijn bestreken gebied.

Artikel 14.

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Brussel, 9 maart 1968.

Voor de Raad.

De Voorzitter,

M. COUVE DE MURVILLE.